

STUDIM MASTERPLANI PËR ZONAT ME PËRPARËSI ZHVILLIMIN E TURIZMIT

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR

SPILLE

**DOKUMENTI PARAPRAK I
VLERËSIMIT STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË
KOMBËTARE SPILLE**

Tiranë, shtator 2020

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Përgatitur nga: Dr. Abdulla Diku (Ekspert mjedisor i licensuar)
MSc. Kristi Bashmili (Ekspert mjedisor)

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Shkurtime

RSH	Republika e Shqipërisë
AKPT	Agjensia kombëtare e planifikimit të territorit
ISHP	Instituti i Shëndetit Publik
BE	Bashkimi Evropian
MIZB	Menaxhimi i Integruar i Zonave Bregdetare
IAP	Instrumenti për Asistencën e Para-Anëtarësimit (BE)
KMMD	Komiteti për Mbrojtjen e Mjedisit Detar (i OND-së)
MiM	Memorandumi i Mirëkuptimit
ZDVN	Zonë Detare Veçanërisht e Ndjeshme
VSM	Vlerësimi Strategjik Mjedisor
VNM	Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis
DRM	Drejtoria Rajonale e Mjedisit
AKZM	Agjensia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura
AKM	Agjensia Kombëtare e Mjedisit
MTM	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Përmbajtja

Kuadri i hartimit të VSM-së për PDZRK-në Spille.....	7
Nisma për PDZRK Spille.....	8
Mbështetur në këtë kuadër ligjor, po hartohet edhe ky Vlerësimi Strategjik Mjedisor (VSM) për PDZRK-në Spille.	9
Parimet dhe synimi i VSM.....	9
Kuadri ligjor i VSM-së.....	10
Fazat nëpër të cilat kalon procesi i VSM	10
Njoftimi i ministrisë nga autoriteti propozues;.....	12
Konsultimi me grupet e interesit për çështjet e trajtuara në raportin e VSM-së;	12
Hartimi i raportit paraprak të VSM-së dhe konsultimi me grupet e interesit	13
Hartimi i raportit përfundimtar të vlerësimit strategjik mjedisor	13
Qëllimi dhe objektivat kryesore të PDZRK-së dhe përputhja me plane/programe të tjera	15
Vizioni dhe Drejtimet e Zhvillimit	15
Ruajtja e Mjedisit (Zhvillimi i Qëndrueshëm)	17
Objektivat e zhvillimit të zones	18
Aksesi në zonë	18
Mobiliteti i zonës	19
Mjedisi	20
Shërbimet infrastrukturore.....	21
Zhvillimi i Turizmit	22
Programet dhe projektet e zhvillimit	23
Parimet e PDZRK-së dhe ndërthurja me Strategjitë / planet e tjera	26
Alternativa të konsideruara gjatë hartimit të PDZRK-së.....	28
Metodika e hartimit të vlerësimit strategjik mjedisor	31
Objektivat strategjike mjedisore	32
Përshkrimi i Përbërësve të Mjedisit	34
Pozita gjeografike.....	34
Topografia	35
Përdorimi i tokës	37
Hidrografia	39
Ujërat sipërfaqësorë	39
Cilësia e ujrave sipërfaqësorë.....	40
Ujërat mbitokësorë	40

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Ujërat nëntokësorë (Akuiferët).....	41
Cilësia e ujrave nëntokësorë.....	42
Cilësia e ajri.....	42
Ndryshimet Klimatike	42
Zhurmat në mjedis.....	43
Natyra	44
Habitatet Kryesore.....	44
Flora	44
Fauna	44
Peizazhi	44
Infrastruktura mjedisore	46
Menaxhimi i mbetjeve.....	46
Furnizimi me ujë dhe trajtimi i ujrave të përdorur	49
Furnizimi me ujë	49
Kanalizimet dhe ujërat e bardha.....	50
Potenciali i BRE në ZRK Tale	51
Prania e Hot-spoteve në zonë	52
Popullsia dhe kushtet social-ekonomike	52
Problematikat Mjedisore	53
Gjuetia ilegale	53
Mbetjet e ngurta urbane.....	54
Dëmtimi i Dunave ranore.....	55
Ujërat e përdorura urbane.....	56
Përfundime dhe sygjerime për zhvillimin e mëtejshëm të zonës	56
Kërkesat mjedisore për efikasitet energjie.....	57
Kërkesat mjedisore për prodhim energjie diellore	58
Kërkesat mjedisore për efikasitet të përdorimit të ujërave	60
Mbrojtja e Mjedisit.....	Error! Bookmark not defined.
Mbrojtja e Peizazhit	62
Hapësirat e gjelbra dhe llojet e gjelbërimit	63
Mbrojtja e Mjedisit.....	65
Uji.....	65
Ajri	65
Natyra dhe biodiversiteti	66

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Përcaktimi i rregullave të mbrojtjes së mjedisit dhe peisazhit	66
Vlerësimi i ndikimit në mjedis.....	68
Ndërveprimet e mundshme të PDZRK me mjedisin	68
Kufizimet ligjore në çështjet, zonat dhe/ose objektet e rëndësisë kombëtare	70
Ndikimet e mundshme negative	73
Ndikimet në mjedis të PDZRK.....	75
Metodika e Vlerësimit të ndikimit në mjedis të PDZRK	75
Përshkrimi i kriterëve të vlerësimit në mjedis të PDZRK	75
Vlerësimi i ndikimeve në mjedis të projekteve të PDZRK	76
Përputhshmeria e PDZRK me objektivat mjedisore.....	79
Metodika e përputhshmërisë së projekteve të PDZRK me Objektivat Mjediore	79
Përputhshmëria e PDZRK me OM-të.....	79
Vlerësimi i pasojave të zbatimit të PDZRK në realizimin e objektivave mjedisore	81
Masat zbutëse.....	86
Plani i monitorimit	89
Shtojca PROCESI I KONSULTIMIT TË PLANITSPILLE	93

Kuadri i hartimit të VSM-së për PDZRK-në Spille

Turizmi, sot, është një nga industritë më të mëdha në botë që gjeneron të ardhura dhe lidhet ngushtë me sektorët e tjerë të zhvillimit. Punësimi në sektorin e turizmit ofron një potencial të konsiderueshëm për zbutjen e varfërisë, sidomos për gjininë femërore. Përveç kësaj, industria e turizmit ndikon menjëherë edhe në sektorët e tjerë, të tilla si industria e prodhimit, bujqësia dhe sektori i shërbimeve. Këto lidhje kanë krijuar efekte shumëzuese të cilat stimulojnë ekonominë lokale dhe gjithashtu ofrojnë burime të ndryshme të të ardhurave për popullsinë vendase dhe jo vetëm. Përveç nxitjes ekonomike, turizmi mund të kontribuojë edhe në ruajtjen e biodiversitetit, duke qenë se me rritjen e numrit të vizitorëve, shumë parqe kombëtare dhe zona të mbrojtura do mund të krijojnë edhe përfitime financiare që do të ktheheshin në investime në shërbim të tyre.

Përmirësimi i industrisë së turizmit përfshin edhe cilësinë e produkteve dhe të shërbimeve (akomodimin, restorante, guidat turistike, operatorët turistik, etj), me qëllim rritjen e kërkesës kombëtare, rajonale dhe ndërkombëtare, promovimin e konkurrueshmërinë brenda kësaj industrie, dhe prodhimin e informacioneve të besueshme e të vlefshme mbi standardet e cilësisë.

Zona Bregdetare, me gjithë potencialet e saj për turizëm, ka nevojë për orientime konkrete zhvillimi, të cilat duhet të jenë të qarta dhe të bazuara në politikat kombëtare të zhvillimit të sektorit, të jenë të në harmoni me vizionin global të evolimit të turizmit, të kenë në fokus mbrojtjen e natyrës e peisazhit, të cilët janë edhe lënda e parë për sektorin. Këto orientime duhet të lidhen si me funksionet e shumëllojshme që përfshin sektori dhe shpërndarjen e tyre në territor, ashtu edhe me tiparet e zhvillimit të territorit dhe gjuhën e komunikimit arkitektonik të zhvillimeve në funksion të turizmit. Si përherë, shtrirja e aktivitetit turistik mbetet një sfidë, e cila mund të trajtohet gjithashtu nëpërmjet një planifikimi të mirë të territorit dhe orientimeve konkrete të zhvillimit, duke marrë në konsiderat të gjithë aspektet e mbrojtjes së mjedisit.

Hartimi i dokumenteve të *Vlerësimit Strategjik Mjedisor për Planin e Detajuar të Zonës së Rëndësisë Kombëtare (PDZRK) Spille*, rrjedh si detyrim nga ligji nr. 91/2013, datë 28.02.2013, “Për vlerësimin strategjik mjedisor”. Referuar nenit 2 pika 1/a të këtij ligji theksohet se, *procesit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor i nënshtrohen të gjitha planet dhe programet për bujqësinë, pyjet, peshkimin, energjinë, industrinë, industrinë minerare, transportin, menaxhimin e mbetjeve, menaxhimin e ujërave, telekomunikacionin, turizmin, planet kombëtare e vendore të planifikimit të territorit urban e rural, përfshi dhe mbrojtjen e peisazhit, të përdorimit të tokës, të cilat vendosin kuadrin për miratimin, në të ardhmen, të projekteve të listuara në shtojcat 1 e 2 të ligjit nr. 10 440, datë 7.7.2011 “Për vlerësimin e ndikimit në mjedis”*¹.

¹ Ligji nr. 91/2013, datë 28.02.2013, “Për vlerësimin strategjik mjedisor”

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Nisma për PDZRK Spille

Zona në studim ndodhet në afërsi të grykëderdhjes së lumit Shkumbin, në këtë zonë shfaqet një peizazh tipik bregdetar, me duna ranore dhe brezi i pishave, duke e bërë një zonë me potencial të lartë turistik, për shkak të vlerave të tyre. Kjo zonë është ruajtur e pazhvilluara deri tani, për shkak të mungesës së infrastrukturës, apo edhe të kufizimeve ligjore në zonën bregdetare.

Ka pasur përpjekje për të ideuar zhvillimin e këtyre zonave si zonë pushimi kryesisht me shtëpi të dyta dhe më pak me hotele, por programet dhe projektet e propozuara, deri tani, kanë qenë të papërshtatshme.

Qeveria e Shqipërisë është në kërkim të ideve të zhvillimit për këto lloje zonash, të cilat të jenë të përshtatshme me natyën dhe karakteristikat e tyre; *për koncepte projektimi që do t'i bënte këto zona të aksesueshme dhe të vlerësuara; për koncepte zhvillimi që janë në gjendje të ruajnë bukurinë e peizazhit dhe tiparet territoriale të tyre, ndërsa në të njëjtën kohë të hapë hapësira për aktivitetet njerëzore që mund të sigurojnë të ardhura dhe ekonomi; për koncepte projektimi që do të ishin të ndjeshme ndaj peizazhit dhe modeste.*

Ky ushtrim shërben gjithashtu si një studim fizibiliteti, për të vlerësuar nëse ideja për të zhvilluar dhe njëkohësisht për të ruajtur zona të tilla, funksionon me të vërtetë.

Qeveria shqiptare është në dijeni të faktit se tema e zhvillimeve në bregdet është shumë e ndjeshme dhe nuk mund të merret pozitivisht nga të gjithë. Kjo është arsyeja pse një ushtrim i tillë i zhvillimit nëpërmjet projektimit bëhet shumë i rëndësishëm për të vlerësuar me të vërtetë mundësitë për zhvillimin e këtyre zonave të veçanta të vijës bregdetare.

Nisma për hartimin e PDZRK Spille ndërmerret nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, *i cili hartohen në përputhje me Planin e Përgjithshëm Kombëtar (PPK) "Shqipëria 2030", Planin e Integruar Ndërsektorial të Bregdetit dhe DRAFT-Strategjinë Kombëtare për Zhvillimin e Qëndrueshëm të Turizmit 2019 – 20223.*

Meqënëse PDZRK-ja Spille është një plan lokal (zonë relativisht 100-200ha), ai ka nevojë ti nënështruhet një Vlerësimi Strategjik Mjedisor sikurse përcaktohet në *Nenit 1 "Fusha e zbatimit të ligjit" të Ligjit Nr. 91/2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor"* ku thuhet se procesit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor i nënshtruhet:

- ***"hartimi i të gjitha planeve dhe programeve për*** bujqësinë, pyjet, peshkimin, energjinë, industrinë, industrinë minerare, transportin, menaxhimin e mbetjeve, menaxhimin e ujërave, telekomunikacionin, ***turizmin,*** planet kombëtare e vendore të planifikimit të territorit urban e rural, përfshi dhe mbrojtjen e peizazhit, të përdorimit të tokës, të cilat vendosin kuadrin për miratimin, në të ardhmen, të projekteve të listuara në shtojcat 1 e 2 të ligjit nr. 10 440, datë 7.7.2011 "Për vlerësimin e ndikimit në mjedis".

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Mbështetur në këtë kuadër ligjor, po hartohet edhe ky Vlerësimi Strategjik Mjedisor (VSM) për PDZRK-në Spille.

Parimet dhe synimi i VSM

Sipas *Sadler dhe Verheem (1996)* Vlerësimi Strategjik Mjedisor (VSM) është një proces sistematik për vlerësimin e pasojave në mjedis nga politika e propozuara, nismat për plane dhe programe, në mënyrë që pasojat të jenë tërësisht të përfshira dhe të adresuara sic duhet në fazat me të hershme të vendim-marrjes dhe që i jep të njëjten rëndësi në raport me çështjet ekonomike dhe sociale.

Kësisoj VSM-ja është një vendimarrje strategjike që integron konsideratat mjedisore dhe ato të qëndrueshmërisë. Si vendimarrje strategjike, ajo ka mundësinë ta bëjë botën më të gjelbër dhe më të qëndrueshme. Por, nëse nuk kryhet sic duhet, VSM-ja mund të kthehet edhe thjesht dhe vetëm në një procedurë që përlligj interesa të gabuara.

Në mënyrë që zhvillimi të jetë i qëndrueshëm, VSM-ja zbaton parimet e mëposhtëme:

- a. ***VSM duhet të përmirësojë Veprimin Strategjik.*** Për ta kryer këtë, VSM duhet të nisë para procesit të vendim-marrjes, duhet të integrohet në vendim-marrje, të fokusohet në përcaktimin e alternativave të mundshme dhe në modifikimin e veprimit strategjik. Vendim-marrësi duhet të përfshihet aktivisht në proces për të siguruar që gjetjet e VSM të jenë marrë parasysh.
- b. ***VSM duhet të promovojë pjesëmarrjen publike në vendimarrje.***
- c. ***VSM duhet të jetë e fokusuar në vështirësitë kyçe të mjedisit dhe të qëndrueshmërisë.***
- d. ***VSM duhet të ndihmojë në identifikimin dhe vlerësimin e opsioneve më të mira, të përmbushë nevojat dhe të minimizojë dëmet.***
- e. ***VSM aplikon parimin e parakujdesit. Në këtë kuptim, nëse vlera e zhvillimit dhe impakti janë të pasigurtë, atëherë duhet mbrojtje e asaj vlere mjedisore që kemi në gjendje.***
- a. ***VSM duhet të vlerësojë efektet negative, pozitive dhe kompensimin e mundshëm.*** Zbutja e ndikimeve në mjedis kryhet nëpërmjet ndryshimit të veprimeve strategjike për të shmangur impaktin negativ ose të vendosë ***kufizime në zhvillimin e projekteve të tjera.***
- b. ***VSM nuk duhet të lejojë që veprimet strategjike të kalojnë kufijtë përtej të cilave ndodhin dëme të pariparueshme.*** Kjo kërkon fillimisht identifikimin e këtyre kufijve, krahasim të situatës së mundshme pa ndërmarrjen e veprimit strategjik me atë të veprimit strategjik dhe kërkon gjithashtu gjykim nëse efektet janë të qënësishme dhe tejkalojnë kufijtë e vendosur mjedisor.

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Kuadri ligjor i VSM-së

Kuadri ligjor shqiptar për VSM-në është përmirësuar ndjeshëm në vitet e fundit dhe siguron tashmë përputhshmëri të plotë me (i) ***Direktivën 2001/42/EC të Komisionit Evropian*** mbi Vlerësimin e Efekteve në Mjedis prej Planeve apo Programeve të Caktuara dhe me (ii) ***Protokollin e VSM-së të Konventës ESPOO (UNECE)***.

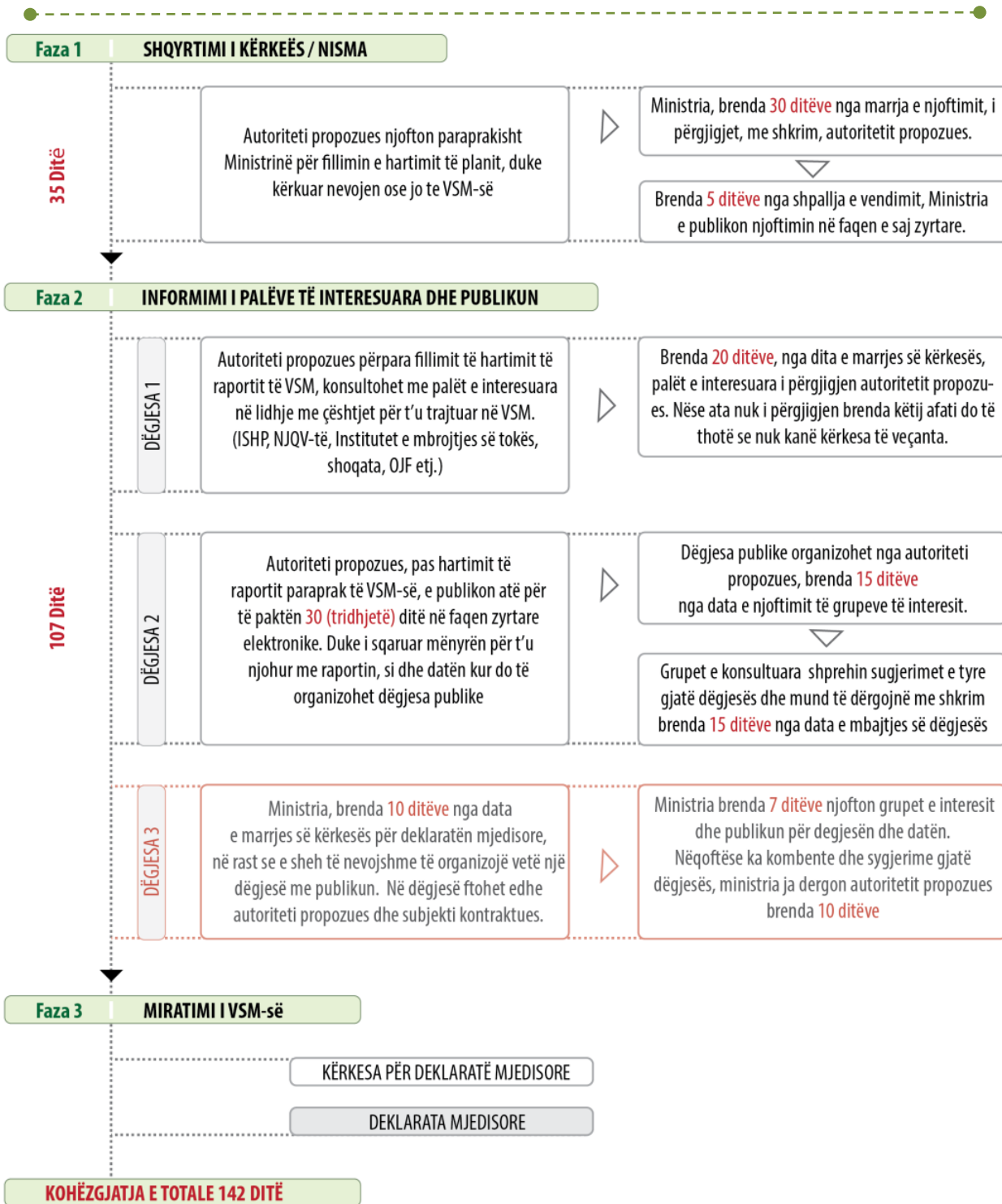
- ***Ligji nr. 91/2013 “Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor”*** siguron tashmë plotësisht mbulimin e duhur të procesit të VSM-së. Ligji ka për qëllim të sigurojë mbrojtje të lartë të mjedisit dhe zhvillim të qëndrueshëm, përmes përfshirjes së çështjeve të mjedisit gjatë hartimit, miratimit, rishikimit, ndryshimit ose modifikimit të planeve a programeve me pasoja të mundshme negative në mjedis. Ligji përcakton institucionet dhe të drejtat e përgjegjësitë e tyre, si dhe procedurat, sipas të cilave kryhet Vlerësimi Strategjik Mjedisor.
- ***Direktiva e Komisionit Evropian 2001/42/EC*** për vlerësimin e ndikimit të disa planeve dhe programeve mbi mjedisin (Direktiva VSM).
- ***Protokolli VSM, i miratuar në Kiev (Ukrainë) në vitin 2003***, në një takim të jashtëzakonshëm të Palëve të Konventës Espoo gjatë konferencës ministrore të "Mjedisit për Evropën" dhe nënshkruar nga 36 shtete dhe Komuniteti Evropian.

Një çështje e rëndësishme e procesit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor është ai i pjesëmarrjes publike dhe këshillimit të duhur të saj. Për këtë qëllim grupi i punës zbatoi kërkesat që rrjedhin prej Vendimit të Këshillit të Ministrave Nr. 219, datë 11.3.2015 “Për përcaktimin e rregullave e të procedurave për konsultimin me grupet e interesit dhe publikun, si dhe dëgjuesën publike gjatë procesit të vlerësimit strategjik mjedisor”

Fazat nëpër të cilat kalon procesi i VSM

Fazat e procesit të vlerësimit strategjik mjedisor sqarohen në Nenin 7 ku përcaktohet se procesi i vlerësimit strategjik mjedisor kalon detyrimisht në këto faza të njëpasnjëshme:

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Njoftimi i ministrisë nga autoriteti propozues;

Gjatë kësaj faze, autoriteti planifikues njofton Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit për nismën e hartimit të PDZRK-së Spille duke i vënë asaj në dispozicion informacionin paraprak si dhe shtron kërkesën për nisjen e procesit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor. Në vijim të këtij njoftimi, Ministria, në përputhje me Ligjin 91/2013 shprehet mbi mënyrën e zhvillimit dhe përputhjen me legjislacionin që duhet të ketë ky dokument.

Në njoftimin e ministrisë, autoriteti propozues dërgoi njëkohësisht dhe informacionin e mëposhtëm:

1. qëllimin e propozimit, shoqëruar me të dhëna të tjera të nevojshme, si: relacion shpjegues, hartat e të dhëna të tjera ndihmëse që disponon lidhur me propozimin;
2. arsyetimin për nevojën e hartimit të Planit;
3. autoritetin miratues të Planit;
4. procedurën që do të zbatohet për hartimin e Planit.

Konsultimi me grupet e interesit për çështjet e trajtuara në raportin e VSM-së;

Grupet e interesit me të cilat autoriteti propozues duhet të këshillohet paraprakisht për paraqitjen e sugjerimeve për çështjet që ato duan të trajtohen në raportin e VSM-së janë:

- Ministria e Turizmit dhe Mjedisit (MTM),
- Agjensia Kombëtare e Mjedisit (AKM),
- Agjensia Kombëtare për Zonat e Mbrojtura (AKZM),
- Agjensia Kombëtare e Planifikimit të Territorit (AKPT),
- Agjensia Kombëtare e Bregdetit (AKB),
- Agjensia Kombëtare e Turizmit (AKT),
- Agjensia Kombëtare e Territorit (AZHT),
- Agjensia Kombëtare e Burimeve Natyrore (AKBN),
- INSTAT,
- Agjensia Rajonale e Zonave të mbrojtura
- Bashkitë që preken nga zhvillimi i PDZRK-së
- OJF-të e ndryshme me profil mjedisor dhe zhvillimin e turizmit.
- institucionet e mbrojtjes së shëndetit publik;
- institucionet e mbrojtjes së tokës bujqësore;
- institucionet e tjera që identifikohen me përgjegjësi në propozim (ministritë etj.).
-

Autoriteti propozues do të organizoi për këtë qëllim dy takime këshëllimore.

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

●-----●

Takimi i parë këshëllimor u mbajt më 17/07/2020, ora 11:30 nga MTM në cilësinë e autoritetit propozues të PDZRK-së Spille. Në njoftimet për takim u shënuar:

- qëllimi i propozimit, relacioni shpjegues dhe të dhëna të tjera ndihmëse që disponon autoriteti lidhur me propozimin;
- arsyetimi për nevojën e PDZRK-së
- autoriteti miratues i Planit;
- procedura që do të zbatohet për hartimin e planit dhe afatet kohore të parashikuara *dhe*
- axhenda e takimit.

Në këtë takim të parë u prezantua:

- nisma për hartimin e PDZRK-së
- gjendja e sektorit dhe nevoja për zhvillimin e turizmit në vend,
- çështjet themelore të diskutuara në Planin kombëtar të planifikimit të Territorit dhe atë të bregdetit
- nevoja për VSM të PDZRK-së
- ndikimet kryesore të pritshme në mjedis nga zbatimi i PDZRK-së,
- objektivat mjedisore paraprakë të VSM-së për PDZRK-në *dhe*
- çështjet parësore që priteshin të trajtoheshin në Vlerësimin Strategjik Mjedisor për PDZRK-në.

Minutat e takimit për këshëllimin publik, si dhe komentet/sugjerimet e ardhura nga institucionet e ndryshme, MTM, MM, etj., janë paraqitur në Aneksin 1 të VSM-së.

Hartimi i raportit paraprak të VSM-së dhe konsultimi me grupet e interesit

Raporti paraprak i VSM-së përmbledhi të gjitha gjetjet gjatë diskutimeve me palët e interesit si dhe ato të nxjerra në pah nga vetë ekspertët. Në raportin paraprak u paraqit i gjithë informacioni si dhe të dhënat të rëndësishme mbi ndikimet në mjedis të Planit

Hartimi i raportit përfundimtar të vlerësimit strategjik mjedisor

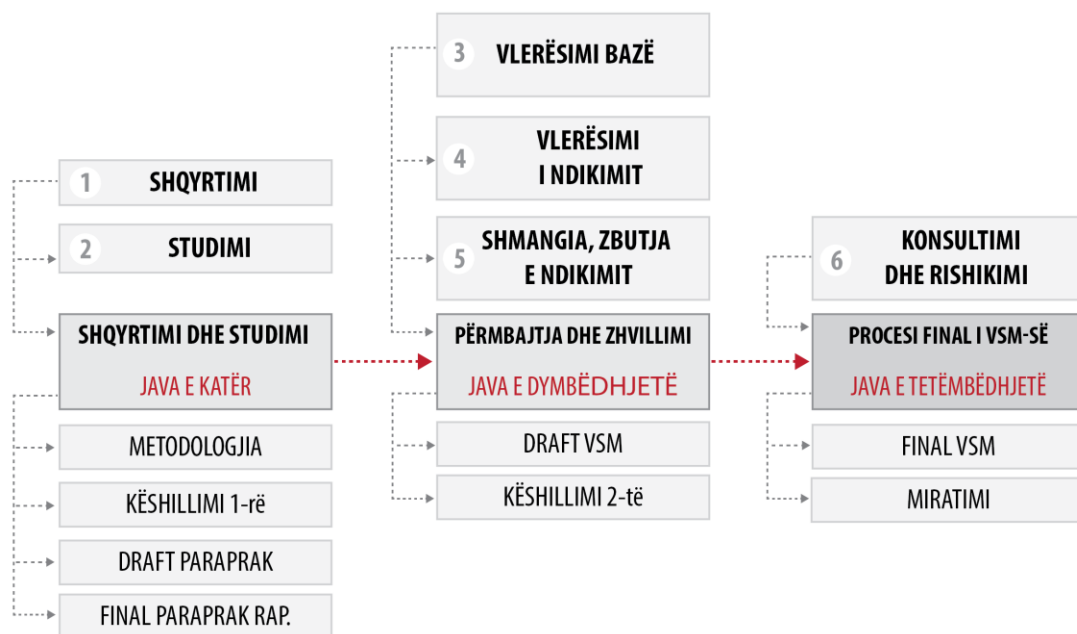
Pas hartimit të raportit paraprak, ekspertët vijuan me hartimin e raportit përfundimtar i cili është në përputhje me strukturën e kërkuar nga vetë ligji 91/2013 “Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor”.

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Ndërkaq struktura apo çështjet që duhet të mbulojë një raport VSM-je përcaktohen në pikën 3 të Nenit 10. Hartimi dhe konsultimi i raportit paraprak të VSM-së me publikun dhe grupet e interesit parashikohet në Kreun III. Raporti i VSM-së, konsultimi dhe deklarata e ministrit.

Në përputhje me këto nene ligjore, hartimi i VSM-së kalon në pesë faza përfshirë (Fig. 1):

1. Shqyrtimin e nevojës për VSM,
2. Përshkrimin e gjendjes së Mjedisit
3. Hartimin e raportit paraprak të VSM-së
4. Hapat ligjorë të ndjekur për miratim dhe
5. Zbatimin dhe monitorimin e VSM-së

Qëllimi dhe objektivat kryesore të PDZRK-së dhe përputhja me plane/programe të tjera

Kjo pjesë do të paraqesë qëllimin dhe do të zbërthejë përmbushjen e tij në disa objektiva të domosdoshëm. Por qëllimi i këtij plani si dhe objektivat e tij duhet të marrin parasysh dhe të integrojnë përputhshmërinë me disa plane apo programe themelore sikurse Strategjia Kombëtare për Zhvillimin e Qëndrueshëm të Turizmit 2019-2023, Plani Kombëtar e Vendor, Strategjia Kombëtare e Biodiversitetit etj.

Vizioni dhe Drejtimit e Zhvillimit

Vizioni i Zhvillimit të ardhshëm në Spillesë bazohet në vizionin e planifikimit në nivel kombëtar dhe në vizionin e PPV-së. Spilleja do të zhvillohet si një lokalitet turistik bregdetar dhe rural. Në një vijë bregdetare prej afërsisht 4 km do të jetë prioritet zhvillimi i turizmit me hotele dhe resorte si dhe hapësira të shumta shërbimi e rekreacioni. Zona do të jetë e organizuar e tillë në mënyrë që t'i shërbejë kategorive të ndryshme të turistëve. Do të ofrohen të gjitha shërbimet e nevojshme publike të cilat do të synojnë një standard të lartë turistik duke krijuar një lokalitet konkurrues në rajon.

Në rang rajonal do të përforcohen lidhjet rrugore me autostradat Durrës-Lushnjë dhe Thumanë Lushnjë të cilat kryqëzohen në afërsi të aksit lidhës me Spillenë. Do të përforcohet lidhja me potencialet natyrore dhe Kulturore: Parku Kombëtar Divjakë Karavasta dhe Kalaja e Bashtovës në jug, Plazh i Gjeneralit e Kalaja e Turrës në veri. Do të strukturohen lidhjet dhe fuqizohen filierat bujqësore si në kodrat lindore të zonës ashtu dhe në fushë duke ndikuar pozitivisht dhe në përmirësimin e peizazhit rural të Spillesë. Do të promovohet agroturizmi e turizmi tematik i gastronomisë, ullirit, Bashtova Festival etj. Do të përforcohet lidhja detare me anë të ndërtimit të molit në Spille dhe fashave të peshkimit si në Kanalin e Bashtovës Ashtu dhe në Shkumbin. Karakteri natyror i zonës do të promovohet me anë të ndërtimit të shtigjeve natyrore këmbësore dhe çiklistike.

Në zonë do të krijohen mundësitë për zhvillimin e tipologjive të ndryshme turistike dhe të shërbimeve tregtare, institucionale dhe publike të nevojshme për të patur një zhvillim të qëndrueshëm, tërheqës për turistët dhe konkurrues në Shqipëri dhe në Rajon.

Zona do të pajiset me një sistem transporti urban i cili do të përmbushë kërkesat e turistëve dhe banorëve vendas. Shërbimet e transportit publik krahas aksesimit të shpejtë dhe të sigurtë të Spillesë, parkimeve publike me pagesë, do të ofrojnë mundësi transporti eco (miqësorë me natyrën) sic janë makinat dhe motorrat elektrik si dhe biçikletat për të cilat do të ketë dhe korsi të dedikuara për të kontribuar kështu në një jetesë më të mirë dhe më të shëndetshme. Shërbimet e zonës do të jenë të shumëllojshme që nga ato tregtare ku firmat më brand të kohës do të zhvillojnë aktivitetet e tyre të dedikuara, deri tek hapësirat e tjera që do të ofrojnë një numër të

[illegible]

Zona e Spillesë karakterizohet nga bregdeti me duna ranore, të cilat arrijnë në lartësinë deri në 2.5 3m. Mbi duna ka dhe një masiv pyjor pishe të ruajtur mirë, i cili shoqëron pothuajse të gjithë vijën bregdetare në mënyrë të pandërprerë. Fasha e dytë karakterizohet nga toka djerrë dhe zona kufizohet nga kanale kulluese që derdhen në Kanalin e Bashtovës. Këto kanale janë të rëndësishëm në ekosistem dhe në aktivitetet e pëshkimit.

Ruajtja e brezit të pishave përgjatë vijës bregdetare, dhe zhvillimi të përqëndrohet në zona të hapura aty ku densiteti i pishave është tepër i rrallë dhe në tokat djerrë pas pyllit të pishave. Propozimi synon që të ruhen sa më tepër të jetë e mundur dunat ranore. Në këto pjesë rekomandohet ndërhyrja me struktura të lehta, struktura druri.

Objektivat e zhvillimit të zones

Hartimi i kësaj PDZRK-je lidhet me promovimin e zhvillimit të turizmit, përthithjen e investimeve të huaja si dhe përmirësimin e cilësisë së jetesës të komunitetit pranë zonës. Për të krijuar një lokalitet konkurrues në rajon në çdo drejtim duhen arritur disa objektiva.

Objektivat kryesore mbi të cilat do të orientohet zhvillimi turistik i zonës në studim do të jenë :

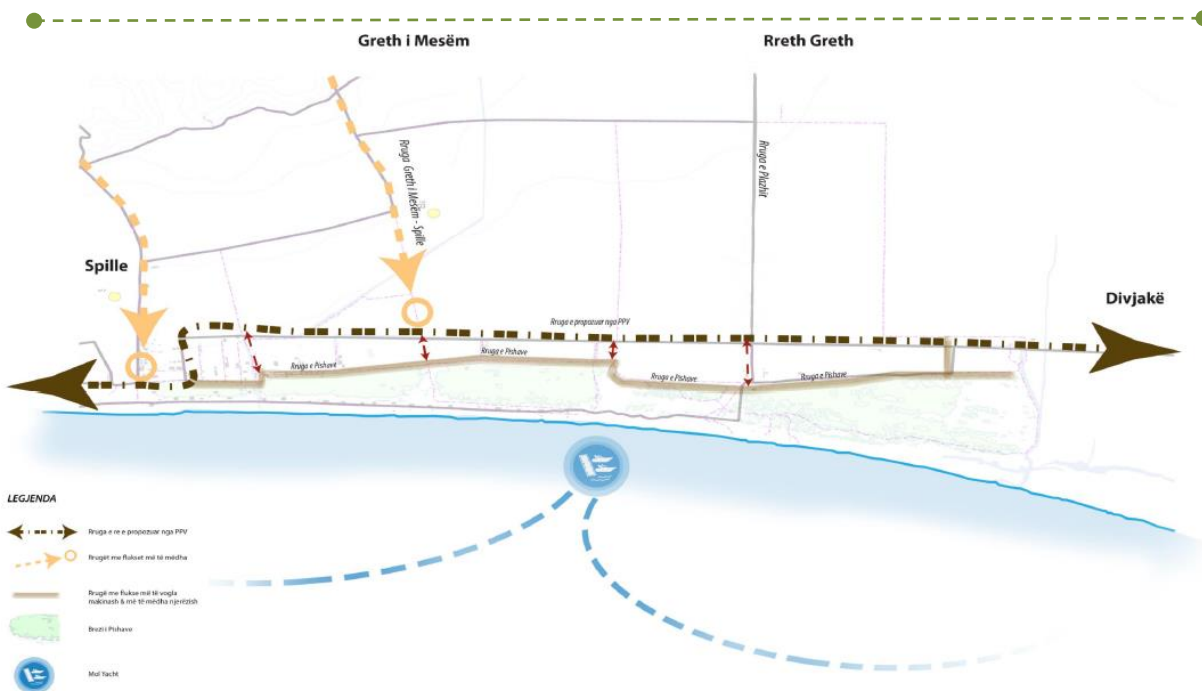
- Mobiliteti dhe lëvizshmëria: Aksesit dhe parkimi, transporti publik dhe ai alternativ
- Shërbimet Infrastrukturore: Siguria publike dhe furnizimi me enegji elektrike & ujë , largimi i ujrave të ndotur ,implementimi i rrjetit të telekomunikacionit
- Ruajtja dhe konservimi i Mjedisit : Trajtimi dhe përshtatja e zonave me vlerë natyrore me zhvillimet dhe aktivitetet e reja turistike .
- Zhvillimi i Turizmit : Zhvillimi urban i zonës do të realizohet me struktura të ndryshme hoteljere dhe resortesh në funksion të aktivitetit turistik, të ndërthurura me një sërë hapësirash rekreative publike dhe shërbimesh për të përmbushur në çdo kohë kërkesat e turizmit.

Aksesi në zonë

Spilleja, si pasojë e shtrirjes gjeografike dhe zhvillimeve të fundit urbane ka një akses mjaft të mirë në rajon. Akset kryesore hyrëse për në zonën e studimit janë rruga Luz-Kryevidh-Rreth Greth dhe rruga Gosë- Bashtovë. Këto rrugë do të mblidhen në aksin e ri rrugor Spille-Shkumbin-Divjakë, bazuar në rekomandimet e PPV-së dhe propozuar të zhvillohet pranë kanalit kullues. Ky aks do të mbledhë flukset e mëdha levizëse në zonë, duke krijuar një lokalitet turistik me trafik të kufizuar.

Dy akset ekzistuese lidhëse do të sjellin në zonë dhe flukset e pritshem nga aksi peizazhistik bregderar që kalon në rrëzë të kodrave lindore të zonës duke e lidhur me Plazhin e Gjeneralit dhe Karpenin në very dhe Plazhin e Divjakës dhe Parkun Kombëtar “Divjakë Karavasta” në jug. Një tjetër mënyrë aksesimi për zonën është nëpërmjet Molit të ri të Yacht-eve dhe varkave

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE SPILLE

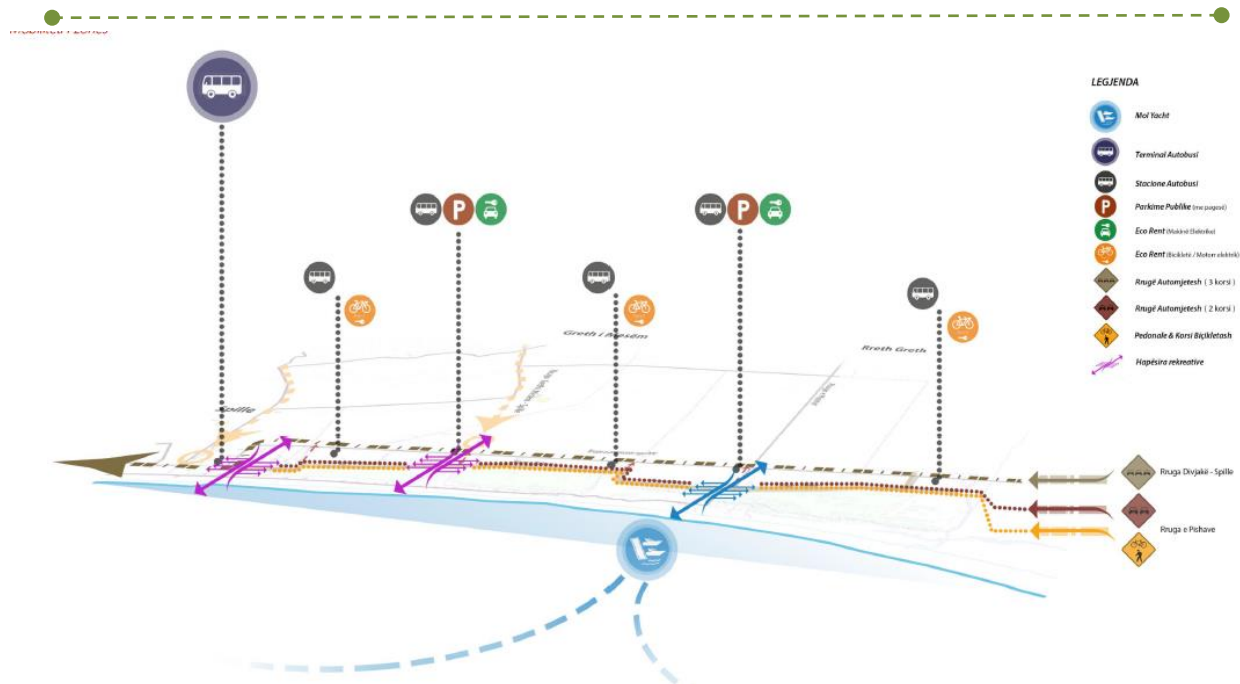

Mobiliteti i zonës

Spilleja me përmirësimin e aksesit pritet që të jetë subjekt i një kërkese në rritje si për pushues ditorë ashtu dhe për turistë. Kjo kërkese në rritje duhet të akomodohet në struktura turistike por në të njëjtën kohë duhet të mbështetet në një mobilitet të mirë strukturuar. Rruga e re do të shërbejë si një aks me fluks të madh automjeteve të cilat vijnë nga fshatrat dhe nga qytetet përreth përfshirë këtu dhe kryeqytetin i cili pritet të sjellë dhe numrin më të madh të njerëzve. Përgjatë këtij aksi do të ketë disa stacione për autobusët e linjës së re turistike të propozuar ku turistët apo vendasit pasi të zbresin mund të zgjedhin të marrin biçikleta apo makina elektrike me qera ose të ecin duke kaluar në rrugë të Pishave. Aksi do të ketë dhe parkime publike për pushuesit ditorë duke kufizuar dhe ndaluar kalimin e mjeteve në rrëzë. Rruga e pishave do të transformohet në një bulevard urban me një sërë shërbimesh dhe një shëtitore e pajisur dhe me korsi biçiklete. Bulevardi i pishave do të jetë boshti kryesor i lëvizjeve në zonë. Përgjatë këtij aksi do të krijohen sheshe dhe lulishte, të cilat në pjesën më të dendur do të zgjerohen drejt detit duke u lidhur dhe me shëtitoren bregdetare. Ku bosht do të jetë i pajisur dhe me ndriçim publik duke rritur përdorimin në zonë dhe gjatë orëve të natës, faktor i rëndësishëm për zhvillimin e bizneseve.

Për çdo rast, është e rëndësishme të theksohet se infrastruktura e re rrugore lidhëse e mundshme midis Divjakës dhe Spillesë duhet të zhvillohet tërësisht jashtë Parkut Kombëtar Divjakë-Karavasta.

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE SPILLE

Mjedisi

Përsa i përket mjedisit, zona do synojë që të ruajë vlerat e saj natyror: brezi halor i pishave të Spillesë dhe dunat ranore përgjatë plazhit duke i ndërthurur këto me aktivitete dhe shërbime të ndryshme turistike, por pa dëmtuar vlerat natyrore. Në zonat me mungesë të gjelbërimit synohet të shtohet gjelbërimi autokton, Përgjatë rrugëve të reja dhe atyre ekzistuese, në sheshe dhe lulishte do të mbillen pemë të cilat promovojnë dhe karakterin bujqësor të vetë Spillesë: ulliri, agrumet, pemët bërthamore: kumbulla, pjeshka etj. Kanalet në zonë do të kthehen në breza blu e të gjelbër duke ftuar turistin në brendësi të zonës drejt rezervuarëve kodrinore ku do të zbulojë produktet autoktone dhe mikpritjen e zonës.

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE SPILLE

Rruajtja e Bregut të Pishave

Mirëmbajtja e Kanaleve

Shtimi i gjelbërimit përgjatë rrugëve

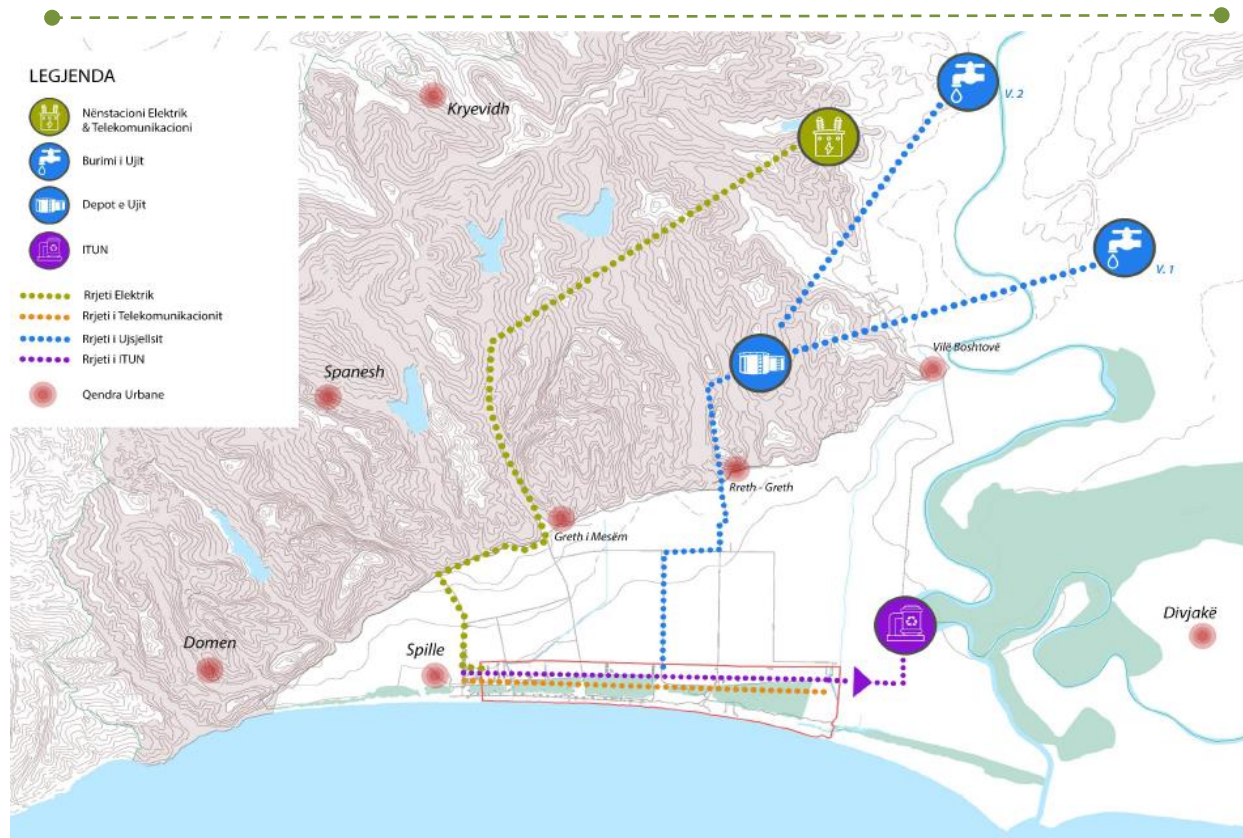
Shtimi i gjelbërimit autoktonë

Shërbimet infrastrukturore

Krahas ndërtimit të rrjetit rrugor në zonë do të ndërtohen rishtazi dhe rrjetet e shërbimet e tjera infrastrukturore. Do të realizohet rrjeti KUZ dhe ITUN sipas projektit të financuar nga Qeveria Shqiptare; Rrjeti i largimit të ujrave të bardha, duke përdorur kanalin tretësor ekzistues; Rrjeti i furnizimit me energji elektrike që do të vendoset nëntokë duke ofruar kapacitetin dhe qëndrueshmërinë e nevojshme; Furnizimi me ujë kryhet duke rigjeneruar dhe plotësuar kapacitetet e depoz ekzistuese dhe duke ndërtuar rishtazi të gjithë rrjetin. Në zonën do të kryhen investime të shtrimit të fibrës optike dhe të rrjetit të telekomunikacionit. Investim i rëndësishëm do të jetë dhe ndriçimi publik i të gjithë zonës.

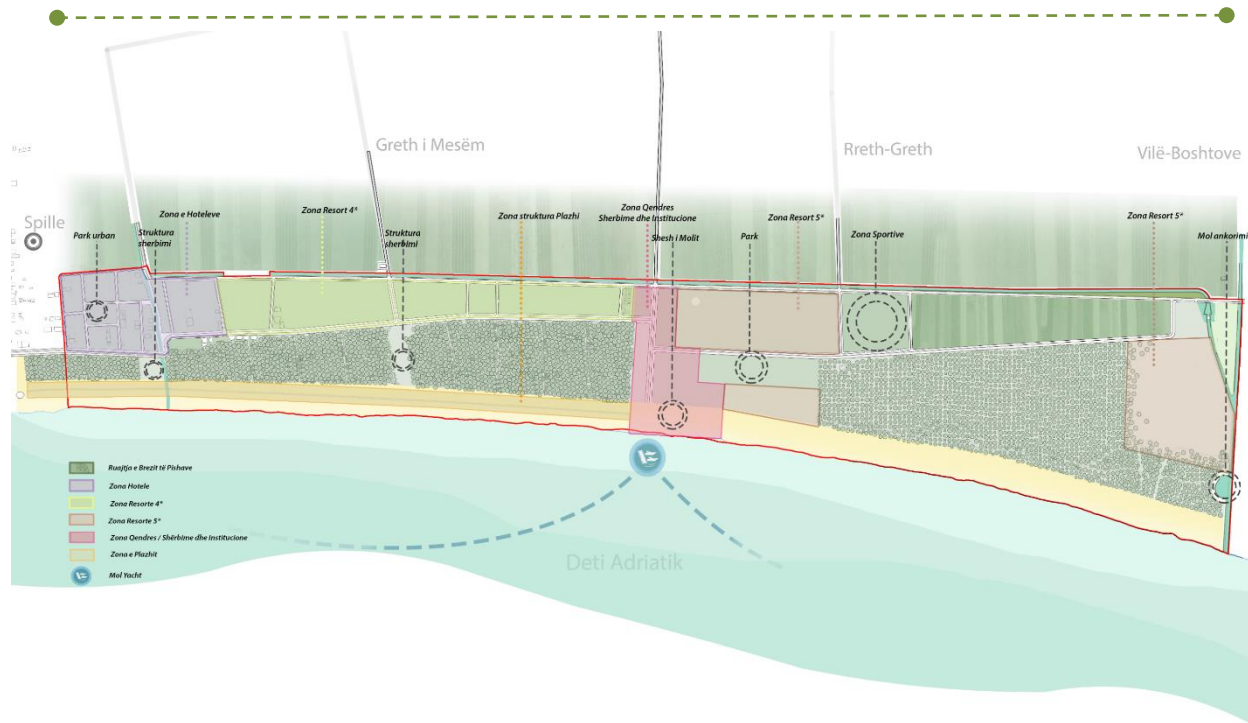
VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE SPILLE

Zhvillimi i Turizmit

Zhvillimi turistik i zonës, dikton nevojën e rritjes dhe strukturimit të ofertës akomoduese në zonë. Strukturat sot të orientuara në një turizëm familjar do të përfshihen në zhvillimin e ardhshëm duke u bërë pjesë e strukturimit dhe rigjenerimit urban dhe arkitektonik. Gama e ofertës turistike në zonë do të pasurohet me struktura të reja hoteliere të kategorisë të mesme dhe të lartë, cilat do të ndërthuren në territor me struktura shërbimesh tregtare dhe gastronomike duke rritur aktivitetin ekonomik në Spille. Pjesa jugore e zonës me vlera natyrore dhe peizhazhistike më të larta, sot e pa prekur nga zhvillimi do t'i dedikohet zhvillimit të turizmit elitar -resorte të kompletuara me të gjitha shërbimet mbështetëse: aktiviteteve sportive dhe rekreative si dhe shërbime të dedikuara tregtare.

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE SPILLE

Programet dhe projektet e zhvillimit

Që vizioni dhe objektivat e zhvillimit të realizohen janë evidentuar projekte sipas tre drejtimeve kryesore

1. Përmirësimi i aspekteve mjedisore
2. Sigurimi i infrastrukturës së nevojshme për zhvillimin e zonave dhe
3. Zhvillimi i turizmit

Këto projekte klasifikohen dhe në bazë të impaktit që kanë:

Projekte pa të cilat zona nuk mund të funksionojë si zonë turistike dhe

Projekte që lidhen me funksionimin e përditshëm të zonës.

Disa projekte janë madhore dhe lidhen me politikat kombëtare, të tjera janë projektet e vetë zhvillimit të zonës. Projekte të tjera do të shtohen në fazën e detajimit të planit, por këto projekte do të jenë të lidhura vetëm me funksionimin e zonës në brendësi të saj.

Përmirësimi i aspekteve mjedisore

- Shtimi i gjelbërimit autokton me bimësi të lartë përgjatë rrugës së re automobilistike (barrierë vizive dhe akustike)
- Sistemi i grumbullimit diferencimit dhe largimit të mbetjeve urbane
- Vendosja në punë e Pritës së mbetjeve në Shkumbin
- Trajtimi i mbetjeve organike si kompost (baze familjare në fshat)
- Sistemimi dhe ruajtja e brezit të Pishave të Buta
- Infrastruktura e re rrugore lidhëse midis Divjakës dhe Spillesë duhet të zhvillohet tërësisht jashtë Parkut Kombëtar Divjakë-Karavasta.

Sigurimi i infrastrukturës së nevojshme për zhvillimin e zonave

- Rikonstruksioni i rrugës Gosë-Spille dhe rrugës së fshatrave (aksi blu sipas PPV)_kategoria C2

Konsulenti propozon ndërtimin/përmirësimin e rrugës në anën Jugore të zonës, e cila lidhet me rrjetin kombëtar të rrugëve, konkretisht me rrugën interurbane kryesore Kavajë-Lushnjë, në kryqëzimin e Gosës dhe që kalon përmes Ballaj, Vilë-Boshtovë dhe Rreth Greth. Propozohet ndryshimi i seksionit aktual të saj nga 4-5m asfalt në rrugë interurbane dytësore kategoria C2, me kapacitet 1000-5000 mjete/24orë ose në varësi të kërkesave për shtimin e ambienteve akomoduese në rrugë interurbane dytësore, kategoria C1 me kapacitet 5000-12000 mjete/24 orë. Nëpërmjet rrugëve lokale bëhet lidhja e shkurtër me Kalanë e Vilë Bashtovës, një destinacion kulturor për turistët që përshkojnë itinerarin e bregdetit

- Organizimi i Vendparkimeve
- Ndërtimi i bulevardit të pishave

Projekti synon rehabilitimin e rrugës ekzistuese 5.0 km të gjatë pjesë e Rrugës Bregdetare Peizazhistike e pajisur me trotuar dhe korsi biçikletash për promovimin e turizmit natyror. Ndërtimi i këtij aksi, i cili lidh Plazhin e Divjakës dhe Lagunën e Karavastasë do kishte një ndikim të ndjeshëm në rritjen e turizmit, promovimi natyrës dhe mbrojtja e saj nga ndotjet mjedisore dhe akustike, eksplorimi i faunës dhe florës që ofron kjo zonë si dhe rritje ekonomike si rezultat i rritjes së turizmit.

- Ndërtimi i akseve të brendshme të zonës
- Zgjatimi i shëtitorës këmbësore buzë detit me konstruksion druri
- Ndërtimi i stacioneve të autobuzave linje dhe stacion taksish
- Ndërtimi i rrjetit të korsive çiklistike
- Ndërtimi i një moli yacht

Në zonën e Spillesë, duke qenë se zona ka një hapësirë të gjerë, pa një gji të vogël natyral dhe duke patur parasysh thellësinë e vogël në afërsi të bregdetit është menduar ndërtimi i një skoliere me gjatësi rreth 300m, e cila do të mundësonte ndërtimin e disa moleve të vegjël me thellësi

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

minimale 3m, ku mund të ankoroheshin mjeteve lundruese për qëllime turistike me kapacitet të vogël.

- Ndërtimi i rrjetit të furnizimit me ujë të pijshëm për kapacitetin turistik të propozuar
- Ndërtimi i rrjetit të kanalizimeve dhe ujrave të bardha dhe ITUN

Në parashikimin e infrastrukturës së ujit jemi bazuar në standardet e mëposhtme:

Norma Bruto e FU (Hoteleri)	400 l/ban/d
Norma Bruto per terr. sportive	150 l/d/pers
Zjarri	3 ore/10 l/s (dy zjarre të njëkohshëm)
Vellimi rregullues në Rezervuar	36% e vellimit ditor mesatar
Avaria e Ujesjellesit	8 ore

- Furnizimi me energji elektrike për kapacitetin turistik të propozuar
- Ndërtimi i rrjetit të fibrës optike dhe telekomunikacionit
- Ndërtimi i kabinave të reja dhe rikonstruksion i atyre ekzistuese

Zhvillimi i turizmit

- Ndërtimi i tregut të produktit vendas
- Ndrëtimi i një zone shërbimesh tregtare
- Ndërtimi i shërbimeve publike: ambulancë, postë, bankë, etj
- Ndërtimi i lulishteve dhe parqeve me mobilim urban
- Ndërtimi i një zone me aktivitete sportive
- Unifikimi i fasadave dhe mureve rrethues ne strukturat ekzistuese

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Parimet e PDZRK-së dhe ndërthurja me Strategjitë / planet e tjera

Nisma për hartimin e PDZRK Spille ndërmerret nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, *i cili hartohen në përputhje me Planin e Përgjithshëm Kombëtar (PPK) "Shqipëria 2030", Planin e Integruar Ndërsektorial të Bregdetit dhe DRAFT-Strategjinë Kombëtare për Zhvillimin e Qëndrueshëm të Turizmit 2018 – 2022.* Ky plan zhvillohet në përputhje me strategjitë, programet dhe planet kombëtare të zhvillimit ekonomik, procesin e integritimit në BE dhe në përputhje me marrveshjet ndërkombëtare, duke marrë në konsideratë zhvillimin e sektorit të turizmit, minimizimin e ndikimeve negative në mjedis me kosto sa më të ulët dhe të përballueshme. PDZRK-ja është përpjekur të zhillohet në bazë të parimeve të minimizimit të ndikimeve në mjedis, konform ligjeve kombëtare të mbrojtjes së komponentëve mjedisorë, Direktivave Europiane, Draft Strategjisë Ndërsektoriale të Mjedisit 2015 - 2020 dhe dokumentat strategjike dhe politike të mbrojtjes së biodiversitetit e komponentëve të veçantë të mjedisit, si mbrojtja e cilësisë së ajrit, ujit dhe zhurmave.

Në mënyrë specifike mbi qëllimet, objektivat dhe parimet e disa dokumentave strategjike dhe planifikuese në nivel kombëtar që merr parasyshë dhe përpiqet të integrojë në vetvete PDZRK-ja, listohen në tabelën në vijim.

Nr.	Strategjitë Kombëtare, Ndërsektoriale dhe Sektoriale	Fusha/synimi	Ndërthurja me planin
1	Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim 2015 - 2020 (VKM nr. 348, datë 11.5.2016)	Përcakton prioritetet dhe vizionin kombëtar për zhvillimin e vendit.	Fuqizimi i sektorit të turizmit që nxit zhvillimin ekonomik dhe cilësinë e jetesës së qytetarit.
2	Strategjia Ndërsektoriale për Zhvillimin Rural dhe Bujqësor (VKM nr.709, datë 29.10.2014)	Përcakton prioritetet dhe objektivat e zhvillimit rural	Zhvillimi i turizmit në zonat rurale dhe agro-turizmit
3	Strategjia Kombëtare për Cilësinë e Ajrit të Mjedisit, (VKM nr. 594, datë 10.9.2014)	Përcakton objektivat dhe normat e cilësisë së ajrit në mjedis	Politika ose zhvillime specifike, për turizmin duhet të marrin në konsideratë ndikimin e shkarkimeve në cilësinë e ajrit dhe ndryshimeve klimatike nga pikëpamja e konsumit të energjisë dhe përmirësimit të teknologjisë
4	Strategjia e Zhvillimit të	Synon rritjen e	Rritja e nivelit të

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

	Biznesit dhe Investimeve 2014 - 2020 (VKM Nr. 635, datë 1.10.2014)	investimeve nëpërmjet përmirësimeve të vazhdueshme në kuadrin ligjor dhe institucional, stabilitetit dhe rritjes ekonomike të qëndrueshme, përmirësimit të mëtejshëm dhe modernizimit të infrastrukturës.	konkurueshmerise në sektorin e turizmit me mevendet e rajonit
5	Dokumenti i Politikave Strategjike për Mbrojtjen e Biodiversitetit 2015 - 2020 (VKM nr.31 datë 20.01.2016)	Përcakton prioritetet dhe objektivat e ruajtjes së natyres	Integrimi i parimeve të mbrojtjes së biodiversitetit në zhvillimin e turizmit në vend
6	Draft Strategjia e Përdorimit të Burimeve Ujore	Përcakton objektivat për ruajtjen e burimeve ujore nëpërmjet kriterëve të përdorimit të qëndrueshëm të tyre	Kufizimi i efekteve negative në sistemin ujor përfshirë burimet sipërfaqësore, nëntokësore, ujëra të kripur, të embël, ujë i pijshëm.
7	Strategjia Kombëtare për Zhvillimin e Qëndrueshëm të Turizmit 2018 – 2022 (draft)	Përcakton objektivat dhe drejtimit kryesore të zhvillimit të turizmit të qëndrueshëm në vend.	Zhvillimi i turizmit në zonën bregdetare.
8	Dokumenti i Angazhimeve Kombëtare për Ndryshimet Klimatike (INDC, Paris 2015)	Përcakton angazhimet e Shqipërisë në reduktimin e gazeve serë.	Adoptimi i infrastrukturës së turizmit dhe transportit dhe zbatimi i kriterëve në ndërtimin e tyre në përgjigje të ndryshimeve klimatike me qëllim reduktimin e sasive vjetore të emetimeve të gazeve serë.
9	Plani kombëtar i veprimit Për Menaxhimin e zhurmave në mjedis (VKM nr.123. datë 17.02.2011)	Përcakton objektivat dhe masat për menaxhimin e zhurmës në mjedis.	Integrimi i qëllimit të minimizimit të zhurmës në zhvillimin e turizmit në zonën bregdetare
10	Plani i Përgjithshëm Kombëtar (VKM Nr. 881,	Koordinimin dhe bashkërendimin e	Zhvillimi i turizmit dhe rritja e konkurueshmerise së sektorit

**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE**

	datë 14.12.2016)	politikave dhe planeve sektoriale kombëtare për territorin	në nivel rajonal.
--	------------------	--	-------------------

Alternativa të konsideruara gjatë hartimit të PDZRK-së

Hartimi i PDZRK-së kaloi në një process të gjatë diskutimi midis ekspertëve, institucioneve dhe grupeve lokale të interes. Përgjatë procesit të hartimit të këtij dokumenti, VSM-se dhe PDZRK-se, u diskutuan 2 alternativa zhvillimi të zonës, duke ballafaquar aspektet mjedisore dhe ato zhvillimore, për të arritur një balancë dhe zhvillim sa më të qëndrueshëm të turizmit dhe mbrojtjen e aspekteve mjedisore të zonës.

Gjatë procesit të hartimit të PDZRK-së janë bërë ndryshime të shumta, hap pas hapi, të cilat janë reflektuar direkt në dokumentin e planit, duke synuar mbrojtje maksimale të burimeve natyrore dhe sigurimin e një zhvillimi sa më të qëndrueshëm të turizmit.

Alternativat e diskutuara dhe të marra në konsideratë nga PDZRK-ja janë si më poshtë:

- 1. Alternativa 0** - Vazhdimi i situatës dhe gjendjes aktuale të zonë, duke pasur zhvillim të orientuar nga nevojat individuale dhe të pa strukturuara me një plan zhvillimor.
- 2. Alternativa 1** - Zhvillimi i zonës duke u bazuar në resurset natyrore dhe ato njerëzore në territorin e PDZRK-së.

Duke marrë parasyr, ndryshimet që ka pësuar plani gjatë diskutimeve të ngushta midis ekspertëve mjedisor dhe ekspertëve të fushave të tjera, mendohet se krahasimi i dy alternativave është i mjaftueshëm dhe siguron zhvillimin e zonës me ndikime sa më minimale të mundshme.

Alternativa 1: Alternativa 0 - Vazhdimi i situatës dhe gjendjes aktuale të zonë, duke pasur zhvillim të orientuar nga nevojat individuale dhe të pa strukturuara me një plan zhvillimor.

Kjo alternativë nënkupton zhvillimin e zonës të vecuar nga konteksti më i gjerë, rajonal apo shkallë bashkie, duke u zhvilluar në bazë të nevojave vetiake, të pa koordinuara mirë dhe pa një vision të mirëfilltë zhvillimi.

Ky model zhvillimi, do të sjellë një përkeqësim të aspekteve mjedisore, kryesisht në rritjen e mbetjeve urbane të pa menaxhuara mirë, ndotjen e ujrave mbi/nën tokësor, dhe rrit riskun e përkeqësimit të situatës social ekonomike të zonës. Nga ana tjetër, ku lloj zhvillimi mund të ketë përparësi në aspektin e mbrojtjes së biodiversitetit, duke shpresuar që sy lloj zhvillimi është i ngadaltë dhe duke besuar në zbatimin korrekt të ligjit mbi zhvillimin e territorit.

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Alternativa 2 - Alternativa 1 - Zhvillimi i zonës duke u bazuar në resurset natyrore dhe ato njerëzore në territorin e PDZRK-së.

Vizioni i Zhvillimit të ardhshëm në Spillesë bazohet në vizionin e planifikimit në nivel kombëtar dhe në vizionin e PPV-së. Spilleja do të zhvillohet si një lokalitet turistik bregdetar dhe rural. Në një vijë bregdetare prej afërsisht 4 km do të jetë prioritet zhvillimi i turizmit me hotele dhe resorte si dhe hapësira të shumta shërbimi e rekreacioni. Zona do të jetë e organizuar e tillë në mënyrë që t'i shërbejë kategorive të ndryshme të turistëve. Do të ofrohen të gjitha shërbimet e nevojshme publike të cilat do të synojnë një standard të lartë turistik duke krijuar një lokalitet konkurrues në rajon.

Në rang rajonal do të përforcohen lidhjet rrugore me autostradat Durrës-Lushnjë dhe Thumanë Lushnjë të cilat kryqëzohen në afërsi të aksit lidhës me Spillenë. Do të përforcohet lidhja me potencialet natyrore dhe Kulturore: Parku Kombëtar Divjakë Karavasta dhe Kalaja e Bashtovës në jug, Plazh i Gjeneralit e Kalaja e Turrës në veri. Do të strukturohen lidhjet dhe fuqizohen filierat bujqësore si në kodrat lindore të zonës ashtu dhe në fushë duke ndikuar pozitivisht dhe në përmirësimin e peizazhit rural të Spillesë. Do të promovohet agroturizmi e turizmi tematik i gastronomisë, ullirit, Bashtova Festival etj. Do të përforcohet lidhja detare me anë të ndërtimit të molit në Spille dhe fashave të peshkimit si në Kanalin e Bashtovës Ashtu dhe në Shkumbin. Karakteri natyror i zonës do të promovohet me anë të ndërtimit të shtigjeve natyrore këmbësore dhe çiklistike.

Në zonë do të krijohen mundësitë për zhvillimin e tipologjive të ndryshme turistike dhe të shërbimeve tregtare, institucionale dhe publike të nevojshme për të patur një zhvillim të qendrueshëm, tërheqës për turistët dhe konkurrues në Shqipëri dhe në Rajon.

Tabela x. Krahasimi dhe avantazhet e secilës alternative

Nr.	Çështjet mjedisore	Alternativa 0	Alternativa 1
	Degradimi i tokës bujqësore	++	++
	Humbje e tokës bujqësore	++	++
	Rritje e erozionit të tokës	++	+++
	Rënia e pjellorisë së tokës	++	++
	Rritja e prerjeve të paligjshme në pyje	++	++
	Rritja e rasteve të brakonazhit	+	+++
	Mbikullotje	++	++
	Mbi-shfrytëzimi i bimëve medicinale etero-vajore	++	++
	Rënia e larmisë biologjike	+++	++
	Mungesa e menaxhimit të mbetjeve urbane	+	+++
	Sistemimi i ujësjellës kanalizimeve dhe	+	+++

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

	trajtimi i ujrave të përdorur urban		
	Rritja e ndotjes së ajrit	++	+
Total		22	27

Nisur nga vlerësimi i dy tabelave, theksojmë që alternativa 1, ka përparësi, në mbrojtjen e disa prej elementëve mjedisor, kryesisht të përmirësimit të situatës nga ndotja. Gjithashtu kjo alternativë siguron zhvillim të qëndrueshëm të aspekteve social – ekonomike të zonës.

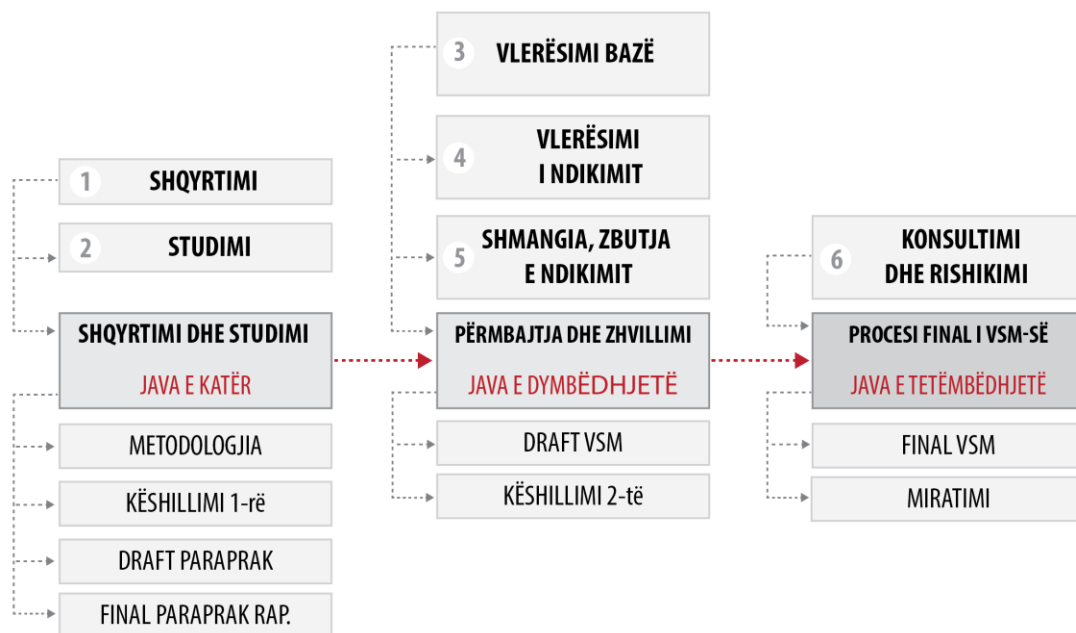
VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Metodika e hartimit të vlerësimit strategjik mjedisor

Përshkrimi i metodikës së zbatuar për hartimin e raportit të VSM-së, Vështirësitë e hasura gjatë përgatitjes së tij, Burimet e informacionit

Metodologjia për VSM-në e PDZRK-së parasheh gjashtë hapa proceduralë ku secili hap përfshin disa detyra. Për secilën detyrë do të ndiqet një qasje e veçantë në mënyrë që të japë rezultatin e dëshiruar.

Figura x. Proceset e hartimit të VSM-së

Në përputhje me skemën e mësipërme, hartimi i këtij raporti kërkoj dhe zbatimin e një metodike të veçantë përfshirë:

Mbledhjen e informacionit për aspekte të ndryshme mjedisore përfshirë klimën lokale, të dhënat gjeologjike dhe hidrogeologjike, sasinë dhe cilësinë e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore, cilësinë e ajrit, ujërave, tokës, gjendjen e biodiversitetit dhe të natyrës për hapësirën në studim, sistemit të menaxhimit të mbetjeve, sistemit të grumbullimit dhe përpunimit të ujërave të zeza.

Shqyrtimin e dokumenteve strategjike dhe planifikues me rëndësi për hartimin e Planit të Përgjithshëm Vendor. Këtu mund të përmendim disa plane si:

Plani për Menaxhimin e Integruar të mbetjeve të Ngurta

Planet për Zonat e Mbrojtura Ekzistuese

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Plani i Përgjithshëm Vendor

Studimi dhe analiza e dokumenteve të mësipërm dhe gjetjet në terren, kanë ndihmuar për të kuptuar gjendjen e mjedisit si dhe identifikimin e probleme mjedisore që lindin dhe që duhet të trajtohen nga ky plan.

Megjithë burimet e mësipërme, hartuesit e raportit janë përballur njëkohësisht me vështirësi përse i përket disa të dhënave për të cilat mungojnë studimet e detajuara për komponentë të ndryshëm mjedisorë. Të dhënat për cilësinë e ajrit, zhurmat, cilësinë e ujërave etj janë të fokusuara vetëm në qendrat urbane kryesore duke lënë jashtë monitorimit qendrat urbane më periferike. Mungesa e të dhënave vërehet edhe për elementë të tjerë sikurse larmia biologjike, nivelet e erozionit të tokës etj.

Objektivat strategjikë mjedisorë

Raporti Mjedisor përcakton fushat dhe objektivat mjedisore të rëndësishme si më poshtë:

▪ ***Toka dhe burimet minerale***

Objektivi mjedisor 1: Sigurimi i menaxhimit të qëndrueshëm dhe mbrojtjes së tokës.

Objektivi mjedisor 2: Parandalimi i shfrytëzimit të burimeve natyrore duke rritur nivelin e përdorimit të materialeve të ricikluara në ndërtimin dhe rindërtimin e infrastrukturës së turizmit.

Ajri

Objektivi mjedisor 3: Ruajtja e cilësisë së ajrit në qendrat e banuara dhe sigurimi i arritjes së objektivave afatgjata kombëtare për sasitë vjetore të emetimeve të ndotësve atmosferikë.

Faktorët klimatikë

Objektivi mjedisor 4: Përshtatja ndaj efekteve të ndryshimit të klimës globale dhe reduktimi i sasive të emetimeve të gazeve serë.

Uji

Objektivi mjedisor 5: Kufizimi i ndikimeve të presionit të infrastrukturës së turizmit mbi ujërat e sipërfaqes dhe nën-tokës, ujërat e lumenjëve, ujërat bregdetarë, lagunorë dhe burimet e ujit të pijshëm.

Natyra

Objektivi mjedisor 6: Sigurimi i kohezionit të popullatave dhe mbrojtjes së biodiversitetit në territor.

Objektivi mjedisor 7: Ruajtja e larmisë biologjike të zonave me status natyror të mbrojtur përkundrejt aktiviteteve me ndikime të konsiderueshme.

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Ndotja nga zhurma

Objektivi mjedisor 8: Parandalimi/Reduktimi i ndotjes së mjedisit nga zhurma dhe përafrimi me nivelet e rekomanduara nga BE

Popullsia dhe asetet materiale

Objektivi mjedisor 9: Përmirësimi i cilësisë së jetës së banorëve në brendësi/afërsi të zonës së PDZRK

Trashëgimia kulturore

Objektivi mjedisor 10: Ruajtja e fushëveprimit dhe karakteristikave të objekteve dhe zonave të trashëgimisë kulturore.

Peizazhi

Objektivi mjedisor 11: Sigurimi i ruajtjes së peizazheve të jashtëzakonshme dhe zonave me peizazhe me karakteristika të veçanta në nivel lokal dhe kombëtar dhe një imazh peizazhi me cilësi.

Përshkrimi i Përbërësve të Mjedisit

Pozita gjeografike

Spilleja bën pjesë në njësinë administrative Kryevidh në bashkinë e Rrogozhinës dhe shtrihet në pjesën perëndimore fushore. Fusha kufizohet në veri me vargjet kodrinore të Lagjit (kodrat e Kryevidhit) si dhe me Plazhin e Gjeneralit, në jug me lagunën e Karavastasë si dhe me grykëderdhjen e Shkumbinit. Zona subjekt i PDZRK-së ndodhet në pjesën qendrore të fushës konturuar në veri nga fshati i Spillesë në jug dhe në lindje nga kanalet kullues të fushës së Rreth-Grethit dhe në perëndim nga deti Adriatik. Përpos disa shërbimeve restoracioni të vendosura në vijën bregdetare, përdoruesit e zonës për të aksesuar shërbime drejtohen në fshatin e Spillesë, ndonëse dhe këtu shërbimet janë të pakta dhe jo të strukturuar për të përpalluar kërkesat në rritje të turistëve.

Zona ka akses të mirë nga qendrat kryesore urbane, vetëm disa kilometra larg:

Spille-qyteti i Rrogozhinës 26,6 km

Spille-Kavajë 20,8 km

Spille-Porti Durrës 41,6 km

Spille-Aeroporti “Nënë Tereza” 68,4 km

Në Autostradën Tiranë-Durrës aktualisht janë 2 hyrje për në zonë. Aksesit nga Fshati Luz – Kryevidh është ai kryesori që është dhe i asfaltuar dhe mban flukset kryesore të lëvizjes. Aksi Gosë-Vilë Bashtovë lidhet me zonën turistike vetëm nga aksi i fshatrave i cili është në gjendje shumë të keqe. Rrugë dheu mundësojnë lidhjen e Spillesë dhe me plazhin e Gjeneralit, ky akses është i mundur vetëm me automjete të larta (off road).

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Topografia

Zona e Rëndësisë Kombëtare Spille ndodhet në vijën bregdetare të Adriatikut, në terren krejtësisht të rrafshët në nivelin e detit. Zona shtrihet në veri të Kanalit të Madh, pranë grykëderdhjes së Lumit Shkumbin deri në afërsi të fshatit Spille. Zona kompozohet nga duna ranore, pjesë plazhi, brez masiv me pisha të buta dhe nga bujqësore.

Zona e Spillesë ka një vijë bregdetare/plazhi mjaft të gjerë dhe me rërë të bollshëm në formë kokrrizore të imët. Zona ka një sistem të zhvilluar dunash ranore të mbuluara me dëllinjë dhe zabake rëre. Pjesë përbërse në zonë është edhe masivi i pishës së butë, i cili shoqëron në mënyrë të pa ndërprerë gjithë zonën bregdetare të Spillesë.

Figura x. Hartë topografike, ZRK Spille

**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE**

Burimi: Geoportal.asig.gov.al, 2019

Gjeologjia

Në zonën në studim dhe rethinat shikohet prania e depozitimeve të formacioneve kuaternare. Depozitimet e Kuaternarit kanë përhapje të gjerë në territorin e qarkut të Tiranës. Ato përhapen gjerësisht në fushën e Tiranës, në fushën e Kavajës, në segmentin Spille-Lumi Shkumbin, në luginën e lumit Erzen etj. Në depozitimet Kuaternare veçohen ato të Pleistocenit dhe të Holocenit. Ato kanë gjenezë aluviale, detare, lagunore, kënetore, proluviale, koluviale, deluviale².

Në fushën e Kavajës depozitimet kuaternare kanë trashësi të konsiderueshme dhe zënë një sipërfaqe të madhe. Depozitimet aluviale Holocenit të Hershëm (Qh1) përbëhen nga argjila, alevrite, rëra, zhavorre dhe kanë një trashësi deri 90 m³.

Në këtë rajon depozitimet e Holocenit të Vonshëm (Qh2) janë aluvionale (rëra, zhure, argjila, me trashësi rreth 5 m), lakustrine (rëra, argjila, alevrite, me trashësi rreth 15 m), kënetore (torfa,

² SHGJSH, Gjeoresurset dhe Gjeorreziket në Qarqet e Shqipërisë, Qarku Tiranë, Tiranë, 2014

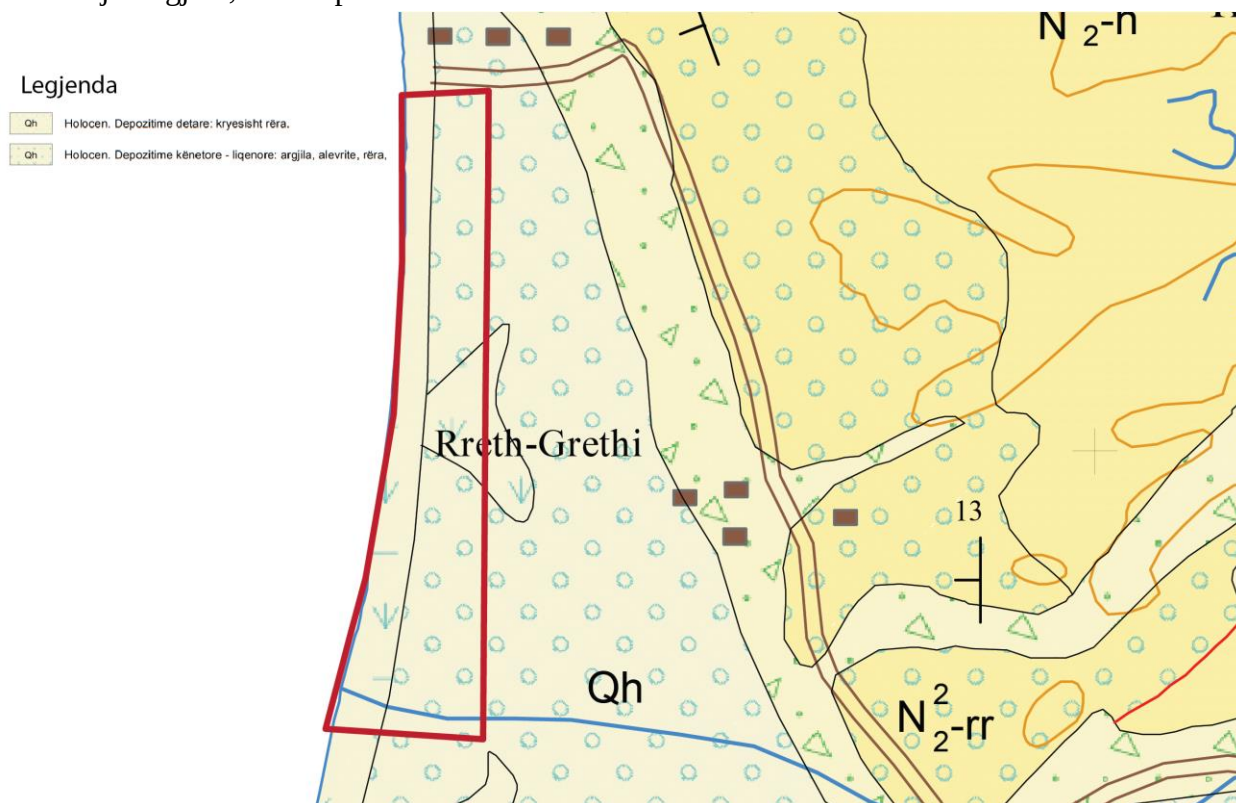
³ SHGJSH, Gjeoresurset dhe Gjeorreziket në Qarqet e Shqipërisë, Qarku Tiranë, Tiranë, 2014

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

argjila, alevrite, me trashësi rreth 15 m). Takohen gjithashtu depozitime detare dhe eoliane (rëra, duna) me trashësi rreth 5 m⁴.

Rërat kanë përhapje në formë rripash dhe në vetvete nënkuptojnë depozitime aluviale me granulometri të ndryshueshme të depozitimeve detare të quajtura rëra të plazheve në Grykederdhjes së Shkumbinit. Mund të jenë rëra nga kokrriz madh deri kokrriz imët, të cilat arrijnë trashësi nga 2m deri në 20m⁵.

Harta Gjeologjike, ZRK Spille

Burimi: SHGJSH, 2014

Përdorimi i tokës

Për qëllime planifikimi, bazuar në legjislacion në fuqi territori ndahet në sisteme territoriale. Në territorin e Spillesë gjenden të 5 sisteme territoriale.

Sistemi urban

⁴ SHGJSH, Gjeoresurset dhe Gjeorreziket në Qarqet e Shqipërisë, Qarku Tiranë, Tiranë, 2014

⁵ SHGJSH, Gjeoresurset dhe Gjeorreziket në Qarqet e Shqipërisë, Qarku Tiranë, Tiranë, 2014

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

●-----●

Sistemi urban zë një sipërfaqe prej 27.3 ha të zonës në studim. Krijimi i zonës urbane fillimisht ka nisur në fshatin e Spillesë dhe më është shtrirë përgjatë bregut të detit, i nxitur nga zhvillimi i sektorit të turizmit. Nga kërkesa e lartë për struktura akomoduese mjaft banesa janë transformuar në bujtina apo dhënie dhomash me qera.

Sistemi natyror

Zona në studim ka një sipërfaqe prej 109.2 ha që i përket sistemit natyror. Ky sistem ka një shtrirje në të gjithë zonën. Përfaqësues i këtij sistemi është brezi i pishave të Spillesë. Potencial natyror në zonë përbëjnë dhe dunat të cilat janë një aset mjaft i vyer për ekosistemin e fushës së Rreth-Grëthit.

Sistemi bujqësor

Sistemi bujqësor zë një sipërfaqe prej 66.8 ha. Përbëhet kryesisht nga toka të lëna djerrë të cilat kanë tendencë të kthehen në toka ndërtimore. Parcelat janë të fragmentuara dhe në afërsi të fshatit të Spillesë alternohen me parcela tashmë të ndërtuara dhe pjesë e sistemit urban. Infrastruktura bujqësore zë një peshë të rëndësishme në këtë zonë, Këtu përmendim Kanalet kulluese dhe Hidrovorin, i cili i shërben jo vetëm kësaj zone.

Sistemi ujor

Sistemi ujor përbëhet nga Deti Adriatik dhe sistemi i përrënjeve. Në zonën në studim kalon vetëm Përroi i Sharrdushkut me një sipërfaqe prej 0.67 ha. Ky përroi tashmë është bërë pjesë e infrastrukturës bujqësore. Kanalet kryesore kulluese, krahas rolit paresor në funksion të bujqësisë janë mjaft të rëndësishëm për habitatet dhe ekosistemet pranë tyre, ndaj mirëmbajtja e tyre është një nevojë e menjëhershme.

Sistemi infrastrukturor

Sistemi infrastrukturor zë një sipërfaqe prej 6.5 ha. Ky sistem përfshin të gjithë rrjetin rrugor (rrugë dhe sheshe) të zonës, si dhe rrjetet inxhinjerie nëntokësore apo ajrore dhe strukturat e shërbimit të këtyre rrjeteve. Përsa i përket rrjetit rrugor në territorin në studim momentalisht peshë zë aksi interurban dytësor Luz i Vogël- Spille, ndërsa rrugët e tjera janë rrugë lokale. i gjithë territori është i aksesueshëm, por brenda zonës rrugët janë të amortizuara së tepërmi dhe aksesit është i vështirë. Nëse bëjmë një krahasim të përdorimit aktual të tokës me 22 kategoritë e VKM 686, vërejmë që territori i Spillesë përmban 9 kategori. Dominuese është kategoria N-Tokë Natyrore 985 499 m², e ndjekur nga kategoria B- Tokë Bujqësore me 621 754 m² dhe S-Shërbimet të cilat zenë 132 175 m²,

Hidrografia

Ujërat sipërfaqësorë

Zona e Rëndësisë Kombëtare Spille shtrihet në Grykëterdhjen e lumit Shkumbin, i cili është trupi ujqor (ujë të ëmbël) më i rëndësishëm në zonën përreth. Gjithashtu spilleja ka një rrjet të dendur të kanaleve vaditës dhe kullues. Në afërsi të zonës kalon kanali i Hidrovorit dhe Kanali i Madh.

Figura x. ujërat Sipërfaqësor, ZRK Spille

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Burimi: Geoportal.asig.gov.al, 2019

Cilësia e ujrave sipërfaqësorë

Ujërat mbitokësorë

Ujërat sipërfaqësorë në zonë janë nën presion të vazhdueshëm nga ndotja, pasi ndodhen në një zonë tërësisht me zhvillim bujqësor përreth dhe ujërat e lumit Shkumbin që derdhet në afërsi të kësaj zonë vjen nga zona të banuara, të cilat nuk i trajtojnë ujërat e ndotura urbane, por i shkarkojnë në këtë trup ujorë.

Lumi Shkumbin, ashtu siç u theksua edhe më lartë, është trupi ujqor më i rëndësishëm në zonën e Spillesë, derdhet fare pranë zonës në studim. Afërsia e plazhit të Spillesë me grykëderdhjen e Shkumbinit tregon qartë se cilësia e ujrave të lumit impakton direkt në cilësinë e ujrave të plazhit, ndaj duhen njohur cilësia e këtyre dy ujërave.

Sipas AKM-së për vitin 2016 dhe 2017 rezulton se uji i plazhit të Spillesë është i cilësisë shumë të mirë. AKM-ja ka bërë monitorimin në gjashtë pika në këtë plazh, në asnjërën prej tyre nuk ka vlera negative të cilësisë së plazheve.

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Sipas AKM⁶, ujërat e lumit Shkumbin vlerësohen të jenë të cilësisë së moderuar. Nga elementët e monitoruar (O₂ i tretur, NBO₅, NH₄, NO₂, NO₃ dhe P-Total) rezulton se elementët NBO₅, NH₄ dhe NO₂ janë jashtë normave të lejuara. Ujërat në stacionin e Urës së Rrogozhinës klasifikohen me cilësi të moderuar, kategoria e III-të.

Elementët me përqëndrim të lartë në ujërat e këtij lumi mendohet të vijnë si pasojë e shkarkimit të ujërave të ndotura urbane të pa trajtuar dhe shëplarja e ujërave nga fermat dhe tokat bujqësore. Në tabelën në vijë paraqite të dhënat për cilësinë e ujërave lumin e Shkumbin, të monitoruara nga AKM-ja për vitin 2017.

Të dhënat e monitorimit për cilësinë e ujërave të lumit Shkumbin

Stacioni Rrogozhinë			
Treguesi	Klasifikimi	Vlera	Norma
O ₂ i tretur	I	8.2	>7
NBO ₅	III	4.8	<7
NH ₄	II	0.1	<0.3
NO ₂	II	0.016	<0.06
NO ₃	I	0.78	<0.8
P-total	I	0.08	<0.1
Klasifikimi i stacionit		III	

Ujërat nëntokësorë (Akuiferët)

Spilleja ndodhet në zonë jo akuifere, pa porozitet të mjaftueshëm ndërkokrrizor, çarjesh e karsti, lidhen me depozitimet argjilore të Kuaternarit, depozitimet flishore të N2 1 h, Pg3 3 Pg3 2 Pg3 1, J3t-Cr2cm, J3t-Cr1v, J3, argjila, ranorë, mergele). Burimet që lidhen me keto depozitime kanë prurje të vogla 0.01-0.1l/sek.

Figura x. Harta Hidrogeologjike, ZRK Grykëderdhja e Ishmit

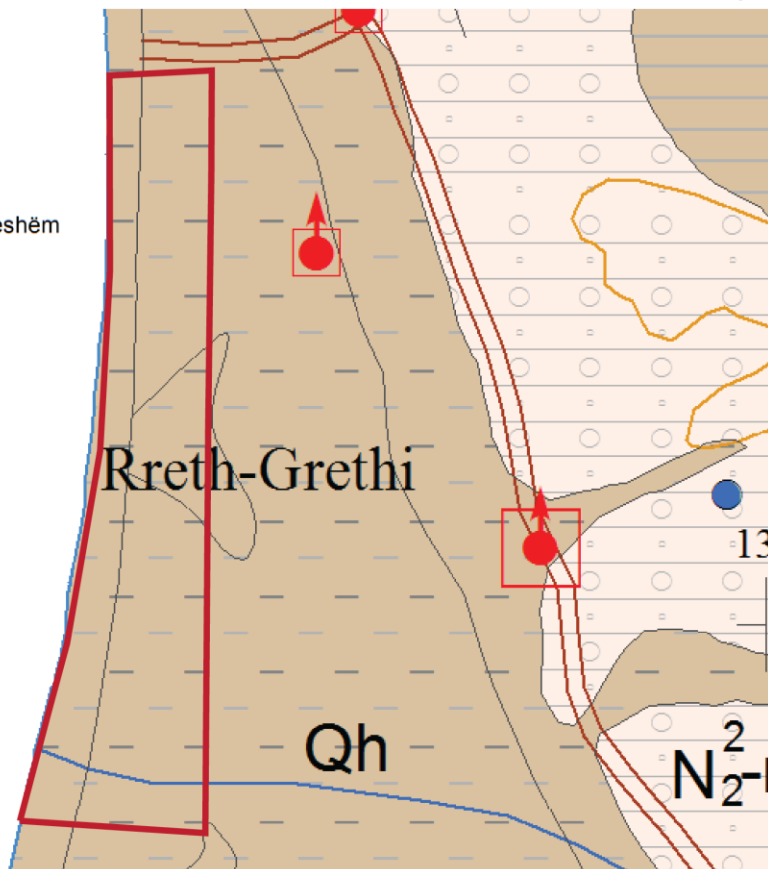
⁶ AKM, Monitorimi i ujërave të lumenjëve, ëeb: ëëë.akm.gov.al,

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Legjenda

Jo akuifer

- Shkëmbinjtë pa porozitet të mjaftueshëm ndërkorrizor ose çarjesh (argjila, fliş)
- Argjila, alevrolite, rera

Burimi: SHGJSH, 2014

Cilësia e ujrave nëntokësorë

Cilësia e ajrit

Verifikimi i kryer në të gjitha burimet e certifikuara të informacionit mbi cilësinë e ajrit, përfshirë këtu Raportet e Gjendjes në Mjedis për vitet 2011-2018 apo raportime të tjera të Institutit të Shëndetit Publik dhe Institutit të Fizikës Bërthamore, tregon se nuk ka monitorime të kryera nga Institucionet publike në zonën në studim. Po kështu nuk ka as të dhëna të raporteve të vetëmonitorimit duke qenë se në këtë zonë nuk ka subjekte të licensuara industriale që të kenë detyrimin ligjor të hartimit të raporteve të vetëmonitorimit.

Megjithë mungesën e të dhënave, ka argumente të mjaftueshëm për të arritur në përfundimin se cilësia e ajrit është brenda normave të vendit për sa i takon niveleve të lejuara të ndotjes nga pluhurat PM₁₀ dhe PM_{2.5}, dioksidin e squfurit (SO₂), oksidet e azotit (NO_x), ozonin troposferik (O₃), Monoksidin e karbonit (CO), komponimet organike të avullueshme (Benzeni C₆H₆).

Ndryshimet Klimatike

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

●-----●

Aktualisht, Shqipëria po përjeton ndikim të ndryshimeve klimatike, kryesisht në zgjatjen e periudhes se thate, intensifikimin e rasteve ekstreme të motit, përmytje dhe çrregullime në sektorin e bujqësisë. Shqipëria ka bërë parashikim të gjithë këtyre ndikimeve për të ardhmen për periudhat 2030 - 2100. Efektet që pritet të kenë këto ndryshime përfshijnë rritjen e temperaturave, reduktimin e reshjeve dhe shtimin e thatësirave, çrregullimet e motit dhe ngritjen e nivelit të detit dhe përmytjet.

Në skenarët e rritjes së temperaturës, deri në vitin 2050, parashikohet rritje mesatare e temperaturës prej 1.7°C dhe rritja maksimale në rastin e skenarit më negativ parashikohet të jetë prej 2.2°C. Deri në 2080, temperatura parashikohet të rritet me 2.8°C, ndërkohë që vlera maksimale e parashikuar e rritjes është 3.5°C. Deri në vitin 2100, temperatura mesatare vjetore parashikohet të rritet me 2.4°C ose 4.1°C në rastin e skenarit më negativ. Gjithashtu pritet që të ketë një rritje të theksuara të zgjatjes së numrit të ditëve me kushte ekstreme të temperaturave mbi 35°C ose më të ulta se 0°C. Sipas parashikimeve, në vitet e ardhshme sasia e reshjeve pritet të ulet deri në 14.37% në vitin 2080, dhe deri në më shumë se 18% në vitin 2100. Periudhat e thatësirës pritet që rriten duke bërë që sezonet e verës do të jenë 50% më të thata. Me mungesën e reshjeve Vendi to të hasë në problem serioz në zhvillimin e sektorëve të energjisë, bujqësisë dhe në aspektet natyrore në përgjithësi. Gjithashtu është parashikuar rritje e nivelit të detit me 5-14 cm deri në vitin 2030 dhe me 49 cm deri në vitin 2100. Deri më tani, Deti Adriatik është ndikuar nga ndryshimet klimatike globale, duke rritur nivelin e ujërave më një centimetër në vit dhe është ngrohur me 0.5°C krahasuar me vitin 1970⁷.

Rritja e Nivelit të ujërave të detit, do të shkaktojë probleme të mëdha në zonën bregdetare, kryesisht në përmytje, kripëzim të tokave bujqësore dhe të ujërave nëntokësor dhe erozion. Këto ndikime priten të nxiten edhe si pasojë e një sërë problematikazh zinxhirë si prishja e sitemeve ligatinore në vijën bregdetare, prishja e dunave ranore, mungesa e sedimentimit në grykëderdhjet e lumenjëve për shkak të ndërtimeve të HEC-eve në pellgjet ujbledhëse të lumenjëve dhe dëmtimi i brezit mbjortës me pisha në zonën bregdetare⁸.

Zhurmat në mjedis

Verifikimi i kryer në të gjitha burimet e certifikuara të informacionit mbi zhurmat në mjedis, përfshirë këtu Raportet e Gjendjes në Mjedis për vitet 2011-2018 apo raportime të tjera të Institutit të Shëndetit Publik dhe Institutit, tregon se nuk ka monitorime të kryera nga Institucionet publike në zonën në studim. Po kështu nuk ka as thë dhëna të raporteve të

⁷ Ministry of Tourism and Environment, Third National Communication of the Republic of Albania under the United. Communication Report, Tiranë 2016

⁸ R. Gjoka, Xh. Hoxha, K. Bashmili "Qeverisja për zgjidhjen e problematikave që lidhen me ndryshimet klimatike", 2018

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

vetëmonitorimit duke qenë se në këtë zonë nuk ka subjekte të licensuara industriale që të kenë detyrimin ligjor të hartimit të raporteve të vetëmonitorimit.

Megjithë mungesën e të dhënave, ka argumente të mjaftueshëm për të arritur në përfundimin se niveli i zhurmave në mjedis është brenda normave të vendit. Mbetet problematic dhe I pa vlerësuar niveli I zhurmave gjatë stinës së verës.

Natyra

Habitatet Kryesore

Në zonën e spillësë ndodhet disa habitate të rëndësishme, si brezi i pishave të buta, dunat ranore me dëllënjë të kuqe, dhe tokat bujqësore me kanalet vaditëse dhe kulluese me bimë ujë dashëse.

Flora

Dunat ranore në brigjet e Spillesë gjenden në pjesën jugore të zonës. Speciet kryesore të dunave ranore janë *Juniperus oxycedrus macrocarpa*, *Amophyla arenaria*, *Eryngium maritimum*, *Medicago marina*, *Euphorbia paralias*, *Hordeum marinum*, *Avena barbata*, *Reichardia picroides*, etj. Gjithashtu zona është e përbërë nga një masiv pishash të butë.

Fauna

Zona e Spillesë ndodhet në korridorin e shtegtimin të Adriatikut dhe për pasojë ajo vizitohet nga shume specie shtegtare përfshirë insekte, shpend, amfibë, reptilë dhe gjitarë. Duke u ndodhur në kufirin verior të Pakut Kombëtar Divjakë-Karavasta, zona shërben dhe si stacion qëndrimi për shumë specie që përdorin Parkun Kombëtar.

Pylli me pisha shërben si korridor shtegtimi për shume shpend të vegjël këngëtarë sikurse Bilbilthat (*Sylvia* sp), Avdosat dhe Gardelinat (*Fringillidae*), Trishtilat (*Paridae*) etc.

Ligatinat bregdetare në afërsi të Shkumbinit u shërbejnë baltakëve të ndryshëm sikurse Qyrylyket (*Tringa* sp), Gjelëzat (*Calidris* sp) etj.

Po kështu zona shërben si koridor edhe për shpend grabitqarë ku më tipikët janë Shqipet (*Circus* sp.), Hutat (*Buteo* sp.), Skifterët (*Falco* sp.), Gjeraqinat (*Accipiter* sp.)

Ndër gjitarët e mesëm janë të pranishëm Cakalli (*Canis aureus*), Dhelpra (*Vulpes vulpes*), Shqarrthët (*Mustelidae*) etj.

Peizazhi

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Vija bregdetare e ZRK-së Spille karakterizohet nga tipologji peizazhi dominuese natyrore. Në zonë dominojnë tre elementë kryesore peizazh formuese, Vija bregdetare me rerë dhe duna ranore, brezi i pishave të buta që shoqërojnë gjithë vijën bregdetare dhe tokat bujqësore.

Vija bregdetare dhe dunat ranore: Vija bregdetare në zonën e Spillesë karakterizohen nga plazh i gjerë dhe më rërë të bollshme, të shoqëruar me duna të lartësive të ndryshme, 1 - 3m të larta, me bimësi të ulët, kryesisht dëllinja e kuqe dhe zambaku i rërës. Dunat ranore janë unike në këtë zonë, pasi vazhdojnë përgjatë gjithë vijës bregdetare dhe kanë një lartësi të konsiderueshme, duke krijuar një peizazh të valëzuar dhe dinamik.

Brezi i pishave: Pishat e buta të kultivuara në zonë krijojnë një koridor të gjelbërt përgjatë gjithë zonë së plazhit të Spillesë, duke i dhënë zonës një karakter të virgjër natyror. Brezi i pishave është në gjendje të mirë, i pa dëmtuar, me kurorë të rregullt dhe gjendje vegjetative mjaft të mirë.

Tokat bujqësore: Tokat bujqësore shtrihen pas brezit të pishave, duke krijuar një peizazh kuadratik, me rripa të gjelbërt që krijohen nga bimësia përgjat kanaleve kullues. Këto toka konsiderohen shumë të kripura, ndaj aktualisht kanë mbetur të pa kultivuara, në periudhen e reshjeve të shiut këto toka përmblyten deri në disa centimetra.

Foto nga zona e Spillesë

Infrastruktura mjedisore

Menaxhimi i mbetjeve

Zona ku shtrihet PDZRK Spille konsiderohet krejtësisht me karakter natyror, me ndikime të vogla nga ndërtimet në pjesën veriore të saj. Kjo zonë dhe rrethinat shquhet për karakteristika të mira mjedisore dhe peizazhistike, duke filluar nga vija bregdetare me rërë të bollshëm, dunat ranore dhe brezi i pishave.

Situata e mbetjeve urbane në zonën e projektit paraqitet në gjendje relativisht të mirë. Në zonë evidentohen raste sporadike të depozitimeve të mbetjeve të ngurta urbane në mënyrë të paligjshme. Duhet theksuar se sasia e mbetjeve të shpërndara në zonën e projektit janë në sasi tepër të vogël.

Aktualisht, zona e projektit është e pa zhvilluar me ndërtime. Ndaj në këtë zonë nuk është parë e nevojshme të shtrihet shërbimi i menaxhimit të mbetjeve. Ndërsa në pjesën veriore të zonës mbetjet menaxhohen nga NjA Spille, pjesë e Bashkisë Rrogozhinë.

Në të ardhmen, pas zhvillimit të projekteve të propozuara në PDZRK, në zonën e Spillesë pritet të ketë një rritje të fluksit të turistëve prej 12,000 turistë/ditë, të cilët arrijnë një normë gjenerimi mbetjesh rreth 1.18 kg/ditë/person⁹, ose thënë ndryshe gjenerimi i mbetjeve do të arrijë vlerën maksimale rreth 14.1 ton/ditë ose rreth 5,146 ton/vit. Duke qënë zonë turistike, kjo sasi mbetjesh duhet menaxhuar me kujdes të veçantë, duke përdorur skema të integruara të menaxhimit të tyre dhe implementimin e parimeve të 3R¹⁰.

Mbetjet e ngurta, të prodhura në zonën e projektit, do të menaxhohen në përputhje me hierarkinë e mbetjeve të përcaktuar në *Direktivën e BE-së 2008/98/EC* dhe *draft-Strategjinë Kombëtare të Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve, në vitin 2018*. Në këto dokumente përcaktohen qartë parimet dhe hierarkia e menaxhimit të mbetjeve urbane, që jep rëndësi parandalimit të mbetjeve, ripërdorimit të tyre, riciklimit, djegies me qëllim përfitim energjie dhe depozitimit në landfill. Përdorimi i depozitimit në landfill është gjithësesi opsioni i fundit dhe vetëm kur janë ezauruar katër shkallët e para të hierarkisë së menaxhimit të integruar të mbetjeve. Theksojmë qësynimi mbetet që mbetjet e destinuara për depozitim final në landfill duhet të shkojnë drejt "0" zeros.

Autoriteti kryesor për menaxhimin e mbetjeve në zonën e projektit do të vazhdojë të jetë Bashkia e Rrogozhinës, e cila do të bëjë të mundur largimin e mbetjeve për në zonën e përcaktuar prej saj. Ndërsa në plotësimin e infrastrukturës së grumbullimit të mbetjeve në zonë do të jetë përgjegjës investitori i caktuar nga bashkia.

⁹ Banka Botërore, Norma e gjenerimit të mbetjeve për Europën dhe Azinë Qendrore, 2018

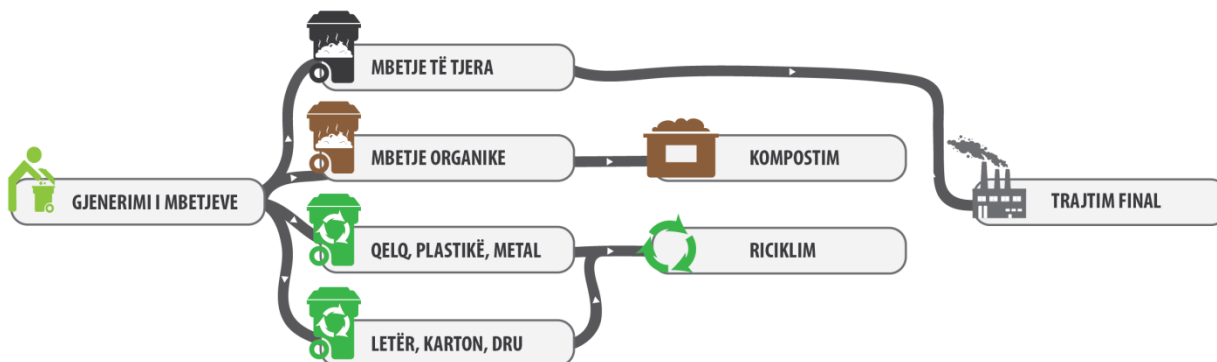
¹⁰ Reduktim, Ripërdorim dhe Riciklim

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Është shumë e rëndësishme që në këtë zonë të ndërtohet një skemë tepër efikase, e cila garanton menaxhimin e integruar të mbetjeve të ngurta urbane dhe integrohet gjithashtu mirë në aspektet e dizajnit dhe akitekturës së përzazhit.

Në zonën e projektit do të realizohet mbledhja e mbeturinave në sistem të diferencuar me 4 kosha. Në secilin prej koshave, të paisur me ngjyrë dhe pershkrimet përkatëse do të grumbullohen: 1) Qelq, plastikë dhe metal, 2) Letër, karton dhe dru, 3) Orgaanike dhe 4) mbetje të tjera. Në këtë mënyrë, mbetjet janë gati për tu futur në procesin e riciklimit dhe kompostimit.

Figura x. Skema e menaxhimit të mbetjeve të ngurta urbane

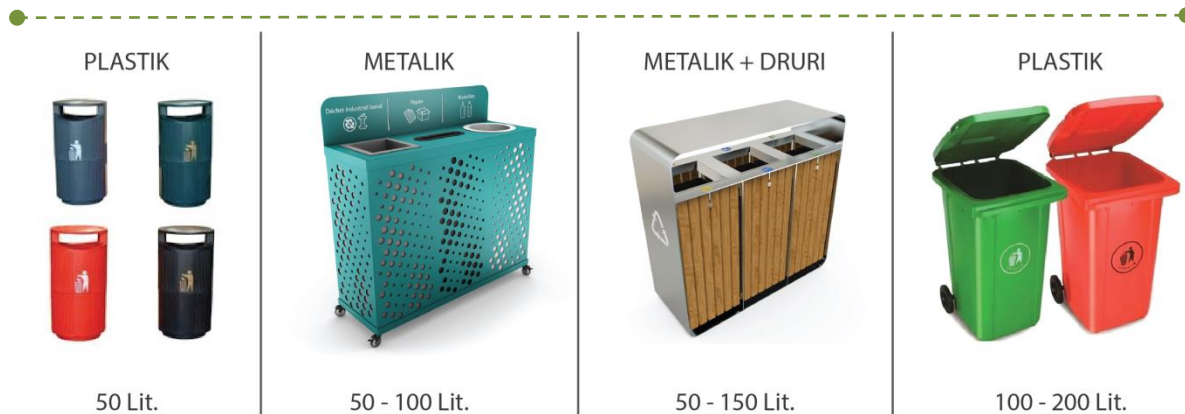

Për grumbullimin e mbetjeve do të përdoren dy lloje kontenierësh (koshash), në madhësi dhe dizajn të ndryshëm. Kontenierët do të garantojnë një dizajn të përshtatshëm dhe do të plotësojnë kushtet higjienike të nevojshme. Të dy modelet do të jenë të mbyllur, pasi në sezonin e nxehtë mbetjet mund të krijojnë aroma të pa këndshme dhe të afrojnë insekte që mund të shkaktojnë shqetësim në të turizmit dhe mjedisit.

Kontenierët e mbeturinave në zonën e plazhit dhe në afërsi të pedonaleve do të jenë të kapacitetit relativisht të vogël, rreth 50 - 200 litra, secili prej tyre do të mbulojë një sipërfaqe me rreze 50-100 m. Në zonën e plazhit kontenierët do të jenë të lëvizshëm, ndërsa përgjatë shëtitoreve ato do të jenë të pa lëvizshëm. Disa prej modeleve të rekomanduar paraqiten në figurat ilustruese në vijim, duhet theksuara se këto modele mund të ndryshohen varësisht dizajnit apo mënyrës së vendosjes sipas rastit.

Figura x. Modele të kontenierëve të mbeturinave në zonën e plazhit dhe shëtitore

**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE**

Burimi: trashcanreviewes.com

Kontenierët e grumbullimit të mbeturinave në zonën e bizneseve dhe resorteve propozohet të jenë nëntokësorë, për të siguruar higjenë dhe kapacitet relativisht të lartë dhe të mbrojtur nga kushtet atmosferike. Gjithashtu këto lloje kontenierësh do të sigurojnë një dizajn të përshtatshëm dhe nuk do të zënë hapësirë, pasi pjesa e sipërme, mbi tokë, është shumë e vogël.

Ky model përbëhet nga pjesa e sipërme, e cila shërben për të hedhur mbeturinat, kontenieri i cili ndodhet nëntokë dhe mekanizmi ngritës, që mund të jetë vetjak për çdo kontenier, ose për të gjithë pikën e grumbullimit bashkë (Për të katër kontenierët).

Figura x. Model kontenieri mbeturinash për zonën e biznesit dhe resortet.

Burimi: correiodominho.pt

Grumbullimi i mbetjeve do të mundësohet nga makineri teknologjike të përshtatshme për vetëngarkimin e kontenierëve. Makina duhet të jetë me kapacitet rreth 7.5ton dhe të sigurojë mbledhjen e diferencuar të mbetjeve.

Për mbledhjen e kontenierëve do të instalohet një model SMART, i cili do të konsistojë në paisjen e çdo kontenieri me sensor¹¹ i lidhur me ËiFi që tregon sasinë e mbushjes së tij. Kur kontenieri arrin mbushjen mbi 80% sensori lajmëron në mënyrë automatike qëndrën e grumbullimit, duke përcaktuar edhe lokacionin e kontenierit. Në këtë mënyrë, do të zhvillohet një model i cili ofron efikasitet maksimal në mbledhjen e mbeturinave, rritjen e cilësisë së shërbimit dhe ul sasinë e ndotësve në atmosferë, kryesisht CO₂. Në skemën vijuese paraqitet në mënyrë të detajuar secila pjesë e këtij sistemi dhe mënyra e mbledhjes së mbetjeve.

Furnizimi me ujë dhe trajtimi i ujrave të përdorur

Zona e Kryevidhit, ku bën pjesë dhe Spilleja, furnizohet me ujë nga 2 puse shpimi me nga 15 litra/sek, dhe me një depo 500 m³, gjithashtu në zonën rurale ka edhe 5 depo të tjera me volum secila prej 40 m³. Burimet e vetme të furnizimit me ujë janë pusët e shpimit. Adiministrimi i tyre në vite ka qënë i paqëndrueshëm dhe me ndërhyrje të rralla, pothuajse inekzistente, për mirëmbajtjen dhe rikonstruksionin e puseve dhe stacioneve të pompimit. Kjo situatë bën që furnizimi me ujë të jetë me kufizime të theksuara si në orare edhe në sasinë litra/frymë. Nga informacionet e deritashme dhe analiza e skemave të furnizimit del, se në harkun e pesë viteve të ardhshëm, duhet bërë, detyrimisht, ristrukturimi i tyre dhe rikonstruksione të pjesshme zgjerimi. Duhet bërë, gjithashtu, zgjerimi i këtyre rrjeteve shpërndarës, në funksion të rritjes së konsumatorëve të përkohshëm (turistë, vizitorë ditorë apo banesa të dyta). Furnizimi aktual nuk mbështet nevojat, kështu që do të ketë nevojë për një burim të ri. Bazuar në të dhant aktuale

49 nga 104

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

mundësia më e mirë është nëntoka: fusha e Tërbufit në bregun e majtë të lumit Shkumbin ose nga konusi i të njëjtit akuifer në bregun e djathtë të lumit në zonën e Ballajt.

Kanalizimet dhe ujërat e bardha

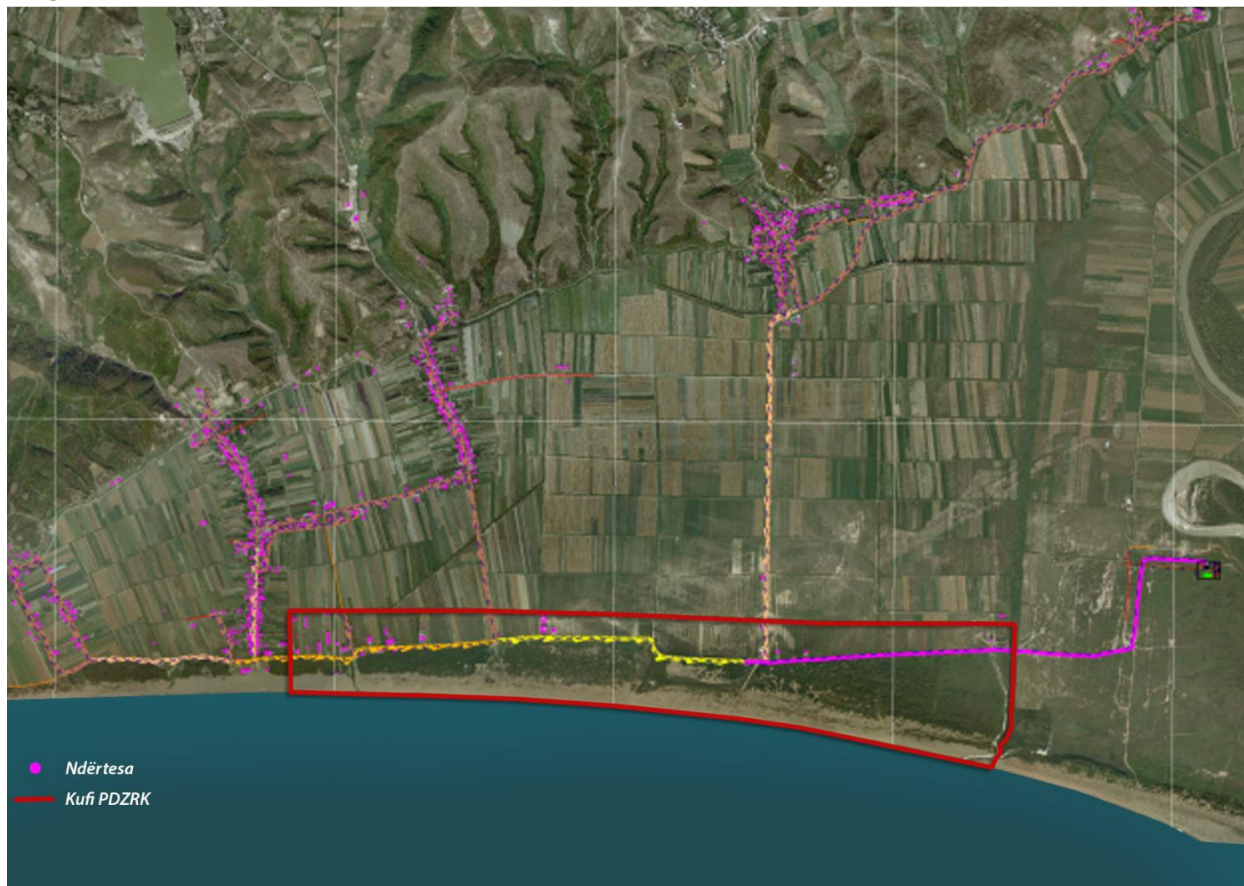
Në zonë nuk ka kalalizime të ujrave të bardha. Largimi i ujrave të bardha, ose të shiut, bëhet nëpërmjet përdorimit të kanaleve kulluese.

Banorët kanë zgjidhur individualisht problemin largimit të ujrave të zeza nëpërmjet ndërtimit të gropave septike individuale të cilat të cilat pastrohen herë pas here, por nuk janë subjekt i një mirëmbajtjeje periodike.

Formacioni i tokës ku ato janë ndërtuar në përgjithësi është ranor, gjë e cila ndihmon në filtrimin e lehtë të ujit. Pranë Bashkisë Rrogozhinë dhe Ndërmarrjes së Ujësjetllës - Kanalizimeve Rrogozhinë sh.a. nuk ekzistojnë harta të rrjetit të kanalizimeve dhe mungesa e informacionit është pothuajse totale.

Në vitin 2017, me financim të Qeverisë Shqiptare (AKUK) është hartuar “Projekti i kanalizimeve të ujrave të zeza dhe impjantit të trajtimit të U.Z në zonën turistike të Spillesë”. Ky projekt ende i pa zbatuar, është bazuar në PPV-në e bashkisë së Rrogozhinës dhe ka marrë në konsideratë një popullsi të parashikuar prej: 5424 banorë dhe 14398 turistë.

**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE**

Potenciali i BRE në ZRK Tale

Zona në studim edhe pse një hapësirë relativisht e vogël, mbart një potencial të lartë për shfrytëzimin e energjive të rinovueshme, kryesisht të energjisë së diellit (solare) dhe erës.

Megjithatë përparësi duhet ti jepet shfrytëzimit të energjisë diellore. Prodhimi i energjisë nga era, nëpërmjet turbinave të erës, nuk është i rekomandueshëm kur investimet prekin korridoret apo zonat e rëndësishme të shtegtimit masiv të shpendëve. Marrë parasysh, se zona e propozuar për zhvillim të PDZRK-ve, ndodhet në zonën bregdetare dhe njëkohësisht në rrugën e shtegtimit të shpendëve që përdorin Adritikun Lindor, prodhimi i rekomandueshëm energjisë së rinovueshme, sikurse thënë dhe më lartë, mbetet ai i energjisë diellore.

Pozicioni gjeografik dhe kushtet klimatike i japin mundësi për të zhvilluar në përpudhje me parimet mjedisore të prodhimit të energjisë të rinovueshme dhe përdorimin e teknikave për kursimin të energjisë në ndërtesa.

Spilleja dhe rrethinat karakterizohet nga klimë tipike mesdhetare me verë të nxehtë e të thatë dhe dimër relativisht të butë, me vjeshtë e pranverë të paqëndrueshme, si nga pikëpamja e reshjeve

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

●-----●

ashtu edhe e temperaturave. Temperatura mesatare shumëvjeçare në zonën e Kavajës arrinë rreth 15.3°C, rezatimi djellor arrinë në rreth >1650 kËh/m², me rreth 2500 - 2700 orë/vit/diell. Ndërsa reshjet luhaten ndërmjet 950 - 1200 m/m/vit dhe era është e vazhdueshme me shpejtësi mesatare vjetore 4.1 - 4.5m/s.

Karakteristikat klimaterike të paraqitura më lart, tregojnë qartë potencialin për shfrytëzimin e energjisë djellore në zonë, si në prodhim të energjisë elektrike, ashtu edhe përdorimin pasiv të kësaj energjie. Gjithashtu, zona mundëson një sasi të konsiderueshme të reshjeve vjetore, e cila mund të mblidhet për të plotësuar nevojat e aktiviteteve të ndryshme në zonë me ujë. Mund të themi që edhe zhvillimi i teknologjive për shfrytëzimin e energjisë së erës është i mundur, por për shkak të synimit të zhvillimit, ky potencial nuk shikohet i arsyeshëm të zhvillohet.

Në këtë pikpamje, vetë PDZRK-ja propozon që ndërhyrjet në zonë të kryhen duke marrë në konsideratë mundësinë e mbledhjes dhe përdorimit të ujrave të shiut, përdorimin e materialeve ndertimore (mure, dyer, dritare, dysHEME dhe çati) me performancë të lartë energjitike në ndërtesa dhe integrimin e paneleve diellore në arkitekturën e ndërtesave për të prodhuar energji dhe ngrohje të ujit, apo ambjenteve.

Prania e Hot-spoteve në zonë

Verifikimi i kryer në të gjitha burimet zyrtare të informacionit mbi vatrat e nxehta mjedisore, përfshirë këtu Raportet e Gjendjes në Mjedis për vitet 2011-2017 apo raportime të tjera të institucioneve të linjës dhe dokumentin e Strategjisë së Mjedisit 2013 - 2020 dhe Draft-Strategjinë e Menaxhimit të integruar të Mbetjeve 2018, tregon se nuk ka "hot-spote" në zonë dhe rrethinat e saj.

Popullsia dhe kushtet social-ekonomike

Pavarësisht zhvillimit socio-ekonomik të tre dekadave të fundit, Shqipëria përballet me problematika të shumta socio-ekonomike si: migrimi, papunësia, niveli i ulët i të ardhurave, cilësisë e jetës, vështirësi e integritit në tregun e punës etj. Këto problematika bëhen dhe me domethënëse në zonat rurale, ku sektori i bujqësisë nuk arrinë të gjenroj të ardhura dhe punësim të mjaftueshëm për popullsinë lokale. Në këtë kontekst vendoset dhe Njësia administrative Kryevidh, ku pavarësisht se nga të dhënat Census 2011 vlerat e papunësisë renditen nga më të ultat në vend, rënie prej 46.5% të popullsisë gjatë periudhës 1989-2011 dhe me tej tregojnë një braktisje të territorit. Nëse do të marrim në konsideratë shkallën e papunësisë së bashkisë Rrogozhinë arrinë vlerat e 24.7% dhe 43.4% tek grupmoshat e reja. Nisur nga kjo situatë socio-ekonomike, ndërmarrja e veprimeve në përmirësimin e cilësisë së jetës, tregut të punës, aktivitetit ekonomik të zonës renditen si një domosdoshmëri për zhvillimin e qëndrueshëm të

territorit. Nëse i referohemi vlerësimeve të UNËTO dhe G20 për turizmit, zhvillimi i industrisë së turizmit përbën një hap konkret drejt zhvillimit socio-ekonomik rajonal, për shkak se gjeneron të ardhura të larta, kontribuon në zgjerimin e tregut të punës dhe në parandalimin e varfërisë dhe pabarazive etj. Në këtë kuadër zhvillimit i aktiviteteve turistike shfaqet si një mundësi për zhvillimin socio-ekonomik të zonave në vështirësi dhe me potencial turistik. Për të lehtësuar implementimin e aktiviteteve turistike është e domosdoshme që pushteti qendror dhe lokal të ndërmarrin hapa konkret në formimin dhe kualifikimin e moshave të reja drejtë nevojave të këtij sektori. Paradoksalisht volumi i lartë i forcës së re punëtore të lirë përbën një avantazh territorial për shkak se janë pikërisht moshat e reja ato që shfaqin një fleksibilitet më të lartë drejt tregut të punës dhe specializimit.

Problematikat Mjedisore

Zona e plazhit të Spillesë është kryesisht natyrore, me ndërhyrje të vogla nga aktivitetet humane në pjesën veriore të zonës. Krahas problematikave që lidhen me gjuetinë dhe shqetësimin e habitatit, në zonë janë identifikuar edhe disa problematika, kryesisht me menaxhimin e mbetjeve urbane dhe prishjen e dunave ranore në zonën e plazhit.

Gjuetia ilegale

Në zonën në studim është i përhapur së tepërmi aktiviteti i gjuetisë së paligjshme. Gjatë vëzhgimeve në terren janë hasur prova të mjaftueshme për të provuar që ky fenomen ndodh shpesh dhe me mjete jo të përshtatshme, duke çuar në dëmtim serioz të faunës së egër në zonë. Nuk ka informacione të sakta mbi nivelin e gjuetisë në zonë, por kasollet e ndërtuara për qëllimin e gjuetisë demonstroi qartë shkallën e ushtrimit të gjuetisë në këtë zonë. Duhet të theksojmë që Shqipëria ka miratuar moratoriumin për ndalimin e gjuetisë në të gjithë territorin e vendit deri në 2021.

Krahas dëmvë që sjell gjuetia në faunë, duhet theksuar se shikimi i zogjve në distancë të afërt është tërheqje për turistët në shumë zona bregdetare, brenda dhe jasht vendit, ndërsa në zonë është e mundur vetëm me paisje afruese (dylbi). Prandaj duhen marrë masa urgjente që përfshijnë zbatueshmërinë e ligjit dhe ndalimin e aktivitetit të paligjshëm të gjuetisë në zonën në studim dhe rrethina.

Figura x. Shtrat për gjueti në zonën e Spillesë

Mbetjet e ngurta urbane

Pothuajse i gjithë territori i vendit tonë përballet me sfidën e menaxhimit të mbetjeve të ngurta urbane. Pothuajse në të gjithë lumenjtë e vendit ushtrohet presion i lartë me depozitim të mbetjeve të ngurta urbane, ku një pjesë e tyre transportohet drejt pjesës fundore të këtyre lumenjëve deri në det¹². Rrymat bregdetare bëjnë të mundur shpërndarjen e mbetjeve të ngurta urbane (mbetjet pluskuese) në të gjithë vijën bregdetare, kryesisht në afërsi të grykderdhjeve lumore. Në këtë zonë, trysni të lartë ushtrojnë edhe banorët në zonat përreth dhe grupet e peshkatarëve, të cilët kanë ngritur struktura të përkoshme në këtë zonë dhe kanë grumbulluar mbetje të ndryshme pranë tyre.

Në plazhin e Spillesë ky fenomen ndjehet pothuajse në të gjithë pjesën jugore të zonës, ku gjenden mbetje të ngurta urbane të depozituara në brendësi të pyllit me pisha dhe të shpërndara përgjat vijës bregdetare. Rrymat e mbetjeve të shpërndara në zonë janë kryesisht plastike dhe kanaçe (Alumin). Këto lloj mbetjesh transportohen nga ujërat e lumit Shkumbin drejt grykëderdhjes e më pas shpërndahen në zonën përreth. Ndërsa një pjesë e tyre duket qartë që hidhen nga banorët e zonës, apo subjektet private që ushtrojnë aktivitet në zonë.

¹² MTM, Draft-Strategjia Kombëtare e Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve, 2018

Figura x. Foto e shpërndarjes së MNU, ZRK Spille

Dëmtimi i Dunave ranore

Plazhi i Spillesë shquhet për bukurinë natyrore dhe për dunat në gjithë gjatësinë e plazhit, të cilat janë të veshura me dëllinjë të kuqe dhe me zambakët e rërës, që në periudhën e lulëzimit krijojnë një panoramë magjepsëse. Në pjesën qendrore dhe veriore, aty ku aktivitetet private janë disi të përqëndruara, kryesisht restorante dhe hotele të vogla, kanë filluar të sheshojnë dunat ranore. Dëmtimi i dunave shkatërron gjithë habitatin e zonës, krahas aspektit vizual, dunat janë të rëndësishme për zhvillimin e jetës në zonat bregdetare. Në këtë kontekst duhet një ndërhyrje nga ana e institucioneve, kryesisht Bashkisë Rrogozhinë, që zona e plazhit të funksionojë me relievin e dunave dhe jo të sheshohet, pasi kjo do të çonte në humbje të gjithë dunave në plazhin e Spillesë.

Figura x. Foto nga dunat ranore të dëmtuara në Spille

Ujërat e përdorura urbane

Ujërat e përdorura urbane (ujërat e zeza) nga zona e pellgut të Shkumbinit dëmtojnë së tepërmi cilësinë e ujërave në zonën në studim. Ujërat e zeza përcaktohen si çdo ujë që është ndikuar negativisht në cilësi nga aktiviteti njerëzor. Ujërat e përdorura urbane përbëhen nga mbetje të lëngshme dhe të ngurta që shkarkohen nga shtëpitë, ambjentet tregëtare, industria e lehtë në zonat urbane, dhe ferma ose toka të kultivuara pranë këtyre zonave. Sipas të dhënave të MTM-së asnjë nga qytetet në pellgun ujëmbledhës të Shkumbinit nuk i trajton ujërat e përdorura urbane.

Ujërat e zeza përmbajnë një gamë të gjerë ndotësish në përqendrimet të ndryshme, kryesisht ndahen në ndotës me potencial toksik, siç janë metalet e rënda dhe ndotës organik. Ujërat e zeza përmbajnë kimikate të ndryshme në forma të ndryshme si, Kërkesa për oksigjen kimik (COD), Karboni total organik (TOC), Azoti, Fosfor, Klorur (Cl⁻), Sulfate (SO₄⁻²) dhe metalet e rënda si, Mërkuri (Hg), Arsenik (As), Plumbi (Pb), Zink (Zn), Kadmium (Cd), Bakri (Cu), Nikel (Ni), Kromi (Cr), Argjend (Ag)¹³.

Nga monitorimi i fundit i AKM-së për cilësinë e ujërave të lumit Shkumbin, në stacionin fundor të tij (Ura e Rrogozhinës), rezulton se këto ujëra janë të cilësisë së moderuar, sipas niveleve të cilësisë i përkasin kategorisë III-të (Shih seksionin e cilësisë së ujërave).

Përfundime dhe sygjerime për zhvillimin e mëtejshëm të zonës

Zona subjekt i PDZRK-së ka sipërfaqe rreth 170ha, kufizuar në jug nga kanali i madh ose hidrovari, duke vazhduar përgjatë vijës bregdetare drejt veriut deri në afërsi të Spillesë. Zona ka një masiv pyjor pishe të ruajtur mirë, i cili shoqëron pothuajse të gjithë vijën bregdetare në mënyrë të pa ndërprerë. Gjithashtu, përgjatë zonës së plazhit ndodhe dunat ranore të cilat arrijnë në lartësinë deri në 2.5-3m. Në këtë zonë sygjerohet si më poshtë:

¹³ KE, "Potentially toxic elements: Sources, pathways, and fate through urban wastewater treatment systems", ëeb: ëëë.ec.europa.eu, 2019.

- Ruajtja e brezit të pishave përgjatë vijës bregdetare, dhe ndërtimi të përqëndrohet në zona të hapura, psh, në pjesën qendrore të zonës në studim, aty ku densiteti i pishave është tepër i rrallë.
- Propozimet të vijnë në mënyrë të tillë që të ruhen sa më tepër të jetë e mundur dunat ranore. Në këto pjesë mund të ndërhyhet me struktura të lehta, struktura druri.

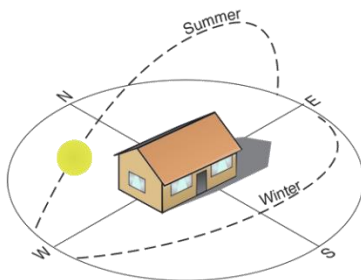
Kërkesat mjedisore për efikasitet energjie

Efikasiteti i energjisë së një ndërtese është shkalla në të cilën konsumi i energjisë për m^2 të sipërfaqes së dyshemesë së qëndron nën vlerat e përcaktuara të konsumit të energjisë për atë lloj të veçantë ndërtese në kushte të përcaktuara klimatike. Në zonën në studim, duke referuar edhe zonën klimatike në të cilën shtrihet, duhet të arrihet një koeficient i konsumit të energjisë në rreth $<100 \text{ kWh/m}^2$ në vit.

Për të arritur rezultatin e kërkuar, për zhvillimin e zonës, do të aplikohen të gjitha materialet, teknologjitë dhe zbatohen praktikatat e mundshme për kursimin e energjisë dhe uljen e shkarkimeve të karbonit në atmosferë. Konkretisht në ndërtesat akomoduese dhe të shërbimeve, të cilat parashikohen të ndërtohen në zonën në studim, do të aplikohen këto parime dhe teknologji të mundshme:

Orientimi i ndërtesave: Fasadat kryesore të ndërtesave, kryesisht me sipërfaqe më të madhe xhami, do të orientohen në pozicionin jugor. Ky pozicion mundëson përthithjen e rrezatimit djellor gjatë stinës së ftohtë, ndërsa gjatë verës, kur dielli rreh pingul tokën, rrezatimi në fasadat prej xhami do të jetë i reduktuar. Ky element do të shërbejë së tepërmi për ngrohjen e ambjenteve gjatë periudhës së dimrit, duke kursyer energjinë e destinuar për këtë qëllim.

Në fasada e xhamit gjithashtu do të integrohen mbrojtëse të rrezeve të djellit, të cilat do të pengojnë futjen e tyre në godinë gjatë periudhës së nxehtë. Gjelbërim me bimë gjetherëna do të jetë prezent në të gjithë zonën, dhe do të përdoret me zjuarsi për të krijuar hijezim gjatë periudhës së nxehtë.

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Ventilimi natyral: Në të gjitha ndërtesat e propozuara do të integrohen parimet e ventilimit natyral. Në to do të projektohen çarje horizontale dhe vertikale, me qëllim ventilimin e tyre. Ndërtesat do të parashikohen me dritare që mund të hapen, ndërsa hollet kryesore do të orientohen drejt ventilimit vertikal, ku do të lejohet një hapsirë për futjen e ajrit në pjesën e poshtme dhe një tjetër për daljen e ajrit në taracë.

Skema ne proces

Termo-izolimi: Ndërtesat e propozuar për qëllime akomodimi dhe shërbimesh në zonë do të zhvillohen në përputhje me kërkesat dhe parimet ndërkombëtar të kursimit të energjisë. Vëmendje e vecantë do të tregohet në përzgjedhjen e materialeve të ndërtimit me koeficient sa më të ulët të transmetimit të nxehtësisë për muret, dyshemetë dhe mulesën. Gjithashtu, dyert dhe dritaret do të zbatojnë standartet e kërkuara, duke përdorur teknikën me dy (ose tre) shtresa xhami të mbushur me gaz në mes, si dhe kasë plastike me material termoizolues në brendësi (qeramikë). Urat termike, kryesisht në anët e dritareve dhe të dyerve do të realizohen në tekniken e mbyllur, p.sh. një pjesë e kasës së dritares do të jetë e futur disa centimetra në murë. Konkretisht do të zbatohen këto masa:

Emërtimi	Shtresat	Ilustrimi
Muri	Fasadë e fentiluar, grafiato+llaç, tullë, polisterol, tullë, llaç	Proces
Çatia / taraca	Llaç, beton, material termo- izolues, membranë, drenazhues, dhe me pleh, vegjetacion	Proces
Dritare + Dyer	Kasë plastike me material termoizolues (qeramikë), dy shtresa xhami, kasa e dritares e futyr në mur	Proces

Sistemet e ngrohjes dhe ftohjes qendrore: Të gjitha godinat e propozuar në zonë do të funksionojnë me sistem qendrorë të ngrohjes dhe ftohjes. Ky sistem do të paiset me sensorë të zgjuar për të ruajtur temperaturën e kërkuar në efikasitet maksimal të përdorimit të energjisë.

Kërkesat mjedisore për prodhim energjie diellore

Ndryshimi i fundit i ligjit për energjinë (ligji nr. 43/2015) në Shqipëri hap rrugën e diversifikimit të prodhimit të energjisë dhe inkurajon prodhimin nga burime të rinovueshme. Në këtë aspekt,

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

zona e propozuar për zhvillim, do të kontribuojë në këtë drejtim, duke prodhuar energji nga panelet diellore të instaluar kryesisht në taracat e godinave dhe jo vetëm.

Për maksimizimin e prodhimit të energjisë dhe solare, do të përdoren 3 (tre) mënyrë kryesore, panele diellor për ngrohjen e ujit, panele diellore në taraca për prodhim energjie dhe panele për ndricimi apo procese të veçuara. Në vijim trajtohen në mënyrë të veçantë secili prej teknologjive të përdorimit të energjisë diellore në zonë.

Panele diellor për ngrohje uji: Në thelb ka tre lloje kolektorësh djellor për ujin e ngrohjes: pllaka e rrafshët, tubi i vakumit dhe kolektor përqëndruar. Të tre llojet ngrohin ujin ose një lëng transferimi të nxehtësisë siç është një antifriz jo - oksidik nga kolektori tek rezervuarët e depozitimit të ujit. Kolektorët e bëjnë këtë në mënyrë pasive ose në mënyrë aktive.

Përdorin sisteme pasive diellore të ngrohjes së ujit, përbëhen kryesisht nga konvektion natyral, duke krijuar presion për të depozituar ujin në një depozitë. Këta lloje nuk kanë përbërës elektrikë, janë më të lehtë për tu mirëmbajtur dhe ndoshta më të jetë-gjatë se sistemet aktive.

Një sistem aktiv përdor një pompë elektrike për të qarkullonin ujin ose antifrizin jo-toksik përmes sistemit. Sistemet aktive janë zakonisht më të shtrenjta se sistemet pasive, por ato janë gjithashtu më të efektshme. Sistemet aktive gjithashtu mund të jenë më të lehta për tu rikualifikuar sesa sistemet pasive sepse ruajtja e rezervuarëve të tyre nuk ka nevojë të instalohen sipër ose afër kolektoreve të rrezeve të djellit.

Në zonën në studim, duke qënë se është destinuar për zhvillimin e turizmit elitë, elementi i dizajnit është tepër i rëndësishëm, ndaj propozohet të përdoret sistemi aktiv i ngrohjes së ujit, pasi bolierët/depozitat mund të fshihen duke ruajtur dizajnin arkitektonik të godinave. Ky sistem, edhe pse me kosto pak më të lartë, mendohet të jetë efektiv dhe të plotësojë nevojën për ujë të ngrohtë deri në masën 60-70%, duke kursyer një sasi të konsiderueshme energjie.

Panele për prodhim energjie elektrike: Energjia diellore ose teknologjia fotovoltaike (PV) konverton rrezet e diellit drejtpërdrejt në energji elektrike. Edhe pse shumë lloje të sistemeve elektrike diellore janë në dispozicion sot, të gjitha ato përbëhen në thelb nga tre instrumenta kryesore: module që shndërrojnë rrezet e diellit në energji elektrike; Inverters që e shndërrojnë atë në energji elektrike që mund të përdoret nga shumica pajisje shtëpiake; dhe ndonjëherë bateritë që ruajnë energjinë e tepërt të prodhuar nga sistemi. Pjesa tjetër e sistemit përfshin pajisje të tilla si instalime elektrike, ndërprerës dhe strukturat mbështetëse.

Në zonën në studim propozohet të instalohen panele diellore në taracat e ndërtesave dhe në fasadat e tyre. Duke parë zhvillimet teknologjike të paneleve fotovoltaike, është e përshtatshme

që këto panele të integrohen si pjesë e dizajnit arkitektonik të ndërtesës. Ndaj, zhvillimet në zonë do ta shfrytëzojnë më së miri këtë risi.

Konkretisht në zonën në studim është menduar të instalohen panele fotovoltaike në masën 40 - 70% të sipërfaqës së taracave. Si dhe të gjenden hapsira gjatë projektimit arkitektonik për përfshirjen e paneleve në fasadat e ndërtesave, kryesisht në orjentimin jugor të tyre. Për maksimizimin e prodhimit të energjisë nga këto panele, rekomandohet të vendosen në kundrejtim jugor, në kënd rreth 180°.

Prodhimi i energjisë nga energjia solarë në zonë, kërkon të arrijë një plotësim rreth >50% të nevojave për energji elektrike të gjithë zonës. Ky është një qëllim ambicioz, i cili falë teknologjisë dhe projektimit të duhur është i prekshëm, duke bërë një shembull pozitiv të prodhimit të energjisë së rinovueshme në vendin tonë.

Skema e propozuar për prodhimin e energjisë në zonë do të jetë pa akumulator, pra do të hidhet direkt në rrjetin e energjisë elektrike. Kjo mënyrë redukton ndjeshëm kostot e investimit fillestar dhe minimizon kostot operative. Ky lloj sistemi, momentalisht është i pranuar nga legjislacioni shqiptar, por duhet dakortësimi paraprak me operatorin e shpërndarjes së energjisë elektrike në vend për të vendosur matës me dy krahë, që ben matjet hyrëse dhe dalës. Ky sistem është tepër efikas, pasi tepëricat hidhen direkt në rrjetin shpërndarës të energjisë elektrike, ndërsa kur nevojitet energji shtesë e rimerr atë.

Panele për prodhime energjie për përdorim specifik: Në zonën në studim parashikohet, krahas instalimit të paneleve për prodhim energjie elektrike në taraca dhe fasadat e ndërtesave, të instalohen paisje të cilat kanë të integruar panele fotovoltaike. Ky sistem do të përdoret kryesisht në ndricimin e jashtëm, ku gjatë ditës do të furnizohet akumulatorët dhe gjatë natës do të mundësojnë ndricimin e rrugëve dhe zonave të parashikuara. Ky sistem është gjerësisht i përdorshëm, tepër efikas dhe me cilësi të lartë. Për sigurinë e funksionimit të këtij sistemi, shikohet e arsyeshme që të integrohet edhe lidhja me sistemin e energjisë elektrike, ku ndëpërmjet sensorëve të zgjuar, në mungesë të energjisë diellore, të përdoret energji nga rrjeti.

Kërkesat mjedisore për efikasitet të përdorimit të ujërave

Mbledhja e ujërave të shiut është një furnizim alternative me ujë i cili mbledh dhe ruan ujërat e shiut për përdorim të mëvonshëm/kontrolluar. Uji i shiut i mbledhur përdoret kryesisht për përdorim sanitar, ujëte lulishtesh/pemësh, krijimi i peizazhit dhe qëllime të tjera jo të pijshme. Edhe pse uji i shiut është relativisht i pastër dhe cilësia është zakonisht e pranueshme për shumë qëllime, filtrimi dhe dezinfektimi është i nevojshëm të realizohet përpara përdorimit.

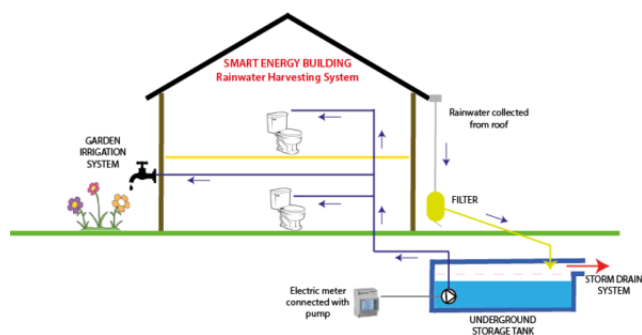
Në këtë kontekst në zonën e projektit propozohet të ndërhyhet në integrimin e teknologjive të mbledhjes dhe stokimit të ujërave të shiut. Instalimi i sistemit të grumbullimit të ujërave të shiut do të zhvillohet i ndarë në blloqe ndërtesash, ku secila "nën-njësi" do të mund të përdorë ujin e grumbulluar sipas nevojave.

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Sistemi i grumbullimit të ujërave të shiut propozohet të realizohet vetëm për ujërat e çative/taracave të ndërtesave, ku do të dërgohet me vetë rrjedhje në depozitën e cila duhet të ndërtohet nën sipërfaqen e tokës. Kapaciteti mbajtës i këtij sistemi varrojnë nga më të vogla deri në disa qindra m³. Përcaktimin e madhësisë së sistemit të grumbullimit të ujërave të shiut mbetet detyrë e projektuesit në fazën e zbatimit të PDZRK-së. Instalimi i sistemit të mbledhjes së ujërave të shiut do të synojë ulje rreth 20 - 40% të të nevojës së përgjithshme për ujë.

Një sistem i mbledhjes së ujërave të shiut përbëhet nga tre elemente themelore: zona grumbullimit, sistemi transportimit të ujit (tubot), depozitë stokimi nëntokësore, pompë dhe sistemi i shpërndarjes. Zona e grumbullimit në shumicën e rasteve është çatia/taraca e një ndërtese. Duhet pasur parasysh që, zona efektive e çatisë dhe materiali i përdorur në ndërtimin e çatisë ndikojnë në efikasitetin e grumbullimit dhe cilësinë e ujit.

Figura x. Sistemi i mbledhjes dhe përdorimit të ujit të shiut Në proces finalizimi

Krahas përfitimit mbi sigurimin e ujit dhe ruajtjen e burimeve ujore, zbatimi i teknikave të mbledhjes së ujërave të shiut siguron përfitime të drejtpërdrejta duke zvogëluar kërkesën për furnizimin me ujë, uljen e riskut të përmytjeve dhe erozionit dhe uljen e ndotjes së ujërave sipërfaqësor.

Mbrojtja e Peizazhit

Vija bregdetare e ZRK-së Spille karakterizohet nga tipologji peizazhi dominuese natyrore. Në zonë dominojnë tre elementë kryesore peizazh formuese, Vija bregdetare me rerë dhe duna ranore, brezi i pishave të buta që shoqërojnë gjithë vijën bregdetare dhe tokat bujqësore.

- **Vija bregdetare dhe dunat ranore:** Vija bregdetare në zonën e Spillesë karakterizohen nga plazh i gjerë dhe më rërë të bollshme, të shoqëruar me duna të lartësive të ndryshme, 1 - 3m të larta, me bimësi të ulët, kryesisht dëllinja e kuqe dhe zambaku i rërës. Dunat ranore janë unike në këtë zonë, pasi vazhdojnë përgjatë gjithë vijës bregdetare dhe kanë një lartësi të konsiderueshme, duke krijuar një peizazh të valëzuar dhe dinamik.
- **Brezi i pishave:** Pishat e buta të kultivuara në zonë krijojnë një koridor të gjelbërt përgjatë gjithë zonë së plazhit të Spillesë, duke i dhënë zonës një karakter të virgjër natyror. Brezi i pishave është në gjendje të mirë, i pa dëmtuar, me kurorë të rregullt dhe gjendje vegetative mjaft të mirë.
- **Tokat bujqësore:** Tokat bujqësore shtrihen pas brezit të pishave, duke krijuar një peizazh kuadratik, me rripa të gjelbërt që krijohen nga bimësia përgjat kanaleve kullues. Këto toka konsiderohen shumë të kripura, ndaj aktualisht kanë mbetur të pa kultivuara, në periudhen e reshjeve të shiut këto toka përmbyten deri në disa centimetra.

Figura x. Pamje peizazhistike nga zona Spille

Hartimi i PDZRK-së ka synuar planifikimin e zhvillimit të zonës në mënyrë të tillë që të sigurojë mbrojtjen e mjedisit dhe të peizazhit në zonë. Për të siguruar mbrojtjen maksimale është e rëndësishme që:

- **Mbrojtja e aspekteve peizazhistike** të zonës nëpërmjet planifikimit në harmoni me natyrën dhe elementët peizazhistikë. Konkretisht do ti kushtohet vëmendje e vecantë:

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

- Ruajtjes në gjendjen e tanishme zonat të cilat janë të mbuluara me bimë dhe pemë autoktone, të cilat formojnë breza të gjelbër dhe pyje të vecuar në zonë;
- Marrjes në konsideratë të aspektit vizual në rastet e ndërtimit në lartësi, në mënyrë që aspektet peizazhistike të zonës të mund të dallohen lehtësisht pa pasur barrierë vizuale. Në rastet më të përgjithshme, ndërtesat të mbahen në lartësi të ulët;
- Parandalimit të futjes së bimëve invazive (agresive) jo autoktone në zone dhe në rast nevojë për mbjellje të reja të përdoren bimë autoktone me karakteristika mjedisore dhe pejzazhore të njohura.
- Përdorimit të brezave të gjelbër, apo mureve të gjelbër për të fshehur ndërtesa apo objekte të cilët nuk janë të këndshëm për tu parë, sikurse kabinat elektrike etj.
- **Përmirësimi i aspekteve peizazhistike** të zonës të sigurohet nëpërmjet planifikimit dhe implementimit të masave restauruese të tyre. Konkretisht do ti kushtohet vëmendje e vecantë që:
 - Mbjedhja e fidaneve të reja në zonat e zhveshura të kryhet kryesisht me lloje autoktone të bimeve dhe drurëve *Juniperus oxycedrus macrocarpa*, *Amophyla arenaria*, *Eryngium maritimum*, *Medicago marina*, *Euphorbia paralias*, *Hordeum marinum*, *Avena barbata*, *Reichardia picroides* dhe *Pinus pinea*,
 - Trajtimi në aspekt dizajni dhe rikonstruksioni të godinave ekzistuese, duke krijuar një uniformitet të harmonizuar me aspektin natyror;
 - Gjelbërimi përgjatë infrastrukturës rrugore me pemë dekorative, kryesisht të llojeve autoktone dhe me karakteristika që njihen mirë.
- **Planifikimi i hapsirave të gjelbra dhe lulishteve** në përputhje me aspektet natyrore të zonës. Konkretisht do ti kushtohet vëmendje e vecantë që:
 - Zonat e gjelbra të dizajnohen sa më afër natyres, në mënyrë sa më organike, me teknikën *Zen Garden*, që të përshtaten me zonën përreth.
 - Bimët të mbillen nëgrupe, duke marrë parasysh që të krijojnë të gjithë katet e pyllit, duke filluar nga bimët e ulta, shkurret e pemët e larta.
 - Pjesë e zonave të gjelbëra të jenë të pranishme edhe sipërfaqet ujore, në formë pellgjesh, perrenjsh apo lloje të tjera sipas rastit.

Hapësirat e gjelbra dhe llojet e gjelbërimit

Hapësirat e gjelbra në zonat urbane, sidomos në zonat turistike, janë një element jashtëzakonisht i fortë në aspektin peizazhistik dhe të komoditetit. Zona ku shtrihet plani është pothuajse natyrore,

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

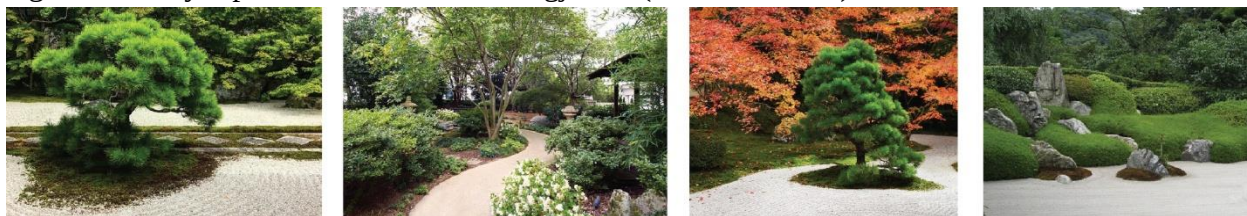
me një vegjetacion të zhvilluar dhe me larmi biologjike të konsiderueshme. Kjo karakteristikë e zonës do të ruhet, pasi është elementi më i fortë në territor, i cili i jep edhe karakterin dhe potencialin turistik kësaj hapësire.

Konkretisht në zonën e projektit do të konservohet pjesa e pyllit me pishë, për të shërbyer më pas si hapsirë publike natyrore. Zonat e konservuara do të trajtohen duke densifikuar gjelbërimin në to, kryesisht me bimësi autoktone, pishe dhe dëllënjë, duke përdorur një teknikë mbjelljeje sa më afër natyrores. Bimësia dhe drurët që do të mbillen në zonë do të jenë në formën e kateve të pyllit, duke filluar nga ana e detit me bimësi barishtore dhe shkurre e duke vijuar deri në pëmtët e lartësive të mëdha. Në këtë mënyrë, hapsirat e gjelbra në zonë krijojnë vetëm një peizazh atraktiv në formën e një amfiteatri të pëlqyeshëm për njerzit por edhe një habitat të mirëfilltë për gjallesat shtazore.

Për shtimin e sipërfaqeve të gjelbra në zonë do të përdoren bimë autoktone, të cilat janë përshtatur me kushtet e tokës dhe klimës dhe janë rezistentë ndaj sëmundjeve. Disa prej bimëve dhe drurëve do të jenë: *Myrtus communis L.*, *Pinus pinea L.*, *Carpinus orientalis L.*, *Erica arborea L.*, *Juniperus nana L.*, etj. Duhet theksuar që në zonë mund të përdoren edhe bimë të tjera të cilat nuk janë autoktone, por kjo do të bëhet pasi të jenë njohur mirë karakteristikat e tyre dhe të vlerësohen paraprakisht si të përshtatshme.

Gjatë përzgjedhjes së llojeve të bimëve për mbjellje do të studiohen dhe mbillen ato lloje të cilat nuk shkaktojnë alergji dhe nuk konsiderohen si lloje invazive. Për mbjelljet do të zbatohet me përpikmëri të gjitha rregullat teknike për mbjellje si dhe për periudhën e përcaktuar për cdo lloj bime apo druri.

Figura x. Mënyra planifikimi të zonave të gjelbra (Foto ilustruese)

Burimi: emagazine.com

Mbrojtja e Mjedisit

Uji

Sipas AKM-së për vitin 2016 dhe 2017 rezulton se uji i plazhit të Spillësë është i cilësisë shumë të mirë. AKM-ja ka bërë monitorimin në gjashtë (6) pika në këtë plazh, në asnjërën prej tyre nuk ka vlera negative të cilësisë së plazheve. Sipas të njëjtit burim¹⁴, ujërat e lumit Shkumbin vlerësohen të jenë të cilësisë së moderuar. Nga elementët e monitoruar (O_2 i tretur, NBO_5 , NH_4 , NO_2 , NO_3 dhe P-Total) rezulton se elementët NBO_5 , NH_4 dhe NO_2 janë jasht normave të lejuara. Ujërat në stacionin e Urës së Rrogozhinës klasifikohen të një cilësie të moderuar, kategoria e III-të. Për parandalimin e mëtejshëm të prishjes së cilësisë të ujërave bregdetare dhe lagunore që ndodhen në zonë është e rëndësishme marrja e masave të mëposhtme:

- Në shkallë të gjerë, nevojitet trajtimi i ujërave të përdorura në të gjithë zona e banuara në pellgun ujëmbledhës së Shkumbinit. Ndalimi i derdhjes së ujërave të ndotura në lumin Shkumbin dhe degët e tij do të përmirësonte ndjeshëm cilësinë e ujërave në zonë.
- Projektimi dhe zbatimi i impjantit të trajtimit të ujërave të ndotura dhe rrjetit të kanalizimit të ujërave të përdorura për zonën e Spillesë;
- Trajtimi në vende të përshtatshme i plehrave organike në zonën përreth zonës së Spillesë do të ulte ndjeshëm presionin e ndotjes me lëndë organike të ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore në zonë.

Ajri

Verifikimi i kryer në të gjitha burimet e certifikuara të informacionit mbi cilësinë e ajrit, përfshirë këtu Raportet e Gjendjes në Mjedis për vitet 2011-2017 apo raportime të tjera të Institutit të Shëndetit Publik dhe Institutit të Fizikës Bërthamore, tregon se nuk ka monitorime të kryera nga Institucionet publike në territorin e Velipojës dhe zonën në studim. Po kështu nuk ka as thë dhëna të raporteve të vetëmonitorimit duke qenë se në këtë zonë nuk ka subjekte të licensuara industriale që të kenë detyrimin ligjor të hartimit të raporteve të vetëmonitorimit.

Megjithë mungesën e të dhënave, ka argumente të mjaftueshëm për të arritur në përfundimin se cilësia e ajrit është brenda normave të vendit për sa i takon niveleve të lejuara të ndotjes nga pluhurat PM_{10} dhe $PM_{2.5}$, dioksidin e squfurit (SO_2), oksidet e azotit (NO_x), ozonin troposferik (O_3), Monoksidin e karbonit (CO), komponimet organike të avullueshme (Benzeni C_6H_6).

Masat për parandalimin e ndotjes së ajrit janë të shumëllojshme dhe në varësi të burimit të ndotjes. Por në mënyrë përgjithësuese masat do të jenë:

- Përmirësimi i transportit publik,

¹⁴ AKM, Monitorimi i ujërave të lumenjëve, ëeb: ëëë.akm.gov.al,

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

- Mirëmenaxhimi i rrjetit rrugor dhe trafikut,
- Promovimi i përdorimit të bicikletave,
- Rritja e sipërfaqeve të gjelbërta, pastrimi dhe larja e rrugëve,
- Përmirësimi i infrastrukturës rrugore për një qarkullim më të mirë,
- Ngritja e kapaciteteve lokale për monitorim të cilësisë së ajrit dhe mjedisit në tërësi.

Natyra dhe biodiversiteti

Në zonën e Spillesë ndodhet disa habitate të rëndësishme, si brezi i pishave të buta, dunat ranore me dëllënjë të kuqe, dhe tokat bujqësore me kanalet vaditëse dhe kulluese me bimë ujë dashëse. Dunat ranore në brigjet e Spillesë gjenden në pjesën jugore të zonës. Speciet kryesore të dunave ranore janë *Juniperus oxycedrus macrocarpa*, *Amophyla arenaria*, *Eryngium maritimum*, *Medicago marina*, *Euphorbia paralias*, *Hordeum marinum*, *Avena barbata*, *Reichardia picroides*, etj. Gjithashtu zona është e përbërë nga një masiv pishash të butë.

Pylli me pisha shërben si korridor shtegtimi për shume shpend të vegjël këngëtarë sikurse Bilbilthas (*Sylvia sp.*), Avdosat dhe Gardelinat (*Fringillidae*), Trishtilat (*Paridae*) etj. Ligatinat bregdetare në afërsi të Shkumbinit u shërbejnë baltakëve të ndryshëm sikurse Qyrylyket (*Tringa sp.*), Gjëlëzat (*Calidris sp.*) etj. Po kështu zona shërben si korridor edhe për shpend grabitqarë ku më tipikët janë Shqipet (*Circus sp.*), Hutat (*Buteo sp.*), Skifterët (*Falco sp.*), Gjeraqinat (*Accipiter sp.*) Ndër gjitarët e mesëm janë të pranishëm Cakalli (*Canis aureus*), Dhelpra (*Vulpes vulpes*), Shqarrthët (*Mustelidae*) etj. Në këtë kontekst është e nevojshme të ndërmerren masa të menjëhershme ku ndër më kryesoret janë:

- Mbrojtja dhe restaurimi i habitatit nëpërmjet përcaktimit të territorit sipas ndjeshmërisë, përmirësimit të tokave pyjore dhe konvertimit të tyre në habitate të përshtatshme për speciet e egra;
- Ndalimi i gjuetisë së paligjshme: Përpjekjet për të ulur gjuetinë e jashtëligjshme mund të intensifikohen duke forcuar vigjilencën ndaj ngjarjeve të tilla dhe përforcimet e mekanizmave ndëshkues;
- Përmirësimi i zonave të dëmtuara duke ndërhyrë me mbjellje fidanësh autoktonë, pemë dhe shkurre dhe kallamishtë;

Përcaktimi i rregullave të mbrojtjes së mjedisit dhe peisazhit

Zona subjekt i këtij studimi karakterizohet nga ndjeshmëri shumë e lartë mjedisore, në aspektin e larmisë biologjike dhe tipologjive të peizazhit natyror. Si e tillë, zona kërkon një kujdes të veçantë në aspektin e planifikimit duke zbatuar një sërë rregullash për mbrojtjen e aspekteve

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

mjedisore në të. Korniza rregullatore për mbrojtjen e mjedisit në tërësi në zonë paraqitet si më poshtë vijon:

- Ndërtimet në zonë të shoqërohen gjithmonë me krijimin e sipërfaqeve të gjelbra, duke i konceptuara të ndërthurura nga gjelbërim i ulet e deri tek pemët e larta, në mënyrë që të plotësohet gjelbërimi publik dhe përmirësimi i peizazhit.
- Ndalohet rreptësisht aktiviteti ndërtimor dhe bujqësor në pusshpimet e ujit të pishëm, në zonën A ndalohet çdo llojaktiviteti në distancën 20m ndërsa në zonën B aktivitetet qëmund tëshkarkojnë ndotjendalohen deri në distancën 100m.
- Përgjatë kanaleve kullues dhe vaditës duhet të ruhet një distance sigurie nga ndërtimet e mundshme, në kategorinë e parë të kanaleve 8m dhe në kanalet dytësor 4m.
- Mbjelljet e reja në zonë duhet të bëhen me bimësi autoktone, duke imituar katet e pyllit, që fillon nga shkurret e deri tek drurët e lartë.
- Zonat të cilat vlerësohen si të rëndësishme për larminë biologjike të lihen të pashqetësuar, duke krijuar zonë buferike (tampon) me bimësi të lartësive të ndryshme në gjerësi 20-100m.
- Dunat ranore të zonës së Spillesë duhet të ruhen të paprekura dhe të mirëmbahen me shtimin e rërës në pjesën e paradunave, gjithashtu të mbillen bimë të përshtatshme për të siguruar qëndrueshmërinë e tyre.
- Për cdo rast, është e rëndësishme të theksohet se infrastruktura e re rrugore lidhese e mundshme midis Divjakes dhe Spillesë duhet të zhvillohet tërësisht jashtë Parkut Kombëtar Divjakë-Karavasta.

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Vlerësimi i ndikimit në mjedis

Ndërveprimet e mundshme të PDZRK me mjedisin

Në PDZRK parashikohen tre programe strategjike dhe një sërë masash që do të kenë ndërveprim të fortë me mjedisin, si në aspektin pozitiv por edhe me ndikime negative përgjithësisht mbi mesatar.

Pothuajse të gjithë projektet e propozuara nga PDZRK kanë ndikim në mjedis, në nivele të ndryshme dhe specifik për secilin prej komponentëve të mjedisit. Projektet në PDZRK kryesisht janë në formën e ndërhyrjeve fizike në territor, pasi ndërtimi i infrastrukturës së turizmit janë të tilla.

Në tabelën në vijim listohen projektet e propozuara në PDZRK, ndërhyrjet që parashikohet të ndodhin për cdo projekt si dhe ndërveprimi që ka secili me mjedisin. Ndërsa në seksionet në vijim do të analizohen në mënyrë specifike të gjithë ndikimet e mundshme që kanë këto projekte në komponentët e mjedisit dhe shëndetin e njerzve.

Projektet e PDZRK Spille	NDËRHJRJA	NDËRVEPRIMI ME MJEDISIN
O.01 Aspektet Mjedisore		
<i>Shtimi i gjelbërimit autokton me bimësi të lartë dhe të ulët (10-20 ha)</i>	Mbjellje fidanësh	I ulët
<i>Shtimi i gjelbërimit autokton me bimësi të lartë përgjatë rrugës së re automobilistike (barrierë vizive dhe akustike)</i>	Mbjellje fidanësh	I ulët
<i>Vendosja në punë e Pritës së mbetjeve në Shkumbin</i>	Vendosje kontenierësh	I ulët
<i>Sistemimi dhe ruajtja e brezit të Pishave të Buta</i>	Mbjedhje	I ulët
O.02 Përmirësimi dhe zhvillimi i infrastrukturës		
<i>Rikonstruksioni i rrugës Gosë-Spille dhe rrugës së fshatrave (aksi blu sipas PPV)_kategoria C2</i>	Infrastrukturë rrugore	Mesatar
<i>Organizimi i Vendparkimeve_1 vendparkime me 150 vende për automjete</i>	Infrastrukturë rrugore	I ulët
<i>Ndërtimi i bulevardit të pishave</i>	Infrastrukturë rrugore	I lartë

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

<i>Ndërtimi i akseve të brendshme të zonës me profil minimal _6.0 m asfalt me bankina te paasfaltuara</i>	Mol	Mesatar
<i>Ndërtimi i akseve të brendshme të zonës me profil minimal _6.0 m asfalt me trotuar 2x1.5m</i>	Ndërtim korsi biciklete	Mesatar
<i>Zgjatimi i shëtitorës këmbësore buzë detit me konstruksion druri me gjerësi 2 m</i>	Vend parkim	Mesatar
<i>Ndërtimi i stacioneve të autobusave linje dhe stacion taksish_1 Vendparkim për 5 autobuza_5 furgona dhe 40 vende për automjetet</i>	Stacion autobizi	I ulët
<i>Ndërtimi i rrjetit të korsive çiklistike</i>	Ndërtim kanalizimesh	I Ulët
<i>Ndërtimi i një moli yacht</i>	Ndërtim kanalizimesh	Mesatar
<i>Ndërtimi i rrjetit të furnizimit me ujë të pijshëm për kapacitetin turistik të propozuar (bazuar në standardet për turist)</i>	Ndërtim kanalizimesh	Mesatar
<i>Kosto per FU</i>	Gërmim	I Lartë
<i>Kosto per UB</i>	Ndërtim linjash elektrike	Mesatar
<i>Furnizimi me energji elektrike për kapacitetin turistik të propozuar (bazuar në standardet për turist)</i>	Ndërtim godine	Mesatar
<i>Ndërtimi i kabinave të reja dhe rikonstruksion i atyre ekzistuese</i>	Ndërtim linje	Mesatar
O.03 Zhvillimi i turizmit		
<i>Ndërtimi i tregut të produktit vendas</i>	Ndërtesë	Mesatar
<i>Ndrëtimi i një zone shërbimesh tregtare</i>	Ndërtesa dhe infrastruktura	I lartë
<i>Ndërtimi i shërbimeve publike: ambulancë, postë, bankë, etj</i>	Ndërtim godinash	Mesatar
<i>Ndërtimi i lulishteve dhe parqeve me mobilim urban</i>	Ndërtim parku	mesatar
<i>Ndërtimi i një zone me aktivitete sportive</i>	Ndërtim	Mesatar

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

	terrene sportive	
<i>Unifikimi i fasadave dhe mureve rrethues ne strukturat ekzistuese</i>	Rikonstruksion	Mesatar
<i>Ndrëtimi i një zone shërbimesh tregtare</i>	Ndertim	I lartë

Kufizimet ligjore në çështjet, zonat dhe/ose objektet e rëndësisë kombëtare

Zhvillimi i infrastrukturës së turizmit shpesh shtrihen në sipërfaqe të gjera të territorit, në disa raste duke krijuar konflikt me çështje, zona apo objekte të rëndësisë kombëtare, ku shumica prej tyre kanë kufizime ligjore. Disa prej këtyre zonave të rëndësishme kombëtare janë (krahas të tjerave) zonat e mbrojtura mjedisore, burimet ujore, habitatet më rëndësi për zhvillimin e larmisë biologjike dhe burimet e ujërave për furnizimin më ujë të pishëm popullatën. Kufizimet më të qënësishme, dhe që mendohet të ketë konfliktualitet PDZRK janë paraqitur në tabelën në vijim.

Zonat dhe objektet me rëndësi kombëtare	Kufizimet ligjore
Zonat e Mbrojtura Mjedisore	Zonat e Mbrojtura sipas llojeve dhe kategorive në Ligjin 81/2017 " Për Zonat e Mbrojtura": a) zona të mbrojtura me interes kombëtar; i) “Rezervë strikte natyrore/rezervat shkencor (kategoria I)”; ii) “Park kombëtar (kategoria II)”; iii) “Monument natyror (kategoria III)”; iv) “Rezervat natyror i menaxhuar/park natyror (kategoria IV)”; v) “Peizazh i mbrojtur (kategoria V)”; vi) “Zonë e mbrojtur e burimeve të menaxhuara (kategoria VI)”. vi) “Park natyror bashkiak (kategoria IV)”; vii) “Kurorë e gjelbër (kategoria V) b) zona të mbrojtura me interes ndërkombëtar ku bëjnë pjesë: i) zonat “Ramsar”; ii) zonat me interes për Komunitetin European (SACs), ku bëjnë pjesë zonat e veçanta të ruajtjes të habitateve dhe të shpendëve (SCI dhe SPAs); iii) zonat me interes të veçantë ruajtjeje (zonat

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

	<i>e rrjetit Emerald); iv) zonat “Rezervë të biosferës”; v) zonat e trashëgimisë natyrore</i> <i>Territori i zonës së mbrojtur mjedisore për zonat e mbrojtura të kategorive “Park kombëtar”, “Rezervë natyrore e menaxhuar” dhe “Peizazh i mbrojtur” ndahet në nënzona, sipas rëndësisë së habitateve dhe të ekosistemeve që bëjnë pjesë në to. planifikimi, zhvillimi dhe ndërhyrjet në këto zona bëhet komform ligjit për zonat e mbrojtura dhe në përputhje me planet e menaxhimit të këtyre zonave, varësisht llojit dhe zonimit përcaktohen dhe përdorimet e mundshme në to.</i> <i>Ndërsa për zonat e mbrojtura të kategorive “Rezervë strikte e mbrojtur” dhe “Monumentet e natyrës” nuk do të ketë nënzona, por zonë buferike. zona buferike nënkupton një zonë e cila nuk lejon tjetërsimin apo ndërhyrje më ndikim negativ të qënësishëm. Zona buferike është përcaktuar jo më pak se 200m.</i>
Burimet ujore	Ligji 111/2012 "Për menaxhimin e Integruar të Burimeve Ujore" Përcakton kushtet dhe kriteret për mbrojtjen e burimeve ujore, të tilla si: <i>i) Mbrojtjen e burimeve ujore nga ndaotja dhe keq menaxhimi;</i> <i>ii) mbrojtja e brigjeve nga ndërtimet e ndryshme;</i> <i>iii) Mbrojtjen e zonave "dritare hidrologjike" të cilat ushqejnë direkt ujërat nëntokësor</i> <i>iv) Ndalimin e devijimit të rrjedhave dhe dëmtimin e shtretërve të lumenjëve.</i> <i>v) Ndalimin e ndërtimeve rreth zonave të burimeve natyrore të ujërave kurative, minerale, termominerale dhe gjeotermale pa lejen e organeve të menaxhimit të burimeve ujore, etj.</i>
Uji i pishëm për popullaten	Ligji 111/2012 "Për menaxhimin e

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

	"Integruar të Burimeve Ujore" përcakton kriteret e mbrojtjes së ujit të pishëm për popullatën, ndër të tjera përmendim: Zonat e mbrojtjes higjiëno-sanitare i) Zonat e mbrojtjes higjiëno-sanitare përcaktohen rrotull burimeve sipërfaqësore ose nëntokësore të ujit, që furnizojnë popullsinë urbane e rurale me ujë, me qëllim që të ruhet cilësia e ujit pranë burimit. ii) Kufijtë e këtyre zonave miratohen nga Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit, ministrit përgjegjës për ekonominë, ministrit përgjegjës për shëndetësinë dhe ministrit përgjegjës për punët publike. Zonat e mbrojtjes higjiëno-sanitare përbëhen nga: i) zona e parë e mbrojtjes rrotull burimit, që kontrollohet nga operatori që nxjerr, prodhon dhe shpërndan ujë të pijshëm. Kjo zonë rrethohet; ii) zona e mbrojtjes së afërt, brenda së cilës ndalohen ndërtimet, zhvillimi i industrisë, kryerja e veprimtarive bujqësore e blegtorale, etj. iii) zona e mbrojtjes së largët, brenda së cilës veprimtaritë e parashikuara në shkronjën "b" të kësaj pike do të jenë objekt i autorizimeve të posaçme administrative.
Biodiversiteti dhe habitatet	Nr. 9587, datë 20.7.2006 " Për mbrojtjen e biodiversitetit" (i ndryshuar), përcakton kriteret për mbrojtjen e biodiversitetit dhe habitateve me rëndësi për të. Ligji gjithashtu thekson se, Ekosistemet, habitatet dhe peizazhet ruhen edhe kur ndodhen jashtë rrjetit përfaqësues të zonave të mbrojtura, pronë publike apo private. Veprimtaritë ose përdorimet e reja në ekosisteme, habitate dhe peizazhe të mbrojtura

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

	<i>mund të ushtrohen vetëm pasi t'u jenë nënshtruar procedurave të vlerësimit të ndikimit në mjedis dhe të jenë pajisur me leje mjedisore.</i>
--	--

Ndikimet e mundshme negative

Ndikimet më të qënësishme në mjedis nga zbatimi i projektetve të propozuara në PDZRK pritet të ndodhin kryesisht në komponentët mjedisor të tokës, ajrit, ujit biodiversitetit dhe peizazhit. Duke qënë që shkarkimet në ajër pritet të rriten, niveli zhurmave gjithashtu, mendohet se do të ketë edhe ndikime negative zinxhir, si çlirimi i gazeve serë, shirat acide dhe ndikimi në shëndetin dhe mirëqënien e popullatës si pasojë e ndotjes së ajrit dhe rritjes së nivelit të zhurmave. Specifikisht ndikimet negative kryesore që mund të përkeqësojnë situatën mjedisore pas zbatimit të projekteve të propozuara në PDZRK janë:

- i) zënia e tokës dhe koracimi i saj;
- ii) ndotja e ajrit, vibrime dhe rritja e nivelit të zhurmave;
- iii) modifikimi i brigjeve të rrjedhave lumore,
- iv) ndotja e ujërave dhe shirat acide;
- v) prishja e habitateve, fragmentimi dhe shqetësimi i specieve;
- vi) shtimi i gazeve serë në atmosferë dhe
- vii) ndikime të mundëshme në shëndetin e njerzve

RECEPTORI	O.01 Aspektet Mjedisore	O.02 Përmirësimi dhe zhvillimi i infrastrukturës	O.03 Zhvillimi i turizmit
Toka	Përsierje dherash	Zënia e tokës Betonzimi i tokës Prishja e strukturës së tokës	Zënia e tokës Betonzimi i tokës Prishja e strukturës së tokës
Ajri dhe Zhurmat	-	Ndotja e Ajrit Vibracione Zhurma	Ndotja e Ajrit Vibracione Zhurma

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Uji	-	Modifikim i rrjedhave ujore Ndotja e ujërave me inerte deh hidrokarbure Shirat acide	Modifikim i rrjedhave ujore Ndotja e ujërave me inerte deh hidrokarbure Shirat acide
Biodiversiteti	Rritje te biodiversitetit	Humbja e habitateve Fragmentimi i habitateve Ndotja e ekosistemeve Shqetësimi i Habitave dhe specieve Shpyllëzim	Humbja e habitateve Fragmentimi i habitateve Ndotja e ekosistemeve Shqetësimi i Habitave dhe specieve Shpyllëzim
Peizazhi	Permiresim peizazhi	Ndryshimi i tipologjisë së terrenit Fragmentimi i peizazhit Dëmtime vizuale Shpyllëzim	Ndryshimi i tipologjisë së terrenit Fragmentimi i peizazhit Dëmtime vizuale Shpyllëzim
Ndryshimet Klimatike	-	Çlirimi i gazeve me efekt serë	Çlirimi i gazeve me efekt serë
Kultura	-	-	-
Cilësia e jetës	-	Ndotja e Ajrit Ndotja e Ujërave Ndotja nga zhurmat Shirat acide bëmtojnë të mbjellat	Ndotja e Ajrit Ndotja e Ujërave Ndotja nga zhurmat Shirat acide bëmtojnë të mbjellat

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Ndikimet në mjedis të PDZRK

Metodika e Vlerësimit të ndikimit në mjedis të PDZRK

Vlerësimi i ndikimit në mjedis, është përgatitur në përputhje me kerkesat e Ligjit 91/2013 “Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor”. Ndikimet e rëndësishme të PDZRK në mjedis dhe objektivat mjedisore janë analizuar dhe vlerësuar sipas shkallëve të mëposhtme:

0 = S’ka ndikim/ndikim pozitiv

1= Ndikim i parëndësishëm / ulët

2= Ndikimi bëhet i parëndësishëm për shkak të zbatimit të masave zbutëse / mesatar

3= Ndikim i rëndësishëm / lartë

x= Vlerësimi i ndikimit nuk është i mundur

Vlerësimi i ndikimit në mjedis të PDZRK sipas shkallëve “0”, “1” dhe “2” tregon së ndikimet e projekteve të PDZRK, duke ndërmarrë masa zbutëse të ndikimit në mjedis, janë të pranueshme dhe nuk kanë ndikime të pakthyeshme për objektivat mjedisore të përmendur në seksionet e mësipërme.

Shkalla e Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis “3” tregon se zbatimi i projekteve të PDZRK është i papranueshëm në aspektin mjedisor sepse ndikimi është tepër shkatërrues. Megjithë ndërmarrjen e masave zbutëse, ky ndikim nuk mund të mbahet nën kontroll.

Shkalla "x" e Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis tregon parimisht se ndikimi i disa prej projekteve nuk njihet ende për arsye të karakteristikave apo për shkak të njohurive të kufizuara shkencore.

Përshkrimi i kriterëve të vlerësimit në mjedis të PDZRK

Vlerësimi i ndikimit në mjedis të projekteve të PDZRK ka marrë në konsideratë 6-të kriterë, bazuar edhe në Ligjin 91/2013 “Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor”.

Kriteret e përdorura për një vlerësim sa më të saktë të ndikimit në mjedis të këtyre projekteve janë:

- i) mundësia e shfaqjes së ndikimit;
- ii) kohëzgjatja e ndikimit;
- iii) natyra e ndikimit;
- iv) riaftësimi i ndikimit;
- v) natyra komulative e ndikimit dhe
- vi) shtrirja e ndikimit.

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Vlerësimi është bërë në sajë të vlerave numerike, ku ndikimi i papërfillshëm vlerësohet me 0 (zero) dhe ndikimi më shkatërrues është vlerësuar me numrin 3 (tre). Siç është përmendur edhe më lart, me shkronjën "x" janë vlerësuar projektet që nga pamundësia e njohjes së ndikimit nuk merren parasysh në vlerësimin e ndikimit në mjedis.

Mesatarja e secilit prej kriterëve nxjerr vlerësimin e ndikimit në mjedis të projektit të vlerësuar. Në tabelën në vijim janë paraqitur të listuar kriteret e vlerësimit si dhe shpërndarja e pikëve të vlerësimit për çdo kriter.

Kriteret e vlerësimit	Shpërndarja e pikëve të vlerësimit		
Mundësia e shfaqjes	JO	PO	E pasigurt
Pikët	0	3	1 dhe 2
Kohëzgjatja	E papërfillshme	E menjëhershme	Afatshkurtër ose afatgjatë
Pikët	0	3	1 dhe 2
Natyrë e ndikimit	Neutrale	Shkatërruese	Dëmtime të pjesshme
Pikët	0	3	1 dhe 2
Riaftësimi i ndikimit	Nuk ka kthim të ndikimit	Kthim i plotë	E pjesshme
Pikët	0	3	1 dhe 2
Natyrë kumulative	JO	PO	E pasigurt
Pikët	0	3	1 dhe 2
Shtrirja	Pikësore dhe pa popullsi	Sipërfaqe e madhe dhe popullsi e lartë	E ndërmjetme
Pikët	0	3	1 dhe 2

Vlerësimi i ndikimeve në mjedis të projekteve të PDZRK

Projektet e propozuara në PDZRK ndahen në 3 grupe, të cilat përfaqësojnë edhe 3 objektivat strategjike të sajë, Përmirësimi i aspektit mjedisor, përmirësimi i infrastrukturës dhe zhvillimi i turizmit.

Për të tre objektivat janë propozuar 29 projektet, ku pjesa më e madhe e tyre konsiston në ndërhyrje fizike në territor, të cilat shoqërohen me ndikime të konsiderueshme në mjedis dhe kërkojnë masa paraprake për zbutjen e ndikimit.

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Për efekt të lehtësimit në vlerësimin e ndikimit në mjedis, objektivat e VSM-së (11 objektivat për mbrojtjen e mjedisit), janë grupuar sipas komponentëve mjedisorë, konkretisht Toka, Ajri dhe Zhurmat, Burimet ujore, Natyra dhe Biodiversiteti, Peizazhi, Klima, Kultura dhe Trashëgimia dhe Cilësia e jetës si dhe Shëndeti.

PDZRK SPILLE: NDIKIMI (NE PROCES FINALIZIMI)										
Objektivat Mjedisore	OM1	OM2	OM3	OM4	OM5	OM6	OM7	OM8	OM9	
Objektivat e Programet e Planit	Ajri	Uji	Toka Biodiver	Pyjet	Peizazhi	Klima	Kultura	Shëndet	ekonomi	
O.01 Aspektet Mjedisore										
<i>Shtimi i gjelbërimit autokton me bimësi të lartë dhe të ulët (10-20 ha)</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Shtimi i gjelbërimit autokton me bimësi të lartë përgjatë rrugës së re automobilistike (barrierë vizive dhe akustike)</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Vendosja në punë e Pritës së mbetjeve në Shkumbin</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Sistemimi dhe ruajtja e brezit të Pishave të Buta</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
O.02 Përmirësimi dhe zhvillimi i infrastrukturës										
<i>Rikonstruksioni i rrugës Gosë-Spille dhe rrugës së fshatrave (aksi blu sipas PPV)_kategoria C2</i>	2	2	2	2	2	2	2	0	0	0
<i>Organizimi i Vendparkimeve_1 vendparkime me 150 vende per automjete</i>	1	2	2	1	1	1	1	0	0	0
<i>Ndërtimi i bulevardit të pishave</i>	1	2	1	1	1	1	1	0	0	0
<i>Ndërtimi i akseve të brendshme të zonës me profil minimal _6.0 m asfalt me bankina te paasfaltuara</i>	1	2	1	1	1	1	1	0	0	0
<i>Ndërtimi i akseve të brendshme të zonës me profil minimal _6.0 m asfalt me trotuar 2x1.5m</i>	1	1	2	2	2	1	1	0	0	0
<i>Zgjatimi i shëtitorës këmbësore buzë detit me konstruksion druri me gjeresi 2 m</i>	1	1	2	1	1	1	1	0	0	0

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

<i>Ndërtimi i stacioneve të autobuzave linje dhe stacion taksish_1 Vendparkim per 5 autobuza_5 furgona dhe 40 vende per automjetet</i>	1	2	2	2	1	2	1	0	0	0
<i>Ndërtimi i rrjetit të korsive çiklistike</i>	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0
<i>Ndërtimi i një moli yacht</i>	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0
<i>Ndërtimi i rrjetit të furnizimit me ujë të pijshëm për kapacitetin turistik të propozuar (bazuar në standardet për turist)</i>	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0
<i>Kosto per FU</i>	1	2	2	1	1	1	1	0	0	0
<i>Kosto per UB</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Furnizimi me energji elektrike për kapacitetin turistik të propozuar (bazuar në standardet për turist)</i>	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0
<i>Ndërtimi i rrjetit të fibrës optike dhe telekomunikacionit</i>	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0
<i>Ndërtimi i kabinave të reja dhe rikonstruksion i atyre ekzistuese</i>	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0
O.03 Zhvillimi i turizmit										
<i>Ndërtimi i tregut të produktit vendas</i>	2	3	3	3	3	3	3	0	0	0
<i>Ndrëtimi i një zone shërbimesh tregtare</i>	2	3	3	3	3	3	3	0	0	0
<i>Ndërtimi i shërbimeve publike: ambulancë, postë, bankë, etj</i>	2	3	3	3	3	3	3	0	0	0
<i>Ndërtimi i lulishteve dhe parqeve me mobilim urban</i>	2	3	3	3	3	3	3	0	0	0
<i>Ndërtimi i një zone me aktivitete sportive</i>	2	2	2	3	3	3	2	0	0	0
<i>Unifikimi i fasadave dhe mureve rrethues ne strukturat ekzistuese</i>	2	2	2	2	2	2	2	0	0	0

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Përputhshmëria e PDZRK me objektivat mjedisorë

Metodika e përputhshmërisë së projekteve të PDZRK me Objektivat Mjediore

Përputhshmëria e objektivave të PDZRK me objektivat mjedisorë është kryer në mbështetje të plotë më ligjin nr. 91/2013, "Për vlerësimin Strategjik Mjedisor", konkretisht bazuar në shtojcën 1 të tij. Përputhshmëria e objektivave të PDZRK me OM-të është kryer me vlera numerike, duke e ndarë përputhshmërinë në 5 nivele. Konkretisht nivelet e vlerësimit numerik të përputhshmërisë së objektivave të PDZRK-së me OM-të, paraqiten në tabelën në vijim.

Vlerësimi numerik i përputhshmërisë së PDZRK me OM		
Nuk Përputhet	-1.00	-
Nuk lidhet	0.00	0.00
Përputhje e zbehtë	1.00	0.01-1.49
Përputhje e pjesshme	2.00	1.5-2.49
Përputhet plotësisht	3.00	2.51-3

Përputhshmëria e PDZRK me OM-të

Përputhshmëria e projekteve, programeve dhe objektivave strategjike të PDZRK me OM-të është realizuar në bazë të të shtojcës Nr. 1 të ligjit 91/2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor".

Në tabelën në vijim paraqitet në mënyrë të detajuar vlerësimi numerik i përputhshmërisë së projekteve, dhe objektivave strategjike të PDZRK me OM-të. Gjithashtu në tabelë paraqiten dhe mesataret e përgjithshme të përputhshmërisë së objektivave të PDZRK me OM-të.

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

PDZRK SPILLE: PËRPUTHSHMËRIA									
Objektivat Mjedisore	OM1	OM2	OM3	OM4	OM5	OM6	OM7	OM8	OM9
Objektivat e Programet e Planit	Ajri	Uji	Toka Biodiver	Pyjet	Peizazhi	Klima	Kultura	Shëndet	ekonomi
O.01 Aspektet Mjedisore									
<i>Shtimi i gjelbërimit autokton me bimësi të lartë dhe të ulët (10-20 ha)</i>	3	3	3	3	3	3	3	3	3
<i>Shtimi i gjelbërimit autokton me bimësi të lartë përgjatë rrugës së re automobilistike (barrierë vizive dhe akustike)</i>	3	3	3	3	3	3	3	3	3
<i>Vendosja në punë e Pritës së mbetjeve në Shkumbin</i>	3	3	3	3	3	3	3	3	3
<i>Sistemimi dhe ruajtja e brezit të Pishave të Buta</i>	3	3	3	3	3	3	3	3	3
O.02 Përmirësimi dhe zhvillimi i infrastrukturës									
<i>Rikonstruksioni i rrugës Gosë-Spille dhe rrugës së fshatrave (aksi blu sipas PPV)_kategoria C2</i>	1	1	1	1	2	2	2	3	3
<i>Organizimi i Vendparkimeve_1 vendparkime me 150 vende per automjete</i>	2	2	2	2	2	2	2	3	3
<i>Ndërtimi i bulevardit të pishave</i>	2	2	2	2	2	2	2	3	3
<i>Ndërtimi i akseve të brendshme të zonës me profil minimal _6.0 m asfalt me bankina te paasfaltuara</i>	2	2	2	2	2	2	2	3	3
<i>Ndërtimi i akseve të brendshme të zonës me profil minimal _6.0 m asfalt me trotuar 2x1.5m</i>	3	3	3	3	3	3	3	3	3
<i>Zgjatimi i shëtitorës këmbësore buzë detit me konstruksion druri me gjeresi 2 m</i>	1	2	1	1	1	2	1	3	3
<i>Ndërtimi i stacioneve të autobusave linje dhe stacion taksish_1 Vendparkim per 5 autobuza_5 furgona dhe 40 vende per automjetet</i>	2	2	2	2	2	2	2	3	3
<i>Ndërtimi i rrjetit të korsive çiklistike</i>	2	2	2	2	2	2	2	3	3

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

<i>Ndërtimi i një moli yacht</i>	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3
<i>Ndërtimi i rrjetit të furnizimit me ujë të pijshëm për kapacitetin turistik të propozuar (bazuar në standardet për turist)</i>	1	2	1	1	1	2	1	3	3	3
<i>Kosto per FU</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Kosto per UB</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Furnizimi me energji elektrike për kapacitetin turistik të propozuar (bazuar në standardet për turist)</i>	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3
<i>Ndërtimi i rrjetit të fibrës optike dhe telekomunikacionit</i>	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3
<i>Ndërtimi i kabinave të reja dhe rikonstruksion i atyre ekzistuese</i>	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3
O.03 Zhvillimi i turizmit										
<i>Ndërtimi i tregut të produktit vendas</i>	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1	2	3	3
<i>Ndërtimi i një zone shërbimesh tregtare</i>	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1	2	3	3
<i>Ndërtimi i shërbimeve publike: ambulancë, postë, bankë, etj</i>	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1	3	3	3
<i>Ndërtimi i lulishteve dhe parqeve me mobilim urban</i>	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3
<i>Ndërtimi i një zone me aktivitete sportive</i>	1	1	1	1	1	1	1	3	3	3
<i>Unifikimi i fasadave dhe mureve rrethues ne strukturat ekzistuese</i>	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3

Vlerësimi i pasojave të zbatimit të PDZRK në realizimin e objektivave mjedisore

Ndërtimet infrastrukturore të turizmit shoqërohen me ndryshime të qënësishme në territor. Ndryshimet ndodhin në shkallë lokale dhe kanë ndikime të ndryshme në komponentët mjedisore si tokë, ajër, ujë, biodiversitet, ndryshimet klimatike dhe peizazh. Në tabelën në vijim paraqiten në mënyrë specifike për çdo komponent mjedisor, shoqëruar nga objektivi mjedisor, të gjitha ndikimet e mundëshme nga zhvillimi i projekteve të propozuara ën PDZRK.

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Komponenti mjedisor	Objektiva Mjedisore	Ndikimi i PDZRK në OM-të
Toka	OM 1: Sigurimi i menaxhimit të qëndrueshëm dhe mbrojtjes së tokës.	Ndikimet mendohet të shfaqen në formën e: i) trazimit të dherave, ku ekziston mundësia e dherave të ndotura, ii) ngjeshjes së tokës në përgjithësi dhe e tokës bujqësore/natyrore në afërsi të kantierëve të ndërtimit, iii) ndotjes së tokave, kryesisht nga trazimi i dherave dhe nga shkarkimet e hidrokarbureve, vajrave dhe lëndëve të tjera që përdoren nga makineritë dhe proceset e ndërtimit dhe iv) derdhjet aksidentale të lëndëve ndotëse nga makineritë që përdoren gjatë proceseve të ndërtimit.
	OM 2: Parandalimi i shfrytëzimit të burimeve natyrore duke rritur nivelin e përdorimit të materialeve të ricikluara në ndërtimin dhe rindërtimin e infrastrukturës së turizmit.	Në fazën e ndërtimit kërkohen sasi të mëdha të materialeve inerte që përkthehet në trysni të lartë mbi burimet natyrore. Gjithashtu gjatë kësaj faze pritet të ketë një sasi të lartë të gjenerimit të mbetjeve, kryesisht të mbetjeve inerte. Gjatë kësaj faze duhet patur parasysh që të ripërdoren mbetjet inerte që krijohen, gjithashtu të shikohet mundësia për ripërdorimin edhe të stokut të mbetjeve inerte që ndodhen në vendin tonë. Në ripërdorimin e mbetjeve inerte duhet pasur parasysh përmbajtja e tyre, ato duhet të jenë të pastra dhe pa elementë ndotës, të cilët mund të kthehen në kërcënim serioz për ndotjen e tokës dhe ujërave në zonën e përdorur.

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Ajri	OM 3: Ruajtja e cilësisë së ajrit në qendrat e banuara dhe siguri i arritjes së objektivave afatgjata kombëtare për sasitë vjetore të emetimeve të ndotësve atmosferikë.	Elementët ndotës të ajrit që rëndom ë clirohen mendohet të jenë: PM, SO_x, NO_x, CO, VOC, GES, etj. Ndikimet kryesore të ndotjes së ajrit nga operimi i infrastrukturës së turizmit janë: i) Shkarkimi i ndotë ii) sve në ajër (përmendur më sipër) në sasi të konsiderueshme. iii) rritjen e presionit të ndotjes së ajrit në zona të cilat më parë nuk kanë pasur problematika të tilla <i>dhe</i> iv) shtimin e gazeve me efekt serë në atmosferë,
Faktorët klimatikë	OM 4: Përshtatja ndaj efekteve të ndryshimit të klimës globale dhe reduktimi i sasive të emetimeve të gazeve serë.	Vlerësimi i saktë sasive të GES-ve që do të shkarkohen në atmosferë është i pa mundur të bëhet në këtë fazë, por duhet monitoruar gjatë fazës së operimit. Mbajtja nën kontroll e shkarkimeve të GES kërkon masa të integruara dhe bashkëpunim të vazhdueshëm ndërmjet institucioneve të ndryshme në vend. Ky bashkëpunim duhet të mbajë parasysh se SKZHI-II synon të arrijë reduktimin me 8% të GES dhe 40% të HCFC-të krahasuar me skenarët bazë.
Burimet ujore	OM 5: Kufizimi i ndikimeve të presionit të infrastrukturës së turizmit mbi ujërat e sipërfaqes dhe nëntokës, ujërat e lumenjëve, ujërat bregdetarë dhe burimet e ujit të pijshëm.	Ndikimet kryesore gjatë fazës së ndërtimit konsistojnë në: i) ndotjen e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore si pasojë e përzierjes së dherave gjatë ndërtimit. ii) ndotjen e ujërave bregdetare me lëndë të ngurtë pezull gjatë punimeve për ndërtimin e në afërsi të zonës së bregdetit. iii) moskoracimin e sipërfaqeve poroze me asfalt gjë që do të ndikojë në infiltrimin në ujërat nëntokësor <i>dhe</i> iv) ndotjen e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore në raste të ngjarjeve të

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

		jashtëzakongjme gjatë punimeve si p.sh. derdhjet aksidentale të hidrokarbureve nga makineritë teknologjike që përdoren në proceset e ndërtimit të infrastrukturës së Zonës. v) Konsumi i ujit për përdorim turizmi vi) Ujrat e ndotura urbane
Natyra	OM 6: Sigurimi i kohezionit të popullatave dhe mbrojtjes së biodiversitetit në territor.	Ndikimet kryesore konsistojnë në: i) Shqetësim të specieve të faunës së egër, nga zhurmat teknologjike dhe industriale; ii) Shqetësim nga prania e shtuar e njerëzve dhe makinerive në zona të caktuara; iii) Humbje fizike e habitateve natyrore. iv) Fragmentim/shkatërrim të përkohshëm, apo i përhershëm i habitateve; v) Humbje, degradim ose shqetësim i korridoreve lidhës të popullatave shtazore; vi) Ndotje të habitateve dhe ekosistemeve të ndryshëm; vii) Zhvendosje specimesh gjatë zhvendosjes së dherave; viii) Humbje e specieve të faunës dhe florës. Këto ndikime janë vecanërisht të larta në zonat e njohura për vlerat e larta të biodiversitetit e sidomos në entitetet e njohura e të mbrojtura ligjërisht si: • Zonat e Mbrojtura • Zonat Ramsar • Zonat Emerald • Zonat e Rëndësishme për Shpendët dhe Biodiversitetin (IBAs) • Zonat pilot Natura 2000

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

	OM 7: Ruajtja e larmisë biologjike të zonave me status natyror të mbrojtur përkundrejt aktiviteteve me ndikime të konsiderueshme.	Duhet theksuar se, zhvillimi infrastrukturor dhe turistik në mjedisin natyror përfaqëson një humbje të përhershme të habitatit, gjë e cila ndikon negativisht përgjithnjë në shpërndarjen natyrore të llojeve të habitateve, bimëve dhe shpendëve, si dhe në cilësinë dhe integrimin e popullatave të habitateve. Këto ndikime janë vecanërisht të larta në zonat e njohura për vlerat e larta të biodiversitetit e sidomos në entitetet e njohura e të mbrojtura ligjërisht si: • Zonat e Mbrojtura • Zonat Ramsar • Zonat Emerald • Zonat e Rëndësishme për Shpendët dhe Biodiversitetin (IBAs) • Zonat pilot Natura 2000
Zurmat në mjedis	OM 8: Parandalimi/Reduktimi i ndotjes së mjedisit nga zhurma dhe përafrimi me nivelet e rekomanduara nga BE	Rritja e nivelit të zhurmave pritet të rritet ndjeshëm në zonën e zbatimit të PDZR-së, si rrjedhojë e ndërtimit të godinave dhe infrastrukturës në fazën fillestare, por edhe si pasojë e operimit, ku dihet që aktivitetet e turizmit clirojnë zhurma të konsiderueshme në mjedis, kryesisht nga Clubet dhe aktivitetet në natyrë.
Popullsia dhe asetet materiale	OM 9: Përmirësimi i cilësisë së jetës së banorëve në afërsi të zonës së PDZRK	-

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Trashëgimia kulturore	OM 10: Ruajtja e fushëveprimit dhe karakteristikave të objekteve dhe zonave të trashëgimisë kulturore.	Nuk ka ndikim
Peizazhi	OM 11: Sigurimi i ruajtjes së peizazheve të jashtëzakonshme dhe zonave me peizazhe me karakteristika të veçanta në nivel lokal dhe kombëtar dhe një imazh peizazhi me cilësi.	<i>Faza e Ndërtimit:</i> Përcaktimi i ndikimit mbi cilësinë e peizazhit rrjedh kryesisht nga karakteristikat e dukshme të hapësirës dhe elementët karakteristikë të peizazhit të pranishëm në hapësirë. Gjatë fazës së ndërtimit dhe operimit pritet të ndodhë një fragmentim i peizazhit. gjithashtu do të ketë një prani të shtuar të mjeteve teknologjike, të cilët kanë një ndikim jo të vogël në pikpamjen peizazhistike. Shihet më se e rëndësishme zbatimi i masave përmirësuese peizazhistike që në fazat e hershme, duke minimizuar impaktin vizual.

Masat zbutëse

Në vijim do të listohen në mënyrë specifike udhëzimet dhe masat zbutëse për çdo komponent mjedisor. Masta zbutëse dhe udhëzimet e përgjithshme për minimizimin e ndikimeve të mundshme në mjedis të shkaktuara nga implementimi i projekteve të propozuara në PDZRK janë:

Toka

- Planifikimi i infrastrukturës së turizmit duhet të integrojë atë me mjedisin, vecanërisht me aspektet e menaxhimit të qëndrueshëm të tokës.
- Aktivitetet në tokën bujqësore dhe pyjore duhet të reduktohen në nivelin më të ulët të mundshëm dhe i duhet dhënë përparësi e lartë planifikimit të aktiviteteve në tokat me potencial më të varfër prodhimi.
- Integrimi i zonave për ndërtim të resorteve apo infrastrukturës në brendësi të zonave ekzistuese.

**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE**

- Ndërtimet dhe infrastruktura e transportit duhet të ndërtohet komform kushteve teknike, në mënyrë që të reduktojë mundësinë e rrëshkitjeve të tokës.
- Materialet që do të gërmohen gjatë ndërtimit duhet të ripërdoren plotësisht, kryesisht për të realizuar proceset e mbushjeve mekanike, aty ku është e mundur.

Ajri

- Monitorimi periodik dhe konform standarteve të shkarkimeve të elementëve ndotës në atmosferë.
- Gjatë fazës së ndërtimit të zbatohen rregullat për parandalimin e ndotjes së ajrit, kryesisht nga Puhurat.

Faktorët klimatikë

- Duhet të bëhet një analizë e ndjeshmërisë së infrastrukturës së turizmit ndaj ndryshimeve klimatike dhe fenomenteve që vijnë si rrjedhojë.
- Në bazë të rezultateve nga analiza e sipërpërmendur, të zbatohen masa teknike për përmirësimin e fleksibilitetit të infrastrukturës së turizmit ndaj kushteve të reja që sjellin ndryshimet klimatike.

Burimet ujore

- Gjatë planifikimit duhet të zhmanget konfliktualiteti më trupat ujorë mbi dhe nëntokësor, të cilët konsiderohen të rëndësishëm për ekosistemet dhe njerëzit.
- Gjithashtu, ndërtimit të objekteve në funksion të turizmit, të shmangen zonat të cilat kanë rrisht të lartë nga përmbajtjet, ose këto ndërhyrje të marrin masa paraprake për të parandaluar dëmet në to.
- Kur planifikohet të ndërtohet në zona me sipërfaqe ujore të rëndësishme, është e nevojshme të studiohen dhe planifikohen zgjidhjet e duhura teknike për të parandaluar ndikimet negative të ndërtimit dhe operimit, si dhe rastet e ngjarjeve të jashtëzakonshme, p.sh. rrjedhjet e substancave të rrezikshme.

Natyra

- Gjatë planifikimit duhet ti jepet përparësi rindërtimit të infrastrukturave ekzistuese para ndërtimeve të reja.
- Zonat natyrore të cilat nuk kanë qënë të shqetësuara më parë, duhet të mbeten të tilla, ndërtimi duhet ti shmangë këto zona.
- Gjatë Planifikimit dhe ndërtimit duhet ti jepet përparësi varianteve të cilat ndikojnë më pak në rrugët e shtegëtimit të kafshëve dhe shpendëve, duhet të marrin përparësi projektet të cilat ndërpresin më pak këto koridore shtegëtimi.

Shëndeti i njerzve

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

- Duke marrë në konsideratë shëndetin e popullatës duhet të hartohen planet lokale të veprimit për ndotjen e ajrit në përgjithësi, apo për elementë të vecantë të substancave ndotëse.

Zhurmat në mjedis

- Masa për të zvogëluar nivelin e zhurmës në mjedis, nëpërmjet zëvendësimit të flotës së automjeteve, përmirësimit të rrjetit rrugor, ndalimi i përkoshëm ose i përhershëm në qendrat e banimit ku nivelet janë ekstremisht të larta, masa logjistike të qarkullimit, etj.
- Në zonat ku nivelet e zhurmës janë mbi normat e lejuara duhet të merren masa në vendosjen e barrjerave akustike përgjat rrugëve dhe krijimin e brezave të gjelbër me drurë të ndryshëm.
- Në zonat urbane të konsideruara të qeta të shmanget ndërhyrjet të cilat shkaktojnë rritjen e nivelit të zhurmave.
- Duhet shmangur integrimi i ndërhyrjeve të infrastrukturës në zonat e mbrojtura natyrore, pasi shtimi i zhurmave në këto zona prish ciklin e jetës së specjeve të egra.

Popullsia dhe asetet materiale

- Të sigurohet rritja e aksesit të banorëve në tregjet dhe infrastrukturën ndihmëse që do të ndërtohet në zonë.
- Përshtatja e infrastrukturës me nevojat e personave me aftësi të kufizuar. zbatimi i kësaj mase të të sillte ndikim pozitiv në lëvizshmërinë e personave me aftësi të kufizuar dhe do të mundësonte integrimin e tyre në shoqëri dhe aktivitete të ndryshme.
- Zbatimi i masave për parandalimin dhe minimizimin e ndikimeve negative në mjedis, të përmendura për çdo objektive mjedisore në nënseksionet e mëipërme janë jetike për zhvillimin e qëndrueshmë të bujqësisë, turizmit dhe resurseve natyrore, çka përkthehet në mirëqënien e popullatës.

Peizazhi

- Duhet të synohet shmangia e ndërhyrjeve në zonat me peizazh të rëndësishëm. Në rastet ku shmangja e zonave me rëndësi peizazhistike nuk është e mundur, duhet të ndërmerren masa të forta ën përmirësimin dhe përshtatjen e ndërhyrjeve ndaj tipareve peizazhistike të zonës.

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Plani i monitorimit

Monitorimi i ndikimeve të mundshme në mjedis nga zbatimi i PDZRK është një mjet efikas dhe tepër i thjeshtë për t'u zbatuar, nëqoftëse aktorët përgjegjës punojnë në koordinim ndërmjet tyre.

Monitorimi i ndikimeve është mjet tepër i rëndësishëm për mbrojtjen dhe vlerësimin e ndikimeve të mundshme negative në mjedis gjatë zbatimit dhe operimit të projekteve të propozuara në PDZRK. Plani i monitorimit është hartuar në përputhje të plotë me Ligjin 91/2013 “Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor”- zbatimi i një programi duhet të monitorohet, me qëllim që të identifikohen efektet negative të paparashikuara, në mënyrë që të krijohet mundësia për një reagim të hershëm ndaj këtyre efekteve dhe të bëhen adaptimet e mundshme.

Aspekti mjedisor	Treguesi mjedisor	Autoriteti monitorues	Parametrat mjedisore	Frekuenca e monitorimit	Komente
Toka	- Përqindja e tokës së degraduar - Sasi e tokës bujqësore dhe pyjore ndryshuar përdorimin nga plani - Ndryshimi I përdorimit të tokës nga cdo projekt planifikuar e zbatuar	Autoritetet kompetent e të rajoneve DRM MTM Organet e menaxhimit të landfilleve	- Përqindja e tokës së degraduar - Sasia e mbetjeve të hedhura në landfille - Zhvillimi për kokë dhe prodhimi total i mbetjeve % e riciklimit (letër, qelq,	Çdo vit Rastet kuur evidentohet ndikimet mundshme	

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Aspekti mjedisor	Treguesi mjedisor	Autoriteti monitorues	Parametrat mjedisore	Frekuenca e monitorimit	Komente
	- Sasia e mbetjeve të hedhura në landfillle - Zhvillimi për kokë dhe prodhimi total i mbetjeve % e riciklimit (letër, qelq, MBB, alumin)		mbetje të biodegradueshme të bashkisë, alumin)		
Ajri	- Ditët kur kufiri i cilësisë së ajrit tejkalohet - Emetimet sipas burimit	Ministria e Mjedisit AKM DRM ISHP	SOx, NOx, PM10, gazrat serë, Pb, CO	Çdo vit	Rrjetet e Monitorimit të Cilësisë së ndotjes së ajrit
Faktorët klimatikë	- Emetimet nga gazrat serë ✓ emetimet sipas burimit (%) - Evoluimi i numrit të automjeteve të pasagjerëve - Cilësia e lëndës djegëse	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit Drejtoria Rajonale e Mjedisit	SOx, NOx, PM10, gazrat serrë, Pb, CO Numri i automjeteve të pasagjerëve	Çdo vit	Rrjet e ndotjes së ajrit Monitorimi i cilësisë
Ujërat	- Cilësia e ujërave sipërfaqësore - Cilësia e ujërave nëntokësore - Përdorimi i	Drejtoria Rajonale e mjedisit Drejtoritë e	Totali N, totali P, BODs, COD, SS, TDS, pH,	Çdo vit Në rastet kur vërehen ndikime negative	Sipas Ligjit nr. 111/2012 “Menaxhimi i

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Aspekti mjedisor	Treguesi mjedisor	Autoriteti monitorues	Parametrat mjedisore	Frekuenca e monitorimit	Komente
	ujërave sipas sektorit ▪ Përqindja e riciklimit të ujit ▪ Përqindja e popullatës së lidhur te trajtimi i ujërave të zeza ▪ Uji i detit: Cilësia e ujit për larje	Menaxhim it të Baseneve Ministria e Turizmit dhe Mjedisit Instituti i Shëndetit Publik	përçueshmëria, etj. ▪ pH, përçueshmëria, fortësia, kloridet, sulfatet, COD, BOD, nitrati, nitriti, totali P, metalet, detergjentet, toksiket, mikrobiologjike, etj. ▪ Parametrat mikrobiologjike për ujërat e larjes	aksidentale	Integruar i Burimeve Ujore”. Sipas Ligjit nr. 9915, datë 12.05.2008 “Kudri rregullator i sektorëve të furnizimit me ujë dhe kanalizimit e trajtimit të ujërave të zeza”. Ujërat për larje: Direktiva 76/160/EEC
Natyra	▪ Sa habitate të rëndësishme janë në kushte të kënaqshme ▪ Numri dhe/ose zonat e vendeve të mbrojtura ▪ Madhësia e biodiversitetit, krahasuar me BE-në (numri i	Organet e menaxhim it të zonave të mbrojtura Drejtoritë përgjegjëse	▪ Habitatet ▪ Numri dhe/ose zonat e vendeve të mbrojtura ▪ Numri i llojeve endemike dhe të rralla ▪ Zona e	Sipas Planit të Menaxhimit Çdo vit	

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Aspekti mjedisor	Treguesi mjedisor	Autoriteti monitorues	Parametrat mjedisorë	Frekuenca e monitorimit	Komente
	llojeve endemike dhe të rralla ▪ Zona e mbuluar nga pyje ▪ Numri dhe zona e zënë nga vendet natyrore	e në qarqe	mbuluar nga pyje ▪ Numri dhe zona e zënë nga vendet natyrore		
Popullata - shëndeti i njeriut	▪ Vitet e jetëgjatësisë së shëndetshme ▪ Aksidentet profesionale ▪ Përqindja e njerëzve që jetojnë nën minimumin jetik	Drejtoritë përgjegjëse në qarqe	▪ Vitet e jetëgjatësisë së shëndetshme ▪ Aksidentet në punë ▪ Përqindja e njerëzve që jetojnë nën minimumin jetik	Çdo vit	
Trashëgimi kulturore	▪ Numri i godinave të ruajtura që restaurohen ▪ Numri i vizitorëve ▪ Gjelbërim urban për frymë	Drejtoritë përgjegjëse në qarqe	▪ Numri i godinave të ruajtura që restaurohen ▪ Numri i vizitorëve ▪ Gjelbërim urban për frymë	Çdo vit	

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Shtojca PROCESI I KONSULTIMIT TË PLANITSPILLE

TEMA E TAKIMIT: Organizimi i dëgjësës publike, për të diskutuar mbi Planin dhe VSM-në e Planit të Detajuar të Zonave me Rëndësi Kombëtare

DATA DHE ORA: 17.07.2020; 11:30

PJESËMARRËSIT:

Në ambientet e Bar Restorant Natyra e Qetë, Spille, u organizua Dëgjesa e parë me banorët e zonës, nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, mbi draft Planin dhe VSM-në e Planit të Detajuar të Zonave me Rëndësi Kombëtare për zonë Spillesë. Ky takim kishte qëllim t'i prezantonte të pranishmëve orientimet e para të planit të detajuar të zonës për zhvillimin e turizmit. Pjesëmarrës në këtë takim ishin, Ministri i Turizmit dhe Mjedisit, Z. Blendi Klosi, Kryetarja e Bashkisë së Rrogozhinës, Znj. Antonela Dedej, Prefektja Znj. Suzana Jahollari, si dhe përfaqësues nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, Agjencia Kombëtare e Planifikimit të Territorit, përfaqësues të Bashkisë Rrogozhinë, Biznesmenë të zonës si dhe përfaqësues të tjerë të organeve përgjegjëse për të diskutuar mbi problematikat gjatë procesit të hartimit të planit. Gjithashtu në takim ishin prezentë dhe konsulentë të Atelier 4: Znj. Ariela Kushi, koordinatore projekti si dhe ekspertë të tjerë të Mjedisit dhe Ekonomisë.

SHËNIMET E TAKIMIT:

Dëgjesa u hap nga Znj. Antonela Dedej, Kryetarja e Bashkisë Rrogozhinë, e cila theksoi rëndësinë e bashkëpunimit të përfaqësuesve të organeve të fushave përkatëse dhe ekspertëve të bashkive përfaqësuese, me studion konsulente, për të arrirë një produkt përfundimtar sa më të suksesshëm. Më pas fjalën e mori prefektja, Znj. Suzana Jahollari e cila foli për qëllimin e organizimit të dëgjësës, dhe rolin e bashkisë, prefekturës dhe ministrisë në këtë projekt. Z. Blendi Klosi, Ministër i Mjedisit dhe Turizmit, theksoi punën për menaxhimin e mirë dhe organizimin e plazhit të Spillesë me rregullat e reja të krijuara nga pandemia. Këto hapa janë pozitivë dhe për nismën e re të masterplanit për zhvillimin e turizmit në Spille, duke qenë që kjo zonë ka një kapacitet të lartë për të pritur turistë vendës dhe të huaj.

Më pas e mori fjalën Znj. Ariela Kushi ku paraqiti prezantimin e planit paraprak të zhvillimit të territorit.

Prezantimi nisi me dinamikat që këto zona ofrojnë dhe kanë në rajon, më pas me analizimin e potencialeve të tyre dhe ndërhyrjet e domosdoshme. Pas analizimit të zonës, u prezantua vizioni strategjik i tyre, duke u drejtuar në zhvillimin e turizmit të qëndrueshëm të zonës. U theksua rëndësia e mbrojtjes së mjedisit meqënëse kjo zonë njihet për berezin e pishave si dhe dunat ranore. U prezantua plani paraprak i zhvillimit, ku paraqet shpërndarjen e funksioneve të ardhshme të territorit, me fokus zhvillimin e turizmit. Qëllimi i projektit është, zgjerimi i ofertës turistike, kohëzgjatjes së sezonit dhe frekuentimit të tij, si dhe rritja e cilësisë së shërbimit për të arritur konkurrencën në tregun e turizmit me vendet fqinje.

Më pas fjalën e mori Z. Abdulla Diku, Ekspert i Mjedisit, i cili prezantoi Vlerësimin Strategjik Mjedisor për zonën e studimit. Synimi i procesit të VSM është: Vlerësimi i pasojave në mjedis, adresimi i pasojave në fazë të hershme dhe vendosja e balancës Mjedis- Zhvillime të tjera.

Të pranishmit u shprehën pozitiv kundrejt strategjisë dhe orientimeve të zhvillimit të territorit. Nga auditori, u hodhën disa mendime dhe ide:

- Të merren parasysh masat e duhura për furnizimin e me energji elektrike për zonën.

**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE**

- Duhet të ketë një menaxhim më të mirë të stacioneve të plazhit pasi ka mospërputhje në harta, dhe kjo çon në mosmarrëveshje me lejet e shfrytëzimit të rërës.
- Në zonën e Spillesë, është e rëndësishme mbrojtja e pishave
- Zhvillimi turizmit mund të mbështetet dhe në sektorin e bujqësisë. Të ndërtohen tregje në secilën zonë ku të promovohet produkti vendas dhe agroturizmi

Hapat e mëtejshëm do të jenë:

- Ndërtimi i një plani zhvillimi dhe rregullores së planit
- Propozimet e kapacitetit turistik dhe raporti I tyre me hapësirat akomodueseme shifra konkrete
- Krijimi i një masterplani për zonën
- Hartimi i VSM-së.

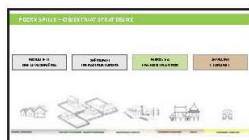
**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE**

**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE**

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE SPILLE

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE SPILLE

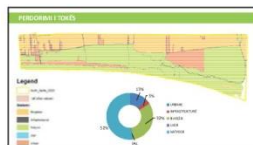
NATYRA – BIODIVERSITETI

Pallë me gjuhë shqipe si kështjellë drithëre për thirrje
Pajetë si vëllim biologjik dheve të shprehur (shprehje)
Biotopet dhe kështjellat (pajetë), thirrjet (pajetë)

Ligjetë biologjike në vëllim të shprehur të shprehur
Biotopet dhe kështjellat (pajetë), thirrjet (pajetë)

Pajetë biologjike në vëllim të shprehur të shprehur
Biotopet dhe kështjellat (pajetë), thirrjet (pajetë)

Ligjetë biologjike në vëllim të shprehur të shprehur
Biotopet dhe kështjellat (pajetë), thirrjet (pajetë)

PERFORMANCAT – KLASIFIKIMI I TOKAVE

Legjenda
Klasifikimi i tokave sipas kodit Qh

Verifikimi i kështjellës në gjuhë shqipe si kështjellë drithëre për thirrje
Pajetë biologjike në vëllim të shprehur të shprehur
Biotopet dhe kështjellat (pajetë), thirrjet (pajetë)

PERFORMANCAT

Zona e shprehur të tokave të shprehur të shprehur
(shprehje, thirrje, thirrje)

Kështjellat, kështjellat si kështjellë drithëre për thirrje
Pajetë biologjike në vëllim të shprehur të shprehur

PERFORMANCAT

Zona e shprehur të tokave të shprehur të shprehur
(shprehje, thirrje, thirrje)

Kështjellat, kështjellat si kështjellë drithëre për thirrje
Pajetë biologjike në vëllim të shprehur të shprehur

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Lista e pjesëmarrësve në takimin në Bashkinë Rrogozhinë, Spille datë 17.07.2020					
"Konsultimin me grupet e interesit, për gëshjtjet që do të trajtohen në raportin e VSM-së, për PDZRK "Spille"					
Nr.	Emër Mbiemër	Institucioni/Shoqata/Agjencia	Nr. Telefoni	Email	Nënshkrimi
1	Adrian D. L. Pesi	Biznesmen	0684005665		
2	Gentian Guni	Kompleksi Albatros	069382318	gunigentian@yahoo.com	
3	Sulejman Beqari	Restorant Adria	0682097816	RAJUPARTI@HOTMAIL	
4	KLETA HACITI	SAPONDITACIA	0699762234	KAGIM MEMOLLO@GMAIL.COM	
5	Agust Hoxha	GUSTO.DI.MARO	0684848388		
6	Arben Kola	Biznesmen	0685827645		
7	Suela Hoxha	Biznesmen	068591914	351, suela.hoxha@gmail.com	
8	QESM FLOK	AKR	0684682305	qesm.flok@shkollatshkolle.com	
9	Zulim Ibrahim	B. Rrogozhinë	637761511		
10	XKASIT HALALI	B. Rrogozhinë	0697089354		
11	Emirinoçka	ATELIER 4	0685446217	emirinocha@gmail.com	
12	Xhemile Uka	Ans. Turizmit Rrogozhinë	0698758273	ukaxhemile@gmail.com	
13	Valmira Traka	Administratore/Spille	0692379740	Valmira.traka1@gmail.com	
14	Sidorela Traka	Pratkitore Mj. Am. Rrogozhinë	0696614491	traka.sidorela@gmail.com	
15	ALBAN DAKA	Biznesmen	0682149036		
16	Fatjon Dusha	Biznesmen	0682674412		
17	Myslim Peci	Hj. Ad. Kogevich	0684828488	myslimpeci@hotmail.com	
18	Dorim Berman	Biznesmen	0682699658	Dorim Berman	
19	Mlesh Tuci	KLEI Park Restaurant	0686020993	mleshtuci58@gmail.com	
20	Radet Halici	Mj. A. Kogevich	0673212267	halici.radet.HALICI@GMAIL.COM	
21	Arni Hoxha	B. Rrogozhinë	06986070	57 Arni.Hoxha@baskiarrogozhine.gov.al	
22	Denis Xhasana	B. Rrogozhinë	0683831639	Denis.Xhasana1@gmail.com	
23	LEDION LAKO	AGJENCIA. K. BREG	0692080192	ledion.lako@bregdoli.gov.al	
24	Ruzhuli Juka	Biznesmen Rrogozhinë	0676236500	Ruzhuli Juka, SB. Rrogozhinë	

25	Emiryan Rote	A. K. B	0675262315	emiryan.rote@gmail.com	
26	Helidon Plaku	B. Rrogozhinë	0684687638	plaku.helidon@gmail.com	
27	Olsi Drangos	B. RROGOZHINE	0697074921	olsi.drangos@gmail.com	
28	Symir Legni	URBANISTIKA RROGOZHINE	0692282215	symirlegni39@gmail.com	
29	Zamir Daku	AK 2 M	0682080733	zamir.daku@yahoo.com	
30	Senel Sula	urbanistika Rrogozhinë	0695862513	SulaSenel@yahoo.com	
31	Duta House	Publ. Duta House	0682339741	Duta House	
32	Hivhat Nume	Aktion 4, Urbante	0673884744	hivhat.numa@gmail.com	
33	Armon Kojak	MIN TURIZMIT	0693888061	Armon.kojak@turizmit.gov.al	
34	Ervis Tafalla	MTM	0694086590	ervis.tafalla@turizmit.gov.al	
35	Abdullat Duka	ATELIER 4	0684022424	abdullat.duka@atelier4.com	
36	Kristi Bashmili	ATELIER 4	0696433803	kristibashmili@gmail.com	
37	Arben Gjon	Administratore	0686292340		
38	Endri Ajdini	K. Rrogozhinë	069474176	endriajdini@gmail.com	
39	Ortalo Kushi	ATELIER 4	0692069814	ortalo.kushi@gmail.com	
40	Marid Halici	M. T. M	0695450587	Marid.Halici@turizmit.gov.al	
41	Bisit Teshilli	MTM	0674351029	Bisit.Teshilli@turizmit.gov.al	
42	Armen Ismaili	MTM	0697448521	Armen.Ismaili@turizmit.gov.al	
43	Gentian Guni	MTM	0672158564	gentian.guni@turizmit.gov.al	
44	Gerard Bepi	Bar restorant Nafym	0682057874	gerardbepi@yahoo.com	
45					
46					
47					
48					
49					
50					

**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE**

Figura x. Komentet shkresore nga Ministria e Mbrojtjes

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E MBROJTJES
SEKRETARI I PËRGJITHSHËM**

MINISTRIA E MBROJTJES
Nr. 4978/2020
Datë 31.08.2020

Nr. 3760 prot. Tiranë, më 28.08.2020

Lënda: Kthim përgjigje Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit.

Z. ADRIAN KAMENICA
SEKRETAR I PËRGJITHSHËM I MINISTRISË SË TURIZMIT DHE MJEDISIT

Tiranë

I nderuar Koleg,

Me anë të shkresës Tuaj, nr. 4978 prot., datë 13.07.2020, të dërguar në rrugë shkresore në Ministrinë e Mbrojtjes, nëpërmjet së cilës keni njoftuar mbi konsultimin me grupet e interesit për çështjet që do të trajtohen në raportin e VSM-së, vlerësojmë se hartimi i planeve të detajuara dhe zhvillimi i mëtejshëm i 5 zonave të rëndësisë kombëtare në bregdet, do të ketë një ndikim pozitiv në zhvillimin e turizmit, si një nga industritë më potenciale të mëdha në zhvillimin e vendit. Për më tepër, në hartimin e planeve të detajuara të zonave të rëndësisë kombëtare në bregdet, sugjerojmë që duhet të meren në konsideratë çështjet e mëposhtme:

- Vendosja e instalimeve ushtarake në këto rajone, si Vendbazimi i Shëngjinit;
- Rugëkalimet detare për hyrje-daljet në port, si dhe vendqëndrimet në spirancë;
- Sinjalistikën detare të vendosur në këto zona, si fenerë, bova etj.;
- Zonat e mbrojtura dhe sigurimin e ruajtjes së florës, faunës, si dhe arkeologjisë nënujore në këto zona;
- Zonat me rrezikshmëri nga pikëpamja lundrimore;
- Sigurimin e kushteve për mbrojtjen e jetës së njerëzve dhe mundësimin e zhvillimit të operacioneve të dhënies së ndihmës në këto zona;
- Nisur nga situata të cilat kanë ndodhur në të kaluarën, ku disa nga këto zona bregdetare janë përmbytur, duhet të sigurohet që në masterplan të parashikohen masa që ndikojnë në parandalimin e këtij fenomeni, si mirëmbatja dhe funksionimi i hidrovorëve, ndërhyrjet për themelimin e grykëderdhjes së lumenjve, si dhe kanaleve kulluese;
- Respektimin e rregullave të parashikuara në Kodin Detar për aktivitete detare dhe lundrimi (neni 8), ndërtimet detare (neni 25), si dhe të respektojë të gjitha detyrimet e tjera në Kod, si ligji kryesor në harmonizimin e aktiviteteve në det.

Ministria e Mbrojtjes, Rruga e Dibrës, Tiranë
<http://www.mbrojtja.gov.al>

Tel: + 355 4 222 66 01
Faks: + 355 4 2228325

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE

Mbetemi të gatshëm për shkëmbimin e mendimeve për hartimin e VSM-së për zonat e mbrojtura, si dhe do japim kontributin tonë sa herë të kërkohet, me qëllim zhvillimin e një plani gjithëpërfshirës sa më të mirë.

Duke Ju falënderuar për bashkëpunimin.

SEKRETARI I PËRGJITHSHËM

NË MUNGESË

DREJTORI I PËRGJITHSHËM I POLITIKAVE TË MBROJTJES

Florian Kalli

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILE

Figura x. Komentet shkresore nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

MINISTRIA E TURIZMIT DHE MJEDISIT
AGJENCIA KOMBËTARE E TURIZMIT
DREJTORIA E MARKETINGUT DHE PROMOCIONIT

MINISTRIA E TURIZMIT
DHE MJEDISIT
Nr. 5381 Prot.
Data 10.08.2020

Nr. 306/prot.
Tiranë, më 17.08.2020

Lënda: Kthim përgjigje.

MINISTRISËSË SË TURIZMIT DHE MJEDISIT

Tiranë

Në përgjigje të shkresës tuaj, nr. 4978, datë 13.07.2020, "Njoftim mbi konsultimin me grupet e interesit për çështjet që do të trajtohen në raportin e VSM-së", kërkohet mendimi i Agjencisë Kombëtare të Turizmit, në lidhje me çështjet që do të trajtohen në raportin e VSM-së, për 5-së Planet e Detajuar të Zonave të Rëndësisë Kombëtare (PDZRK), konkretisht: Baks-Rrjoll, Rana e Hedhun-Port Shëngjin, Grykëderdhja e Ishmit, Tale dhe Spille", ju bëjmë me dije se:

Agjencia Kombëtare e Turizmit, ushtron veprimtarinë e saj në përputhje me VKM nr. 298, datë 20.4.2016 "Për organizimin dhe funksionimin e Agjencisë Kombëtare të Turizmit", ligjin nr.93/2015 për turizmin, me qëllim promovimin dhe krijimin e identitetit të turizmit shqiptar nëpërmjet shfrytëzimit të të gjithë potencialit ekzistues turistik të vendit.

Në këtë kontekst, por edhe duke iu referuar përcaktimeve të akteve ligjore dhe nënligjore në fuqi ligji nr.91/2013 "Për vlerësimin Strategjik Mjedisor", UDHËZIM 5- 2016 mbi tarifat e VSM si dhe VKM 219,507, 620 2015, sugjerojmë që disa nga çështjet që duhet të trajtohen në raportin e VSM-së, për PDZRK-të e secilës zonë, të jenë si më poshtë:

- Përshtatja e zonave me vlerë natyrore me zhvillimet dhe aktivitetet e reja turistike, në mënyrë që zhvillimi i ardhshëm turistik të tërheqë sa më shumë turistë, por njëkohësisht të jetë miqësor me mjedisin dhe habitatet natyrore. (Zhvillim i qëndrueshëm)
- Ruajtja e karakteristikave të objekteve dhe zonave të trashëgimisë kulturore.
- Ruajtja e peisazheve dhe zonave me peisazhe me karakteristika të veçanta në nivel lokal dhe kombëtar.
- Shtimi i sipërfaqeve të gjelbërta në hapësirat rekreative, me bimësi autoktone.
- Vendosja e sinjalistikës turistike dhe asaj mbrojtëse për mjedisin.
- Ndërtimi i rrugëve/korsive të dedikuara për biçikleta dhe shtigjeve natyrore.

Bulevardi "Gjergj Fishta", Pallatet Shallvare. Nr.12/A, Tiranë, Albania info@akt.gov.al

**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
SPILLE**

Duke qënë të vetëdijshëm se këto zona, mbartin vlera të shumta mjedisore, me një potencial për zhvillimin e turizmit bregdetar, rural dhe natyror, si dhe hartimi i PDZRK-ve lidhet me promovimin e zhvillimit të turizmit, përthithjen e investimeve të huaja dhe krijimin e "destinacioneve konkurruese" në rajon në çdo drejtim, garantojmë se kontributi ynë institucional për promovimin e tyre, do të vazhdojë edhe në të ardhmen.

Duke ju falenderuar për bashkëpunimin,

DREJTOR I PËRGJITHSHËM
KORNELIA FERIZAJ

ATELIER 4
ARCHITECTS

Rr. "E Kosovarëve",
Nd.35, H. 6, Ap.4/1,
Njësia Administrative
Nr. 5,1019, Tiranë, Shqipëri
Tel. +3554 2222804 / 2430195
e-mail: info@atelier4.al